IPROFIL
Măgura Codlei

produce

mobilă de calitate superioară
garnitură de mobilă „Lămîița"
fotoliul „Nehoiu" – canapeaua „Carpați"
paturi: mc 2; r. 22; „Bucegi"

ÎNTREPRINDEREA DE LUCRĂRI AUXILIARE

a MINISTERULUI PETROLULUI

București, str. Biserica Amzei, 23

Complex de instalații pentru cracare catalitică

folosește ca materie primă benzina de distilație primară, în scopul obținerii de benzină cu cifră octanică ridicată, hidrocarburi aromatice de înaltă puritate și gaze pentru chimizare.

Lei 2

O.N.U.: Tur de orizont

Evenimentele din Grecia

Reportaj pe glob

MARACAIBO

52

joi, 21 decembrie 1967

lumea

săptămîna pe glob

bruxelles
alger
ciudad de mexico
cotonou

DIN ACTUALITATEA INTERNAŢIONALĂ

Demonstraţie la Stockholm împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam

Cu prilejul recentelor evenimente, instituţiile publice din Atena s-au aflat sub pază militară. În fotografie : un tanc în faţa clădirii Parlamentului

Prima reuniune a guvernului Republicii Populare a Yemenului de sud, al 123-lea membru al O.N.U. Prezidează Kahtan Al Shaaby. Şedinţa s-a ţinut în fosta reşedinţă a înaltului comisar britanic

lumea

Nr. 52 (217) – 21 DECEMBRIE 1967

sumar

2 Comunicat cu privire la vizita în Uniunea Sovietică a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România

6 Sesiunea O.N.U. — Rezoluția privind Tratatul de neproliferare a armelor nucleare

7 Discursul președintelui Adunării Generale a O.N.U. la încheierea primei părți a celei de-a XXII-a sesiuni

MERSUL EVENIMENTELOR

3 O.N.U. : Încheierea sesiunii. — Dosarul britanic și timpul. — Alger : eșecul acțiunii rebele. — „Cea mai interesantă zi" a lui Jens Otto Krag. — Tinerii socialiști și „partidul recunoașterii". — Cotonou : militari contra militari. — Tragica dispariție a premierului Holt. *Radu Pascal*

4 N.A.T.O. — prelungire sau retragere cu preaviz ? *Florica Șelmaru*

ARTICOLE ȘI REPORTAJE

12 Evenimentele din Grecia. *Felicia Antip*

15 Petrolul angolez în orbita unor interese străine. *Aquino Ray*

19 În zona eliberată. *Nguyen Van Thien*

22 El Mar Pacifico și insulele sale. *Sergiu Verona*

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

8 NEW YORK — O.N.U. — Tur de orizont. *Cornel Răducanu*

11 O alegere complicată. *Luis Suarez*

16 VENEȚIA — 1.000.000.000. *N. S. Stănescu*

20 „Sputnikul" de lîngă Baku. *Radu Dobre*

REPORTAJ PE GLOB

17 Maracaibo. *Eugen Pop*

CONTRAPUNCT

29 RUSSEL BAKER : Caut un președinte

■

24 H. MONTGOMERY HYDE : Camera 3603

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—31 Komunist, The New Republic, Süddeutsche Zeitung, Time, El Tiempo, Morning Star

PROFIL

31 KIM IR SEN, președintele Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene

POȘTA REDACȚIEI (32)

SUPLIMENT

Din sumarul numerelor 1—52 pe anul 1967

COMUNICAT

CU PRIVIRE LA VIZITA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

În zilele de 14 și 15 decembrie 1967, o delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a făcut o vizită oficială de prietenie la Moscova, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a guvernului U.R.S.S.

La convorbirile care au avut loc între delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România și conducătorii Partidului Comunist și ai guvernului Uniunii Sovietice au participat :

Din partea română tovarășii : Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Gheorghe Apostol, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Alexandru Bîrlădeanu, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Cercetării Științifice, Chivu Stoica, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., precum și Teodor Marinescu, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România în U.R.S.S., Andrei Păcuraru, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., general colonel Ion Gheorghe, membru al C.C. al P.C.R., prim-adjunct al ministrului forțelor armate ale Republicii Socialiste România, Vasile Vlad, membru supleant al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., Vasile Șandru, adjunct al ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România.

Din partea sovietică tovarășii : L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., N. V. Podgornii, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., A. N. Kosighin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., M. A. Suslov, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Șelepin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului Central al Sindicatelor, N. K. Baibakov, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S., V. N. Novikov, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. A. Gromiko, membru al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., A. A. Greciko, membru al C.C. al P.C.U.S., ministrul apărării al U.R.S.S., mareșal al Uniunii Sovietice, N. S. Patolicev, membru al C.C. al P.C.U.S., ministrul comerțului exterior al U.R.S.S., precum și A. V. Basov, membru al C.C. al P.C.U.S., ambasadorul U.R.S.S. în Republica Socialistă România, K. V. Rusakov, membru al Comisiei centrale de revizie a P.C.U.S., prim-adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.U.S., L. F. Iliciov, adjunct al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., S. T. Astavin, directorul Direcției a 5-a europene din M.A.E. al U.R.S.S.

În cursul convorbirilor, care s-au desfășurat într-o atmosferă sinceră, prietenească, a avut loc un schimb larg de păreri cu privire la dezvoltarea continuă a relațiilor româno-sovietice și asupra problemelor actuale ale situației internaționale contemporane și ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Părțile s-au informat reciproc asupra mersului construcției socialismului și comunismului în țările lor, asupra celor mai importante măsuri care se înfăptuiesc în Republica Socialistă România și în U.R.S.S. pentru dezvoltarea economiei naționale, științei, culturii și ridicarea bunăstării materiale a oamenilor muncii.

Delegațiile au discutat problemele dezvoltării și lărgirii colaborării economice, cooperării în producție și tehnico-științifice și au făcut un schimb de păreri cu privire la îndeplinirea acordurilor încheiate anterior.

În cursul discutării problemelor de politică externă, cele două delegații au constatat că actuala situație internațională se caracterizează prin creșterea continuă a forțelor care se pronunță împotriva reacțiunii și agresiunii imperialiste, pentru menținerea și consolidarea păcii, pentru libertatea și independența popoarelor. Părțile au subliniat că, în actuala situație internațională, o condiție hotărîtoare a înfăptuirii cu succes a sarcinilor construirii socialismului și comunismului și întăririi pozițiilor socialismului în lume este lupta pentru preîntîmpinarea pericolului unui nou război mondial, împotriva uneltirilor agresive ale imperialismului care, așa cum demonstrează, înainte de toate, continuarea agresiunii S.U.A. în Vietnam, nu se dă în lături de la folosirea directă a forței armate.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică condamnă în modul cel mai hotărît agresiunea tîlhărească a S.U.A. în Vietnam și declară că vor acorda și în continuare ajutor multilateral poporului vietnamez în lupta sa eroică, dreaptă.

Părțile au acordat o mare atenție problemelor întăririi păcii și securității europene, subliniind că evoluția evenimentelor în Europa confirmă pe deplin justețea liniei elaborate la Consfătuirile de la Varșovia și București ale Comitetului Politic Consultativ al țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, în problemele asigurării securității europene.

Cele două părți au subliniat importanța întăririi continue a Organizației Tratatului de la Varșovia, stavilă de nădejde în calea agresiunii imperialiste și forță hotărîtoare în menținerea păcii în Europa.

Reprezentanții Partidului Comunist Român și Partidului Comunist al Uniunii Sovietice au făcut un schimb de păreri cu privire la dezvoltarea continuă a relațiilor și colaborării între cele două partide, precum și asupra problemelor actuale ale mișcării comuniste internaționale.

P.C.R. și P.C.U.S. consideră drept o îndatorire primordială a lor să contribuie pe toate căile la întărirea coeziunii și unității țărilor comunității socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale pe baza măreței învățături marxist-leniniste, a principiilor internaționalismului proletar și documentelor elaborate în comun de partidele frățești.

S-a convenit ca vizita oficială a delegației de partid și guvernamentale a Uniunii Sovietice în Republica Socialistă România să aibă loc în cursul anului 1968.

O.N.U.: ÎNCHEIEREA SESIUNII

Marți 19 decembrie, la New York, s-a închis prima parte a sesiunii Adunării Generale a O.N.U., începută la 19 septembrie. A fost prima sesiune din istoria Națiunilor Unite desfășurată sub președinția reprezentantului unei țări socialiste, în persoana ministrului de externe român, Corneliu Mănescu.

Fără a face bilanțul unei sesiuni atît de solicitate de evenimente și mari probleme — cititorii îl vor găsi, însă, la pag. 8 în corespondența trimisului nostru la New York — se impune, de la bun început, relevarea a ceea ce pare a fi sentimentul general al delegaților și observatorilor acreditați la O.N.U., după cele trei luni de intensă activitate diplomatică. Mulți dintre ei și-au exprimat opinia că rezultatele sesiunii au fost pozitive. Și aceasta are deosebită însemnătate dacă ne amintim că activitatea sesiunii din toamna aceasta a început umbrită de criza din Orientul Apropiat și periculoasa intensificare a războiului din Vietnam.

In momente în care impasul și dezamăgirea ar fi putut să-și spună cuvîntul, ceea ce a reieșit, mai presus de orice, a fost ideea prevalenței spiritului de colaborare și luciditate în analiza și rezolvarea problemelor în litigiu. Și chiar de la începutul dezbaterilor, principiile cardinale ale respectării egalității în drepturi între toate națiunile, respectării suveranității și independenței, neamestecului în treburile interne ale altor state au căpătat o largă adeziune. Metoda negocierilor s-a impus ca singura normă acceptabilă în găsirea unor soluții practice și de comun acord. Sînt principii și căi promovate cu succes de diplomația română în diferite prilejuri. Ele au stat la baza activității delegației române la O.N.U., îndreptată spre promovarea acelor inițiative menite să rezolve pe cale pașnică litigiile, să instaureze un climat de pace, propice colaborării internaționale.

DOSARUL BRITANIC ȘI TIMPUL

La noua sesiune ministerială de la Bruxelles (18—19 decembrie), privind candidatura Marii Britanii la Piața comună, dezacordul nu mai surprinde pe nimeni. „Cei cinci" miniștri de externe doresc deschiderea rapidă a negocierilor cu Anglia ; Franța, dimpotrivă, refuză. Parisul e de părere că Londra nu e, economic și financiar, pregătită să intre în C.E.E. „Cei cinci" nu contestă categoric această apreciere, dar — susțin ei — situația nu e de natură să împiedice discuția cu Marea Britanie. Ei admit însă că tratativele ar putea să dureze pînă cînd economia britanică ar începe să evolueze într-un sens favorabil. Ceea ce, de la bun început, ar dura destul (dacă ne referim la pronosticurile majorității economiștilor). De aceea, pentru a reflecta poziția franceză, reluăm concluzia oficiosului „La Nation" : „a negocia pentru a negocia nu e o soluție".

Principiul unanimității în luarea deciziilor nimeni n-a vrut să-l încalce ; în consecință, „cei cinci" n-au reușit să-și impună punctul de vedere, iar, deocamdată, negocierile oficiale cu Londra nu vor avea loc. Poate din temerea de a declanșa o nouă „criză" comunitară. Ceea ce însă nu face imposibile discuții bi sau multilaterale între „cei cinci" și Anglia. Un acord există totuși : toți cei șase membri doresc însănătoșirea finanțelor britanice. Exploatînd poate acest „sentiment comunitar", ministrul de externe al Franței, Maurice Couve de Murville, a încercat să găsească și un numitor comun : recunoașterea, formală, a dificultăților britanice și subordonarea candidaturii engleze restabilirii situației economice și monetare a Angliei. Era, desigur, un punct de plecare, putînd, întrucîtva, să clarifice discuțiile. Ministrul de externe vest-german, consecvent misiunii sale de „mediator", s-a arătat mai concesiv față de o asemenea idee. Ea n-a fost însă acceptată de restul membrilor veniți la sesiune. Cert este că, după două zile de discuții, pentru britanici răspunsul rămîne, în continuare, negativ.

În orice caz, dosarul cererii britanice de aderare la comunitatea economică vest-europeană nu s-a clintit de pe masa Consiliului ministerial, în timp ce miniștrii — evitîndu-l poate — dezbăteau complicate chestiuni de procedură. Să-l retragă, doar Marea Britanie ar putea s-o facă. Ar fi, însă, un gest improbabil — bănuit, totuși, de unii observatori — și, cu siguranță, de loc pe placul celor prea angajați în susținerea lui.

Gunnar Jarring, reprezentantul secretarului general O.N.U. pentru Orientul Mijlociu, s-a întîlnit la Nicosia — în continuarea vizitelor sale de informare — cu președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios

ALGER: EȘECUL ACȚIUNII REBELE

„Poporul — scria la 16 decembrie, în editorialul său, «El Moudjahid» — era gata să fie victima celei mai penibile încercări din istoria existenței sale : lupta fratricidă". Într-adevăr cu o zi înainte, țara se aflase în pragul unui război civil. Din cuvîntarea radiotelevizată a președintelui Boumedienne reiese că, „animați de ambiții morbide, contrarevoluționarii nu au ezitat să înșele bunăcredința unor ofițeri, pe care au încercat să-i atragă în disidență, comițînd astfel un act de indisciplină și nesupunere de o gravitate excepțională". Cei vizați s-au dovedit a fi în primul rînd Tahar Zbiri, fost șef de stat major al Armatei naționale populare, membru al Consiliului Revoluției, și cîțiva ofițeri, rude apropiate, Hausma Layechi, Hausma Mussa și Cherif Mahdi. „Disidenții — se spune într-un comunicat oficial — au aruncat în aventură unitățile pe care le comandau. Dar elementele rebele au fost imediat blocate în sectorul El Afroun-Mouzaiaville (în departamentul Alger) de către Armata națională populară, care le-a dat o ripostă viguroasă. În cele din urmă, trupele rebele au fost încercuite și scoase din luptă". Ultimele știri din Alger informează că acțiunea rebelă a fost zdrobită, nu însă fără ca aceasta să fi făcut numeroase victime în rîndurile populației civile. Colonelul Said Abid, membru al Consiliului Revoluționar și comandantul regiunii militare Blida — Alger

→

La Paris, în Place de la Bastille, a avut loc un mare miting cu prilejul zilei de acțiune pentru unitatea sindicală a salariaților împotriva ordonanțelor emise de autorități cu privire la securitatea socială

N.A.T.O.: Prelungire sau retragere cu preaviz?

Anul acesta, sesiunea de iarnă a Consiliului Atlantic s-a desfășurat într-un timp record. Prima parte a lucrărilor — „discuția generală", în cadrul căreia de altfel nu se discută de fel, fiecare dintre cei 15 miniștri de externe expunînd într-o cuvîntare punctele de vedere ale guvernului său asupra problemelor de actualitate — s-a încheiat chiar în după-amiaza primei zile, iar sesiunea propriu-zisă în cursul serii. A doua zi a mai avut loc o singură ședință, consacrată punerii la punct a comunicatului final.

Remarcabila operativitate a acestei prime întîlniri a consiliului în noul său sediu pare să aibă o dublă origine. Pe de o parte interesul pentru sesiunea Consiliului ministerial, care face parte din rutina mecanismului atlantic, a fost simțitor estompat de evenimente în curs și de probleme acut actuale. Pe culoarele reuniunii și chiar în incinta ședințelor, participanți și comentatori urmăreau știrile referitoare la situația din Grecia sau se preocupau de pregătirea sesiunii „celor șase" de la începutul acestei săptămîni, de candidatura britanică la Piața comună. Pe de altă parte, a fost „o sesiune fără drame", după cum pronosticaseră mai întîi și conchideau apoi mai mulți observatori occidentali. Ceva mai puțin laconic, dar mai exact, se poate vorbi despre o sesiune astfel pregătită încît „dramele" să nu apară.

Pentru raportul despre obiectivele și sarcinile de viitor ale alianței („planul Harmel"), acordul fusese realizat dinainte asupra unui text în care nimic să nu poată suscita controverse. Categorica opoziție a Franței față de orice tentativă de a supune vreunei „coordonări" un important sector al diplomației membrilor alianței atlantice, relațiile lor cu țările socialiste, a determinat modificarea anumitor formulări și introducerea altora în textul raportului publicat ca anexă a comunicatului. Paragraful 6 al textului, de pildă, începe cu această proclamare de principiu : „În calitatea lor de state suverane, aliații nu au obligația de a subordona politica lor unei hotărîri colective". Către sfîrșitul paragrafului însă, o frază — mai puțin, o jumătate de frază — are cumva o rezonanță de avertisment : „...ținîndu-se seama de faptul că nu trebuie ca preocuparea pentru destindere să ducă la ruperea alianței". Destul de vag pentru a nu fi o piedică în calea semnăturii franceze, înscris negru pe alb pentru a da satisfacție altor membri ai alianței, acest fragment de paragraf este caracteristic. Raportul a întrunit toate cele 15 semnături.

În ceea ce privește hotărîrile de ordin militar, strategia americană a „ripostei gradate" a fost oficial adoptată în locul strategiei „represaliilor masive". Tot fără „dramă", deoarece Franța, care s-a retras din organismele militare atlantice, nu participă la reuniunile de această natură. Oricum, fără „dramă" aparentă : căci noua doctrină strategică atlantică implică achiziționarea și întreținerea unei bogate panoplii de arme de toate felurile (deci cheltuieli enorme), mai implică un comandament foarte centralizat — și este îndoielnic dacă toți membrii alianței se împacă bucuroși cu perspectiva acestei întăriri a celor doi piloni, economic și militar, ai hegemoniei americane. Așa cum este îndoielnic entuziasmul cu care aceiași membri vor fi aprobat o planificare militară pe cinci ani (1968—1972), adică dincolo cu trei ani de termenul la capătul căruia, în principiu, expiră valabilitatea inițială a tratatului însuși. Fără îndoială, potrivit clauzelor lui, prelungirea alianței e automată, numai retragerea se face cu preaviz. Dar termenul pentru preaviz încă nu s-a consumat. Și, chiar pentru unii dintre membrii care nu au intenția să-l folosească în acest scop, manevra de ipotecare a viitorului pe care o reprezintă planul de cinci ani este un procedeu cam dezinvolt. Prea dezinvolt pentru a nu fi jignitor. Pentru a nu sublinia în ochii celor interesați incompatibilitatea organică a alianței atlantice cu actualele tendințe profunde, spre destindere și pace, ale vieții internaționale.

Florica ȘELMARU

mersul evenimentelor

— aflăm dintr-un scurt comunicat — s-a sinucis la postul de comandă, nesuportînd — cum se afirmă că a scris el — faptul că rebeliunea a fost pusă la cale chiar în rîndurile unităților sale.

Trecînd sub comanda directă a președintelui Boumedienne, Armata națională populară a reluat controlul situației. Începînd din dimineața zilei de 17 decembrie, conducătorii militari și politici și-au reexprimat fidelitatea față de președintele Boumedienne.

Pe plan politic se așteaptă însă continuarea unor schimbări începute mai înainte. La nivelul partidului, reorganizarea conducerii F.L.N. — elementul principal fiind dizolvarea Secretariatului Executiv și numirea unui reprezentant unic în persoana lui Kaid Ahmed — ar putea fi acum dusă mai departe prin alte modificări la diferite eșaloane. Nu este exclusă nici o remaniere ministerială : oricum, eliberarea lui Kaid Ahmed din postul de ministru al finanțelor pentru a ocupa importanta funcție în conducerea partidului a creat un post vacant, doar provizoriu girat de ministrul de interne. Pe planul armatei, după evenimentele de la 15 decembrie, în locul lui Said Abid, comandantul primei regiuni militare, a fost numit maiorul Abdalah Belhouchet, iar dizolvarea, în fapt, a statului-major rămas fără comandant e de presupus că va determina o largă reorganizare. De altfel, într-un comunicat al Președinției algeriene s-a anunțat o apropiată ședință a „tuturor cadrelor" Armatei naționale populare, sub conducerea colonelului H. Boumedienne.

„CEA MAI INTERESANTĂ ZI" A LUI JENS OTTO KRAG

Prima victimă a politicii britanice de devalorizare a lirei sterline ar putea să fie guvernul danez. Candidată la Piața comună pentru a-și regăsi debușeele vest-germane, Danemarca a menajat, în același timp, eventualele susceptibilități ale Londrei, cel mai mare client al său. La devalorizarea lirei a răspuns cu devalorizarea, mai redusă, a coroanei (cu 8 la sută). Dar s-a declanșat atunci un prim lanț de efecte : pentru a face mai eficace devalorizarea, primul ministru Jens Otto Krag a propus un „îngheț" al salariilor, pe o perioadă de un an și a cerut un impozit direct (de 3 la sută) pe venitul contribuabililor nesalariați.

Cum era însă de așteptat, proiectul său a fost viu combătut de socialiștii-populari — cei de stînga, mai ales — al căror sprijin e indispensabil guvernului minoritar social-democrat. A fost de-ajuns ca șase din cei 20 de deputați socialiști-populari să se opună în Cameră, pentru a declanșa o criză ministerială și a se sustrage, în fine, de la o colaborare care i-a costat, atît pe ei, cît și pe social-democrați, o listă destul de lungă de compromisuri.

Primul ministru nu a ezitat însă să anunțe alegeri legislative excepționale, pentru 23 ianuarie 1968, și să declare că, pentru el, ziua hotărîrii luate „a fost cea mai interesantă pe care o cunoaște în întreaga istorie politică daneză". Reacția sa calmă în fața evenimentelor e însă explicabilă, dacă admitem că partidul său ar putea găsi în noile alegeri prilejul binevenit de a-și ralia o parte din alegătorii care, la consultarea electorală din anul trecut, au votat pentru partidul socialiștilor-populari, în prezent minat de o criză internă. Într-adevăr, acesta din urmă a suferit, zilele trecute, o sciziune importantă : aripa stîngă, împotriva opoziției liderului socialist-popular Larsen, s-a constituit într-un partid propriu (partidul socialist de stînga). Socialiștii-populari au promis sprijin electoral social-democraților lui Krag. Disidenții — dimpotrivă. Partidele de dreapta — conservatorii, radicalii și agrarienii — se arată încrezători în șansele lor electorale și consideră inițiativa lui Krag un adevărat „dar de Crăciun".

Deznodămîntul viitoarelor alegeri rămîne însă incert. Totuși, oricare ar fi el, sigur e că în joc e doar politica economică și, în orice caz, nu politica externă promovată de guvernul

Starea lui Louis Washkansky, celebrul pacient de la spitalul „Groote Schuur" din Capetown, face obiectul unor comunicate medicale zilnice care se transmit în întreaga lume. Iată-l în fotografie pe Washkansky luînd masa în camera sa de spital

Krag și sprijinită de o puternică majoritate parlamentară, pe care orice eventuală schimbare nu o poate modifica. Fără îndoială, și după alegeri, social-democrații vor rămîne cel mai mare partid danez, chiar dacă rezultatul va impune formarea unui alt guvern.

TINERII SOCIALIȘTI ȘI „PARTIDUL RECUNOAȘTERII"

Acum o săptămînă, reuniți la Mainz, cu prilejul Congresului organizației de tineret a partidului social-democrat, „tinerii socialiști", printr-una din rezoluțiile adoptate, s-au îndepărtat destul de mult de partidul de guvernămînt (P.S.D.) pentru a trece în rîndurile acelora pe care, de cîtăva vreme, cancelarul îi numește cu o metaforă depreciativă ca aparținînd „partidului recunoașterii", adică celor ce se pronunță pentru recunoașterea R.D.G. și a graniței Oder-Neisse. „Pe pămînt german — se spune în rezoluția propusă celei mai mari organizații de tineret din R.F.G. (170 000 membri) — există, de fapt, prin Republica Federală a Germaniei și Republica Democrată Germană, în momentul actual, două state germane, cu orînduiri economice și sociale diferite". Ca premisă pentru o cooperare activă cu R.D.G., Congresul a cerut „renunțarea guvernului federal la pretenția de unic reprezentant", la posesia sau eventuala utilizare a oricăror arme nucleare, s-a pronunțat pentru participarea R.F.G. la o acțiune de dezarmare controlată în Europa. În rezoluție se afirmă, de asemenea, că „R.D.G. trebuie să fie recunoscută de R.F.G. ca parteneră de negocieri, cu drepturi egale". Textul reclamă, în același timp, recunoașterea liniei Oder-Neisse „ca frontieră orientală a unei Germanii întregi", cere un schimb de declarații de renunțare la forță și contacte mai largi cu organizația de tineret (F.D.I.) din Republica Democrată Germană.

Noul președinte ales la Congres, Peter Corterier — poate sub influența congresiștilor nemulțumiți de aceste propuneri, considerate de ei ca prea îndrăznețe — s-a arătat mai moderat. El a menajat susceptibilitățile unora dintre delegații „de dreapta" (mai cu seamă din Renania-Palatinat, Brunswick, Westfalia) cînd a declarat că va face o netă distincție între „recunoașterea R.D.G. ca stat" și „recunoașterea în sensul dreptului internațional", acceptînd-o pe prima, refuzînd-o pe a doua. El a afirmat că va pune rezoluția în discuția P.S.D., din al cărui prezidiu face parte, dar numai ca expresia unei opinii și nu ca o cerere adresată partidului. Ceea ce nu afectează însă cu nimic importanța hotărîrilor luate la Congres. Ele vin într-un moment în care disputa în jurul memorandumului lui Schütz, secretarul general al „Curatoriului pentru o Germanie indivizibilă", a atins o amploare politică deosebită. Și se știe că Schütz susținea teze asemănătoare, dacă nu chiar mai moderate decît cele ale „tinerilor socialiști" (vezi „Lumea" nr. 51, pag. 11, și rubrica „Puncte de vedere" a actualului număr, pag. 28).

COTONOU: MILITARI CONTRA MILITARI

Dahomey — micul stat din golful Benin, situat între Nigeria și Togo — deține, prin lovitura de stat din zilele trecute, un record de instabilitate politică : trei puciuri ale armatei în mai puțin de cinci ani. Toate își au originea în situația economică precară, în diviziunile tribale — mai cu seamă, între nord și sud — care, deseori, stau la baza divergențelor politice, în interesele opuse ale unor grupuri ale armatei, în nemulțumirea cronică a sindicatelor.

Actuala lovitură de stat — aflăm din știrile transmise de agenții — se datorește „tinerelor cadre ale armatei". Acestea au răsturnat guvernul generalului Christophe Soglo, proaspăt întors dintr-o vizită la Paris. Pe aerodromul de la Cotonou, generalul, în vîrstă de 58 de ani, își asigura, la 1 decembrie, compatrioții că nu „s-a întors cu mîna goală" de la Paris. Declarația viza, pare-se, unele înlesniri de ordin financiar și era menită să satisfacă cererile tot mai insistente ale sindicatelor nemulțumite de rigorile politicii de austeritate a guvernului. Era însă prea tîrziu. Sindicatele, susținute și de o bună parte din intelectualitatea dahomeyană, declanșează un val de mișcări revendicative. Pentru dahomeyeni și observatorii vieții lor politice, acesta putea fi un semn al unei noi schimbări : în octombrie 1963, sub presiunea sindicatelor, părăsea puterea președintele Hubert Maga și intervenea armata condusă de generalul Soglo. Atunci — și încă o dată, în decembrie 1964 — era vorba de un conflict între armată și civili. De data aceasta conflictul care a provocat schimbarea era în chiar sînul armatei. Sindicatele nu au oferit, se pare, decît un binevenit pretext de acțiune militarilor mai tineri dornici de afirmare. Aceștia de mai multă vreme îi acuzau pe adepții lui Soglo de lipsă de fermitate ; faptul că a abrogat o lege care interzicea libertățile sindicale la numai cinci zile după ce o decretase și a acceptat să poarte convorbiri cu liderii mișcării revendicative ar fi putut să displacă intransigenților din armată. La acestea s-au adăugat mai vechi animozități personale, divergențe doar aparent aplanate (de pildă, între Soglo și locotenent-colonelul Alphonse Alley, șeful statului major), precum și conflicte trădînd originile etnice diferite (actualii puciști sînt din nord). Responsabilii loviturii de stat — printre ei, comandantul Kouandete și căpitanul Kerekou — se arată însă înclinați spre refacerea unității armatei și — se crede — vor să-l convingă pe Alley să li se alăture, după ce acesta refuzase — e adevărat, înaintea recentelor evenimente — o propunere asemănătoare.

Deocamdată militarii au instituit un „comitet revoluționar" cu misiunea de a alcătui un guvern provizoriu și promisiunea de a organiza, în următoarele șase luni, noi alegeri.

TRAGICA DISPARIȚIE A PREMIERULUI HOLT

Dispariția premierului Australiei, H. Holt, înecat în timp ce participa la o vînătoare subacvatică de languste, a creat în viața politică a țării o situație neobișnuită. În mod provizoriu, vicepremierul John McEwen a fost numit prim-ministru. Noul premier „par interim" este șeful lui „Country party" (partidul agrarian) care, împreună cu partidul liberal, formează coaliția guvernamentală. El doar va gira un post care, fără îndoială, va aparține, într-un viitor apropiat, liberalilor. După dispariția lui Holt, liderul lor recunoscut, ei vor fi nevoiți să se întrunească pentru a alege un succesor. Acesta va deveni în mod automat, șef de cabinet. Liberalii dispun de suficiente locuri în parlament pentru a guverna singuri, fără sprijinul lui „Country party", formulă care însă n-a fost agreată niciodată de ministrul defunct.

E greu de spus dacă schimbarea de nume sau de formulă va aduce și unele modificări în politica australiană. „Primul ministru australian, campion de înot subacvatic" — cum era supranumit — s-a dovedit un energic politician pe plan extern. Cînd, în iunie, președintele Johnson i-a oferit, cunoscîndu-i pasiunea, un echipament de vînătoare submarină, cei care au asistat la ceremonie au văzut, în acest mic dar, simbolul prețuirii președintelui american pentru nestrămutatul atașament al premierului față de cauza Statelor Unite în Asia. („Vom merge pînă la capăt cu L. B. Johnson" — obișnuia să spună Holt.) Într-adevăr, direcția principală a politicii asiatice promovată de dispărutul prim-ministru a corespuns vederilor americane, iar în războiul din Vietnam sprijinul australian nu s-a dezmințit (chiar dacă, în ultima vreme, el cerea Statelor Unite să asculte cu mai multă atenție părerile aliaților lor din Asia). Pe plan intern, observatorii au fost obișnuiți să remarce ardoarea cu care premierul încuraja prospecțiunile miniere și investițiile vest-europene și asiatice în Australia.

Radu PASCAL

Zara Holt, soția premierului australian Harold Holt, și fiul lor, Nicky, pe țărmul în largul căruia a dispărut în valurile Oceanului Pacific soțul și tatăl lor

DIN ACTIVITATEA A. D. I. R. I.

Importanța cercetării sub variate aspecte a dreptului și relațiilor internaționale, manifestarea tot mai activă a Republicii Socialiste România pe arena mondială reclamă în mod insistent studii de specialitate pe care cercetătorii A.D.I.R.I. le întreprind în cadrul celor trei secții de sub auspiciile sale.

Astfel, referatul prezentat de Eva Cosma, asistentă la Facultatea de drept, în cadrul unei mese rotunde organizate de Secția de drept internațional cu privire la „Clausa rebus sic stantibus" susține, printr-o bogată argumentare, teza admisibilității în limite restrînse a invocării unor schimbări fundamentale ale împrejurărilor ca o cauză de încetare a tratatelor.

O altă problemă importantă în dreptul internațional este cea a „Efectelor ruperii relațiilor diplomatice asupra tratatelor", problemă care a format subiectul referatului dr. docent Alexandru Bolintineanu, șef de sector la Institutul de cercetări juridice, susținut în cadrul aceleiași secții. Examinînd practica statelor ca și lucrările Comisiei de drept internațional privind codificarea dreptului tratatelor, dr. docent A. Bolintineanu a arătat că, în anumite cazuri nu se poate considera ruperea relațiilor diplomatice ca lipsită de efecte în privința anumitor tratate, a căror executare în continuare apare incompatibilă cu situația astfel creată.

Existența instituției de „recunoaștere" suscită numeroase discuții în studiile întreprinse în domeniul dreptului internațional. Constantin Stănescu, jurist, și Victor Duculescu, cercetător la Institutul de cercetări juridice, au prezentat în cadrul unei mese rotunde comunicarea intitulată „Unele probleme cu privire la recunoaștere în dreptul internațional contemporan", susținînd teza potrivit căreia instituția recunoașterii statelor, păstrîndu-și semnificația politică, nu ar produce prin ea însăși efecte juridice, fiind nevoie de acte subsecvente acesteia, pentru stabilirea unor relații diplomatice, consulare și convenționale bilaterale.

În secția de istorie a relațiilor internaționale și a diplomației românești s-a organizat o masă rotundă pe marginea activității diplomatice a lui Dimitrie Cantemir. Referatul prezentat de Mihai Oroveanu, șeful Oficiului juridic al Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, a insistat asupra importanței acțiunilor întreprinse pe plan extern de ilustrul domn moldovean într-o perioadă cînd problema independenței țării sale cerea o pregătire îndelungată și o matură chibzuință.

Politica externă a Țărilor Române în anii 1688—1714 a fost tema comunicării lui Sergiu Columbeanu, cercetător principal la Institutul de istorie „N. Iorga".

Aniversare, deosebit de importantă pentru popoarele lumii, Ziua Națiunilor Unite a fost marcată de către A.D.I.R.I. în colaborare cu Asociația română pentru Națiunile Unite, printr-o ședință festivă în cadrul căreia prof. dr. docent Mihail Ghelmegeanu a vorbit despre semnificația datei de 24 octombrie.

Asociația de drept internațional și relații internaționale continuă, de asemenea, să facă un util schimb de informații cu personalități de peste hotare în privința lucrărilor ce le efectuează.

A.D.I.R.I. a primit vizita unui grup de doctoranzi, condus de prof. Jacques Freymond, directorul Institutului de înalte studii diplomatice din Geneva, și vizita lui Emmanuel Coppieters, directorul Institutului Regal de relații internaționale din Bruxelles.

În cursul vizitei sale în țară noastră, Abdul Rahman Pazhwak, președintele celei de a XXI-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, a conferențiat la Asociația de drept internațional și relații internaționale despre „Rolul statelor mici la Organizația Națiunilor Unite".

Prof. dr. Walter Erbe, președintele Institutului de relații culturale cu străinătatea din Stuttgart, profesor la Facultatea de drept din Tübingen (Republica Federală a Germaniei) și Anders Thumborg, secretar al Comitetului Executiv al Partidului Social-Democrat din Suedia, au fost de asemenea oaspeții Asociației.

SESIUNEA O.N.U.

Rezoluția privind Tratatul de neproliferare a armelor nucleare

Comitetul politic al Adunării Generale a O.N.U. și-a încheiat activitatea, aprobînd șase proiecte de rezoluție în problemele dezarmării. Ca urmare a unui acord intervenit între un grup de coautori ai proiectului de rezoluție privind conferința țărilor nenucleare, alcătuit din Kenya, Nigeria, Chile, Pakistan și un grup de reprezentanți ai unor țări care fac parte din Comitetul celor 18 pentru dezarmare de la Geneva (Brazilia, India, Italia, Mexic, România, S.U.A. și U.R.S.S.) s-a stabilit revizuirea a două dintre proiectele de rezoluție depuse pe masa Comitetului politic. Proiectul revizuit în legătură cu tratatul de neproliferare a armelor nucleare, ca și proiectul revizuit privind conferința statelor nenucleare, au fost aprobate cu o mare majoritate de voturi.

Reproducem mai jos textul rezoluției privind tratatul de neproliferare a armelor nucleare.

Adunarea Generală,

După ce a primit raportul interimar al Conferinței Comitetului pentru dezarmare al celor 18 națiuni,

Constatînd progresele înfăptuite de Comitetul pentru dezarmare al celor 18 națiuni în direcția pregătirii unui tratat internațional pentru împiedicarea proliferării armelor nucleare,

Constatînd mai departe că nu a fost posibil să se completeze textul unui tratat internațional pentru împiedicarea proliferării armelor nucleare,

Reafirmînd că este imperios necesar să se depună noi eforturi pentru încheierea unui asemenea tratat la o dată cît mai apropiată,

Exprimîndu-și speranța că divergențele care mai persistă între toate statele interesate vor putea fi soluționate în mod rapid,

Ținînd seamă de faptul că Comitetul celor 18 națiuni își continuă activitatea în vederea negocierii unui proiect de tratat asupra neproliferării armelor nucleare și intenționează să prezinte cît mai curînd cu putință un raport complet pentru a fi examinat de Adunarea Generală a O.N.U.,

Cere Comitetului pentru dezarmare al celor 18 națiuni să-și continue munca, acordînd atenția corespunzătoare tuturor propunerilor supuse Comitetului, precum și punctelor de vedere exprimate de statele membre în cursul celei de-a 22-a sesiuni a Adunării Generale,

Cere Comitetului pentru dezarmare al celor 18 națiuni să supună Adunării Generale la 15 martie 1968, sau înainte de această dată, un raport complet asupra negocierilor privitoare la un proiect de tratat de neproliferare a armelor nucleare, împreună cu documentele legate de acestea și,

Recomandă ca la primirea unui asemenea raport să se inițieze consultări adecvate în concordanță cu procedura în vigoare, în legătură cu stabilirea unei date apropiate, după 15 martie, în vederea reluării celei de-a 22-a sesiuni, care să examineze articolul „Neproliferarea armelor nucleare, raport al Conferinței pentru dezarmare al celor 18 națiuni".

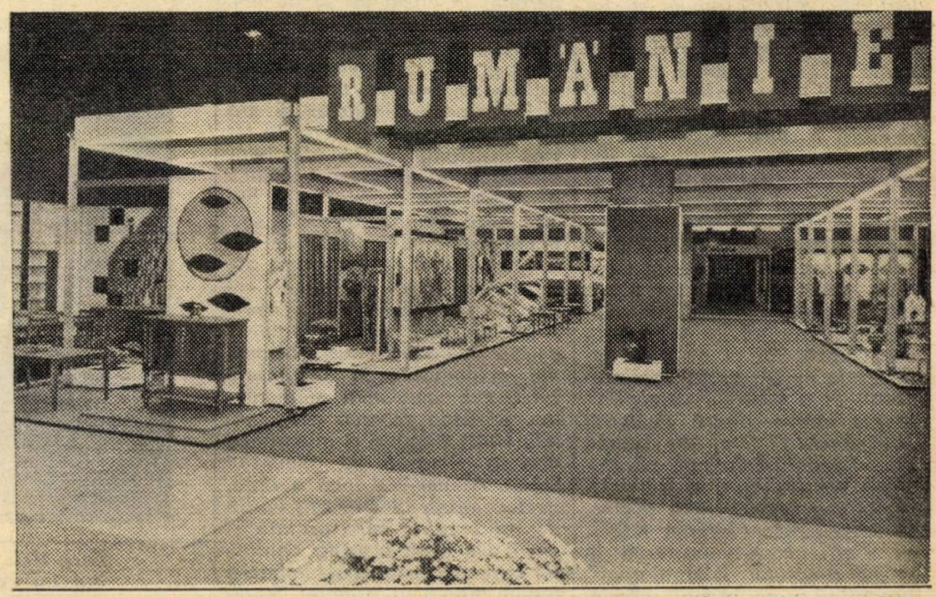

Expoziție de produse românești la Copenhaga

La încheierea primei părți a celei de-a XXII-a sesiuni a O.N.U.

Discursul președintelui Adunării Generale, Corneliu Mănescu

Astăzi, la încheierea a trei luni de activitate, cred că este de datoria mea să înfățișez Adunării Generale situația lucrărilor celei de-a XXII-a Sesiuni a Adunării Generale.

Pe ordinea de zi au figurat probleme complexe privind pacea și securitatea lumii, progresul ei economic și social. Printr-un efort susținut, Adunarea a reușit să examineze punctele de pe agendă, dînd multora dintre ele soluții de substanță.

Consider că un factor important care a permis obținerea acestor rezultate îl constituie atmosfera de lucru și de cooperare care a caracterizat sesiunea. În cursul dezbaterilor delegațiile, reunite în grupuri de lucru, oficiale sau neoficiale, s-au străduit să găsească soluțiile cele mai potrivite, oferind astfel Adunării Generale posibilitatea să se concentreze asupra fondului problemelor și să ia numeroase hotărîri prin consens.

Numărul mare de rezoluții adoptate în acest fel este o reflectare a necesității de conjugare a eforturilor statelor în vederea promovării intereselor lor comune, demonstrează viabilitatea modului de elaborare a soluțiilor prin consultări a căror semnificație s-a conturat cu deosebire la sesiunea actuală.

Desfășurarea lucrărilor noastre oferă o mărturie în plus că discuțiile duse cu răbdare și perseverență, într-un spirit constructiv, responsabil, constituie calea cea mai sigură de abordare eficientă a problemelor păcii și securității omenirii, de promovare și încurajare a apropierii și înțelegerii în raporturile dintre state.

În intervalul acestei sesiuni, folosirea metodelor consacrate în Cartă și-a găsit o elocventă ilustrare în adoptarea în unanimitate de către Consiliul de Securitate a rezoluției privind situația din Orientul Mijlociu, hotărîre de natură să favorizeze ieșirea din impas într-o problemă majoră a vieții internaționale.

Adunarea Generală a acordat atenția cuvenită problemelor dezarmării, în centrul preocupărilor aflîndu-se în continuare necesitatea intensificării eforturilor în vederea îndepărtării spectrului amenințării nucleare. În acest spirit, Adunarea a adoptat hotărîrea de a continua examinarea chestiunii interzicerii folosirii armelor nucleare și a încheierii unei convenții internaționale corespunzătoare și a salutat cu satisfacție realizarea Tratatului menit să asigure Americii Latine statutul unei zone denuclearizate. Rezoluția referitoare la continuarea negocierilor asupra dezarmării generale, ca și cele cu privire la neproliferarea armelor nucleare, interzicerea tuturor experiențelor cu asemenea arme, lichidarea bazelor militare străine din țările Africii, Asiei și Americii Latine și la convocarea conferinței țărilor nenucleare sînt expresii ale dorinței Adunării Generale de a contribui la găsirea unor soluții corespunzătoare intereselor tuturor statelor, întăririi păcii și securității în lume.

Vădind preocuparea comunității internaționale pentru prevenirea și reprimarea actelor de încălcare a păcii, Adunarea s-a pronunțat pentru accelerarea eforturilor în vederea elaborării unei definiții a agresiunii.

Sesiunea a adoptat hotărîri importante menite să promoveze cooperarea industrială și tehnico-științifică între state, înfăptuirea Programului alimentar mondial, pregătirea unui An internațional al educației în cursul următorului deceniu al dezvoltării ca și alte rezoluții a căror traducere în viață presupune o strînsă corelare a eforturilor naționale cu intensificarea colaborării economice pe plan mondial.

Adunarea Generală a examinat cu atenție problemele comerțului internațional și propunerile cuprinse în „Carta de la Alger". Dezbaterile au pus în lumină necesitatea așezării relațiilor economice dintre state pe baze echitabile, în folosul tuturor și îndeosebi al țărilor în curs de dezvoltare și de a se crea condiții prielnice pentru negocieri rodnice în cadrul viitoarei Conferințe pentru comerț și dezvoltare de la New Delhi.

La această sesiune s-au adoptat importante hotărîri privind extinderea activității O.N.U. și a instituțiilor sale specializate în diferite domenii ale cooperării pașnice internaționale cum sînt spațiul cosmic și energia nucleară, abordîndu-se totodată și aspecte noi ca de pildă folosirea în scopuri pașnice a fundului mărilor și oceanelor.

Adoptarea unor măsuri în direcția lichidării vestigiilor sistemului colonial și aplicării declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale a constituit, de asemenea, o preocupare importantă a Adunării Generale.

Un nou stat — Republica Populară a Yemenului de Sud — și-a cucerit existența independentă și suverană și a devenit membru al Organizației Națiunilor Unite. Dînd glas imperativelor lumii contemporane, Adunarea a reafirmat sprijinul său luptei duse de popoarele asuprite din Africa de Sud-Vest, Rhodesia, teritoriile de sub administrația portugheză și alte teritorii coloniale, pentru înlăturarea dominației străine, pentru lichidarea politicii de apartheid și a oricăror practici de discriminare rasială.

Adunarea Generală a adoptat „Declarația asupra eliminării tuturor discriminărilor cu privire la femei", adevărată Cartă a drepturilor femeii, un nou pas pe calea înfăptuirii deplinei egalități în drepturi a oamenilor.

Au continuat eforturile în direcția codificării progresive a dreptului internațional și a principiilor de drept care trebuie să stea la baza relațiilor amicale dintre state.

Anul 1968 va fi un an bogat în reuniuni internaționale, a căror convocare a fost hotărîtă sau pregătită la această sesiune a Adunării Generale. A doua Conferință de comerț și dezvoltare se va deschide la New Delhi la 1 februarie ; o conferință pentru dreptul tratatelor este convocată la Viena ; prima conferință mondială în problemele spațiale se va ține în august ; aproximativ în aceeași perioadă va avea loc conferința țărilor nenucleare. Anul 1968, care marchează cea de-a douăzecea aniversare a Declarației universale a drepturilor umane a fost proclamat Anul internațional al drepturilor omului : numeroasele manifestări consacrate acestui eveniment vor fi încununate de întrunirea de la Teheran.

Cea de-a XXII-a sesiune a Adunării Generale s-a desfășurat în condiții in-

ternaționale care nu au fost de natură să favorizeze lucrările sale.

Continuarea războiului din Vietnam, intensificarea bombardamentelor împotriva R.D. Vietnam, comportă în momentul de față cel mai grav pericol pentru pace și constituie principalul obstacol în calea îmbunătățirii climatului internațional, a normalizării relațiilor dintre state.

Interesele păcii generale cer să se pună capăt acestui război, să se respecte dreptul inalienabil al poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta.

Situația din Orientul Mijlociu a constituit, de asemenea, un factor de tensiune în relațiile internaționale, în această perioadă.

Este necesară concentrarea eforturilor statelor și în primul rînd a statelor direct interesate în vederea găsirii unei soluții pe calea tratativelor care să pună bazele unei păci durabile în Orientul Mijlociu, cu respectarea intereselor legitime ale tuturor popoarelor din această regiune și renunțarea la orice pretenții de a obține anexiuni teritoriale de pe urma operațiunilor militare.

Carta Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziția statelor membre mijloace adecvate de reglementare pașnică a conflictelor care atunci cînd sînt aplicate cu consecvență conduc la rezultate pozitive. Organizația este chemată să contribuie la instaurarea unui climat în care să domnească respectarea regulilor dreptului internațional, să fie garantat primatul legii asupra forței.

Pentru ca Organizația Națiunilor Unite să-și îndeplinească în mod eficient rolul în promovarea destinderii internaționale, în soluționarea problemelor litigioase și dezvoltarea colaborării între țări, ea trebuie să reflecte pe deplin realitățile existente astăzi în lume și, în primul rînd, să devină o organizație universală.

Ei îi revine înalta misiune de a crea un cadru prielnic dezvoltării personalității fiecărui stat membru de a oferi posibilități largi de afirmare și inițiativă tuturor statelor, mari sau mici. Realitatea demonstrează că soluționarea litigiilor internaționale depinde în zilele noastre de cooperarea activă a întregii comunități internaționale și că țările mici și mijlocii pot juca un rol de seamă în arena politicii mondiale, pot influența în măsură considerabilă evoluția evenimentelor, contribuind la salvgardarea păcii și securității în lume.

Din cele 99 de puncte ale ordinii de zi, trei rămîn în continuare în atenția noastră, și anume : punctul 28 — „Neproliferarea armelor nucleare", punctul 64 — „Problema Africii de Sud-Vest" și punctul 94 — „Situația din Orientul Mijlociu"

„Neproliferarea armelor nucleare" face obiectul negocierilor Comitetului celor 18 state pentru dezarmare de la Geneva care, așa cum arăta în raportul său interimar din 7 decembrie (doc. a/6951), „nu este în măsură să prezinte în acest stadiu un raport asupra acestei probleme pentru a fi discutat în Adunarea Generală sau de Comisia de dezarmare a O.N.U. Comitetul intenționează să prezinte un raport complet, incluzînd toate documentele pertinente, cît mai curînd posibil".

În această problemă, Adunarea a adoptat astăzi rezoluția care cere Comitetului celor 18 state pentru dezarmare să-și continue urgent lucrările, ținînd seama în mod corespunzător și de părerile exprimate de statele membre în cursul celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale și să prezinte un raport complet la sau înainte de 15 martie 1968.

Ca expresie a preocupării continue față de situația din Africa de Sud-Vest, Adunarea Generală a hotărît ca punctul 64 — „Problema Africii de Sud-Vest" să fie menținut pe ordinea de zi.

După cum am menționat, punctul 94 intitulat „Situația din Orientul Mijlociu", căruia Adunarea i-a acordat prioritate, nu a fost dezbătut la sesiunea actuală. De aceea, Adunarea nu a epuizat acest punct care se află în continuare pe ordinea de zi.

În felul acesta am terminat dezbaterea tuturor punctelor de pe ordinea de zi a celei de-a 22-a sesiuni, cu excepția celor trei puncte menționate.

Adunarea Generală urmează să adopte acum o hotărîre în ce privește situația sesiunii.

Din punct de vedere procedural, sesiunea nu poate fi declarată închisă întrucît, așa cum rezultă din faptele înfățișate, unele puncte continuă să se afle pe ordinea de zi.

În urma largului schimb de păreri pe care l-am avut, am ajuns la concluzia că există un acord ca sesiunea să poată fi reluată atunci cînd Președintele, după consultări cu statele membre, precum și cu Secretarul general, va constata că sînt întrunite condițiile pentru examinarea unuia din punctele menționate.

Pe aceeași cale se va stabili și data reluării sesiunii. Cu ocazia convocării sesiunii pentru discutarea unui punct, Adunarea va putea aborda și celelalte două puncte.

Distinși delegați,

Permiteți-mi, în încheiere, să vă adresez mulțumirile mele sincere pentru spiritul de cooperare și înțelegere pe care l-ați manifestat constant, pentru sprijinul și încrederea ce mi le-ați acordat în decursul acestor luni de activitate comună.

Vă datorez, de asemenea, recunoștință pentru înalta apreciere exprimată la adresa țării mele, Republica Socialistă România, a politicii sale consecvente de pace și cooperare cu toate țările, pentru referirile binevoitoare la adresa mea.

Aș dori să aduc mulțumirile mele vicepreședinților Adunării, președinților Comisiilor, Secretarului general U Thant, Subsecretarului pentru problemele Adunării, dl Narasimhan, tuturor celor care m-au ajutat în îndeplinirea mandatului meu.

Permiteți-mi să vă urez tuturor, dumneavoastră și familiilor dumneavoastră, un An Nou fericit, pace și prosperitate popoarelor dumneavoastră, succese în activitatea dumneavoastră personală dedicată nobilei cauze a înțelegerii între națiuni.

O.N.U.

TUR DE ORIZONT

„Declar închisă a 1642-a ședință plenară a Adunării Generale". Miercuri, 20 decembrie ora 0,30 (ora New Yorkului) ciocănelul de bronz al președintelui a marcat închiderea primei părți a sesiunii începută la 19 septembrie. Din punct de vedere procedural sesiunea nu poate fi declarată închisă întrucît unele puncte continuă să se afle pe ordinea de zi. În urma schimbului de păreri care a avut loc s-a ajuns la concluzia că sesiunea va fi reluată atunci cînd președintele, după consultări cu statele membre și cu secretarul general, va constata că sînt întrunite condițiile pentru examinarea unuia din punctele care n-au fost, sau au fost parțial, examinate în partea întîia a sesiunii.

Este vorba de problema nediseminării armelor nucleare, situația din Orientul Mijlociu (aflate în atenția altor organisme ale O.N.U., respectiv a Comitetului celor 18 state de la Geneva și Consiliului de Securitate) și problema Africii de sud-vest, care deși discutată, a fost menținută pe agenda sesiunii putînd fi reluată la cerere.

Pentru amatorii de sinteze statistice, sesiunea a 22-a furnizează cifre interesante :

— a avut 99 puncte înscrise la ordinea de zi (ultimele cinci s-au adăugat pe parcurs, după deschiderea sesiunii).

— a discutat 98 de puncte (în plenară doar problema Orientului Mijlociu nu a fost de loc abordată).

— a ținut 83 ședințe plenare.

— a ținut 101 ședințe ale Comitetului Politic.

Am putea continua lista informațiilor cifrice, dar ne oprim aici, încercînd să extragem în cele ce urmează cîteva concluzii preliminare, o analiză mai detaliată pe capitole putînd desigur să clarifice în viitor ceea ce astăzi doar schițăm.

UNANIMITATEA ȘI CONSENSUL LARG CONFERĂ PRESTIGIU ȘI AUTORITATE

Un delegat străin ne-a împărtășit în aceste zile un gînd interesant. „Este o plăcere să constatăm că în momentul în care ne pregătim să facem rapoartele către guvernele noastre, prevestirile ne-

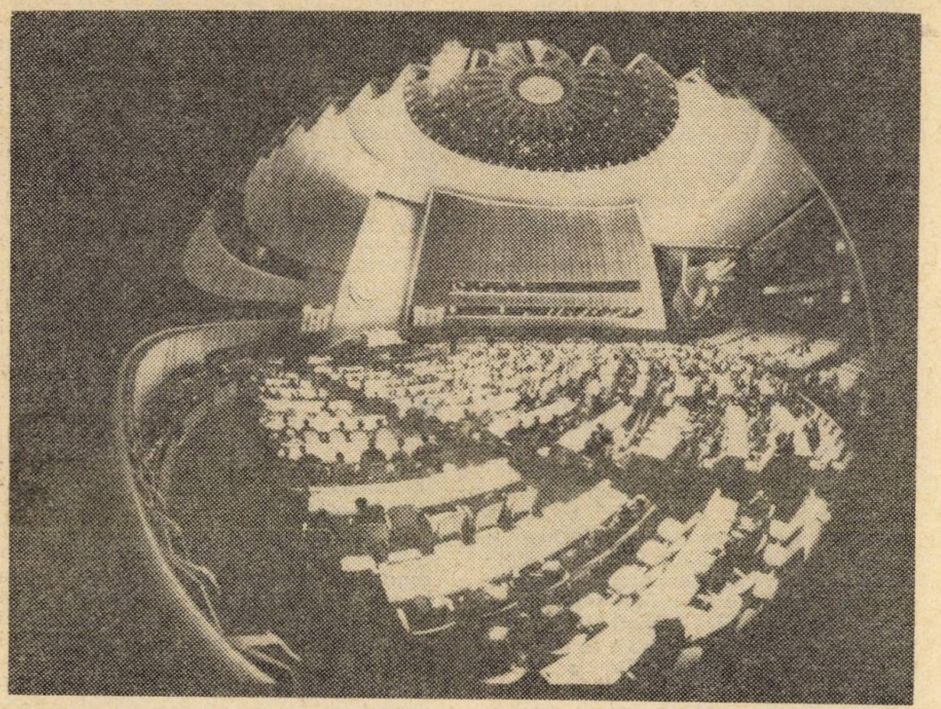

În sala Adunării Generale a O.N.U.

gative de la începutul sesiunii au fost dezmințite și bilanțul este pozitiv".

Într-adevăr, nu este greu să ne amintim că auspiciile sub care se deschidea acum trei luni sesiunea nu erau din cele mai favorabile. Atmosfera de tensiune generată de criza din Orientul Mijlociu caracterizase dezbaterile polemice ale sesiunii extraordinare din iunie-iulie și amenința să se rediteze cu aceeași lipsă de rezultate practice.

Îngrijorarea produsă de continuarea și intensificarea războiului dus de Statele Unite în Vietnam accentua neliniștea pentru întreaga evoluție a situației internaționale. Se cerea tuturor delegaților o mare doză de răspundere și inițiativă pentru a întrona o atmosferă de lucru care să facă să progreseze activitatea sesiunii. Astăzi se poate spune că, dînd curs apelului formulat de președinte chiar în prima zi a sesiunii, delegații au știut să aleagă, în majoritatea cazurilor, din arsenalul de mijloace al Organizației, metoda negocierilor duse cu curaj, cu calm, cu încredere și perseverență, și au reușit să desfășoare inițiative valoroase, să fructifice experiența lor proprie în folosul păcii și securității internaționale.

Trebuie remarcat că ceea ce a apărut încă în timpul dezbaterilor generale în cuvîntul marii majorități a conducătorilor de delegații, și anume luciditatea aprecierii cauzelor care au determinat apariția unor situații periculoase la adresa păcii, interesul și răspunderea în formularea unor soluții, aderiunea la principiile egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectării dreptului fiecărui popor de a dispune de soarta sa proprie, s-a detaliat și s-a concretizat în cadrul activității de zi cu zi a celor șapte comitete ale Adunării și în ședințele plenare.

Printre delegații și observatorii care au participat nemijlocit la toate acțiunile sesiunii, care au asistat la situațiile uneori sinuoase și complicate, în anumite momente chiar descurajante, este unanimă acum părerea că sesiunea a știut să îmbine cu succes dezbaterea publică cu cea lipsită de publicitate și pe această bază să obțină la capitolele principale ale ordinii de zi un rezultat care conferă prestigiu și autoritate hotărîrilor adoptate. Acestei sesiuni, fără precedent la capitolul unanimității în adoptarea unor rezoluții, unii delegați îi atribuie puterea unui exemplu mobilizator pentru alte acțiuni ale O.N.U. în care consensul realizat face inutil chiar votul.

Într-adevăr, unanimitatea obținută cu eforturi răbdătoare și sistematice, realizînd convergența pozițiilor într-un proces de maturizare a problemelor ce întîmpinau la început poziții ireductibile, a permis înscrierea în bilanțul sesiunii a unor asemenea decizii ca : rezoluția Consiliului de Securitate cu privire la situația din Orientul Mijlociu, colaborarea în domeniul cosmic și folosirii pașnice a spațiului cosmic, un important număr de rezoluții sprijinind cooperarea economică internațională, declarația privind eliminarea tuturor discriminărilor cu privire la femei și multe altele.

Efectul politic al unor asemenea hotărîri unanime, la care fiecare grup de țări, oficios sau oficial constituit, fiecare delegat și-a adus contribuția și și-a văzut oglindit punctul de vedere, este infinit mai mare, mai dătător de perspective decît confruntările aritmetice de voturi sau deciziile care au înmulțit uneori chiar cu mare operativitate statisticile O.N.U., dar nu și realizările efective ale Organizației. Căci, reiese evident din analiza acestei sesiuni, esența O.N.U. este înainte de orice armonizarea acelor idei care corespund intereselor tuturor popoarelor, tuturor statelor mari sau mici și pot constitui soluții trainice, larg acceptate, pentru cauza păcii și cooperării internaționale.

S-a dovedit astfel, arăta U Thant în mesajul de Anul Nou adresat membrilor Secretariatului, „cît de vital poate fi rolul jucat de O.N.U. în reducerea tensiunilor periculoase, în punerea la dispoziția statelor membre a mijloacelor de ieșire din situațiile critice și de colaborare în soluționarea lor pașnică".

Alături de bilanțul de realizări, sesiunea reprezintă totodată și startul la o serie de acțiuni de cooperare între state prevăzute pentru anul 1968. Este de așteptat ca ceea ce s-au dovedit a fi virtuți și calități ale acestei sesiuni, în principialitate și metode folosite, să exercite o influență pozitivă și stimulatorie asupra desfășurării unor reuniuni pregătite de sesiunea a 22-a și anume a doua Conferință de comerț și dezvoltare de la New Delhi, prima Conferință mondială în problemele spațiale, Conferința de la Viena pentru dreptul tratatelor și altele.

DEZARMAREA ȘI PROBLEMELE CONEXE

În analiza rezultatelor oricărei sesiuni, un loc principal îl ocupă problemele repartizate Comitetului Politic, celui politic special, considerate sub titulatura comună drept probleme politice și de securitate. Dintre acestea, atenția este cu deosebire reținută de chestiunile dezarmării, al cărui „pachet" a fost abordat în acest an în ultimele zece zile ale sesiunii, după apariția raportului interimar al Comitetului celor 18.

Cu tot timpul relativ scurt la dispoziția dezbaterii, lipsa de rezultate concrete a discuției de la Geneva din acest an a determinat la O.N.U. o dezbatere concentrată, dar nu mai puțin edificatoare, exprimînd marea preocupare a delegaților față de aspectele variate, dar atît de importante pentru pacea lumii, ale problemei dezarmării.

Departe de a fi scăzut în interes, situația în domeniul cursei necontenite a înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, determină o serioasă îngrijorare și cei peste 70 de delegați care au vorbit în Comitetul Politic au accentuat necesitatea unei acțiuni majore care să răspundă drepturilor tuturor popoarelor la securitate în condiții de egalitate, să îndepărteze pericolul nuclear, să anuleze diferențele ce se adîncesc între cei ce au arma nucleară și cei ce nu o au, pe calea unei adevărate dezarmări nucleare și a unui acces egal pentru toți la folosirea pașnică a energiei nucleare.

Cele 6 rezoluții adoptate de Comitetul Politic cu o mare majoritate de voturi se referă la ordinea de zi curentă a Comitetului de la Geneva, recomandînd intensificarea activității în domeniul suspendării experiențelor nucleare în toate mediile, inclusiv cele subterane, a desființării bazelor militare străine din Asia, Africa și America Latină și examinarea sub toate aspectele a problemei dezarmării generale și totale.

În legătură cu problema neproliferării armelor nucleare al cărei proiect de tratat se află în dezbaterea Comitetului celor 18, s-a recomandat pregătirea unui raport pînă la 15 martie și s-a stabilit pentru lunile august-septembrie convocarea la Geneva a unei conferințe a statelor nenucleare.

Privirea noastră asupra dezbaterilor cu privire la dezarmare ar fi însă incompletă dacă, alături de aceste rezoluții, care exprimă în special recomandări asupra activității lor de viitor, nu am aminti și sublinia importanța celorlalte documente adoptate în cursul acestei sesiuni privind probleme nemijlocit legate de preocupările Adunării Generale în domeniul dezarmării. Este vorba de aprobarea unanimă sau cu largi majorități a rezoluțiilor privind colaborarea internațională în folosirea pașnică a spațiului cosmic, folosirea în scopuri pașnice a fundului mărilor și oceanelor (la ambele aceste texte România a fost printre coautori), tratatul de denuclearizare a Americii Latine care consacră un important precedent și lansează un stimulent de mare însemnătate pentru toate regiunile lumii. Este de semnalat, de asemenea, și Tratatul de asistență și înapoiere a astronauților și vehiculelor cosmice care cad pe teritoriile unor state. Toate aceste hotărîri indică

sprijinul larg al Adunării pentru acțiuni de înlăturare a pericolului de război și în primul rînd a războiului nuclear, arătînd totodată — idee subliniată în intervenția delegației țării noastre — tendința de sustragere de sub incidența pericolului nuclear a unor zone geografice cît mai vaste și mai numeroase și contribuția statelor mici și mijlocii din diferite continente la realizarea unui climat internațional mai bun.

Desigur, omenirea ar saluta cu și mai mare satisfacție, cum observa pe drept ziarul „Washington Post", „regăsirea fără amînări a acelui spirit de unanimitate și consens care a realizat acordul în problemele spațiului cosmic, la complicatele probleme ale dezarmării pe pămînt".

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ȘI APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI

Una din activitățile cele mai intense, urmărite cu mare interes și soldate cu un bogat bilanț pozitiv, a fost cea consacrată problemelor economice care au totalizat nu mai puțin de 23 rezoluții, dintre care 18 adoptate unanim și centrate mai ales, indiferent de prevederile lor concrete, în jurul agendei Conferinței din februarie de la New Delhi și a altor acțiuni de cooperare regională și internațională.

„Această preocupare fundamentală a mobilizat energiile tuturor delegațiilor care, dovedind extremă bunăvoință și interes față de problemele țărilor subdezvoltate, au reușit să facă adoptate hotărîri unanime, au scos din impas aspecte vechi de ani de zile, au pus bazele activității de pregătire în bune condițiuni a celei de a doua decade a dezvoltării care începe în 1970 cu un profil mai clar decît cea în curs, au reușit să înlăture unele asperități din calea înțelegerii între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare cu privire la căile și metodele ajutorării acestora din urmă. Dacă adăugăm la aceasta și antrenarea și legarea mai concretă a O.N.U., prin programele și instituțiile sale specializate, de preocupările întrecerii comunității internaționale în lupta pentru lichidarea foametei și lipsurilor, cred că avem sinteza a ceea ce s-a înfăptuit cu adevărat valoros în domeniul economic". Este aprecierea formulată pentru revista noastră de *președintele comitetului al doilea al Adunării Generale, Jorge Pablo Fernandini (Peru)*. Tot domnia sa considera că rezultatele obținute se datoresc spiritului realist manifestat în discuții, renunțării la unele poziții rigide și adoptării metodei discuțiilor bilaterale și multilaterale. J. P. Fernandini ne semnalează de asemenea „atmosfera de excepțională colaborare în care a conlucrat cu reprezentantul român în comitet, Costin Murgescu, cu care a fost de altfel coleg în conducerea E.C.O.S.O.C., precum și prestigiul și aprecierea de care se bucură poziția României din partea tuturor țărilor în curs de dezvoltare".

Trebuie să remarcăm în legătură cu această observație că o serie de principii ale dezvoltării și cooperării economice consecvent afirmate de țara noastră și-au găsit o largă oglindire în dezbateri și au fost încorporate în numeroase texte adoptate (România a fost coautoare la șase rezoluții economice). Astfel au fost scoase în relief rolul primordial care revine mobilizării de către fiecare țară a resurselor umane și materiale proprii în vederea dezvoltării și consolidării economice naționale, premisa esențială a întăririi independenței politice, importanța cooperării industriale și tehnico-științifice între state și prin intermediul O.N.U., cu participarea și în interesul tuturor.

Rezultatele pozitive ale activității de cooperare economică a țărilor europene, scoase în evidență de șeful delegației române, Mircea Malița, au avut un larg ecou și inspiră acțiuni asemănătoare și altor regiuni ale lumii.

Ca de obicei, capitolul problemelor coloniale (13 la număr în comitetul al patrulea și alte două în plenară, dintre care unul deși discutat continuă să figureze și în partea a doua a sesiunii — Africa de sud-vest) a dat prilej unei examinări ample a aplicării declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale.

Sesiunea a luat atitudine și a condamnat menținerea unor vestigii coloniale în diferite alte părți ale lumii, atitudinea reprobabilă a Portugaliei, Africii de sud și altor puteri coloniale, a înfierat regimurile rasiste ale Rhodesiei și Africii de sud, a atras atenția asupra activităților economice ale unor țări occidentale care împiedică aplicarea declarației de independență, a analizat rolul unor agenții și instituții specializate ale O.N.U. în aplicarea măsurilor de eliberare a teritoriilor coloniale, a trecut în revistă și a indicat un program de lucru privind situația din teritoriile mici și insulele care se mai află în Administrația Angliei, Statelor Unite, Franței și altor state.

Adunarea Generală a stabilit programul anului internațional pentru drepturile omului și al Conferinței de la Teheran, a adoptat indicații substanțiale privind îmbunătățirea situației sociale în lume, prin asigurarea în fiecare țară a efortului conjugat pe plan economic și social. Un an internațional al educației va fi destinat în acest sens pregătirii corespunzătoare a cadrelor din economia țărilor în curs de dezvoltare, conjugînd în această acțiune în mod fericit activitatea celor două comitete — al doilea și al treilea — ale Adunării Generale.

Opinia publică așteaptă din partea O.N.U. ca sesiunile Adunării Generale să marcheze momente importante în procesul de perfecționare a relațiilor între state, de așezare a lor pe bazele colaborării și înțelegerii. Sesiunea a 22-a a reușit să dovedească faptul că O.N.U. în actualele condiții internaționale are un rol tot mai important și a reușit să contribuie într-o mare măsură la abordarea și soluționarea constructivă a unor probleme de largă preocupare internațională.

În același timp, a reieșit însă limpede că eficacitatea ei nu va putea fi deplină și O.N.U. nu va putea acționa la nivelul cerințelor internaționale decît atunci cînd va deveni, așa cum a fost de altfel concepută, o adevărată organizație universală. Respingerea recunoașterii locului ce se cuvine R. P. Chineze la O.N.U., a acceptării realităților în existența celor două state germane, nu poate avea ca rezultat decît împiedicarea O.N.U. în exercitarea rolului său.

De altfel, aceeași poziție anacronică a inspirat delegația S.U.A. și alte delegații și în acțiunea de menținere a O.N.U. ca paravan pentru acțiunile împotriva păcii care se desfășoară în Coreea de sud și împiedicarea pe această cale a exprimării liberei voințe a poporului coreean însuși.

Fără echivoc delegația română a atras atenția în toate aceste probleme asupra pericolului care decurge din menținerea acestei situații.

Trebuie subliniat totodată că rezultatele ar fi fost și mai semnificative dacă sesiunea nu ar fi resimțit cu intensitate, indiferent de problema pe care a examinat-o, marea îngrijorare a majorității delegațiilor față de continuarea războiului agresiv dus de Statele Unite împotriva poporului vietnamez, preocupare exprimată în dezbaterea generală în termeni categorici de reprezentanții statelor de pe toate continentele, inclusiv de aliații S.U.A., și reluată cu fiecare prilej la discutarea unor probleme ca dezarmarea, definirea agresiunii, principiile juridice asupra relațiilor de cooperare între state și altele.

Deși problema vietnameză nu a figurat pe ordinea de zi, incompetența O.N.U. în discutarea ei fiind în repetate rînduri subliniată de reprezentanții poporului vietnamez, delegația S.U.A., sub o imensă presiune în interiorul și afara Organizației, a cercetat pulsul Adunării încercînd fără rezultate să găsească sprijin pentru o discuție care, sub focul bombardamentelor, nu va putea fi niciodată impusă Vietnamului.

Difuzarea programului din august 1967 al F.N.E. din Vietnamul de sud, adus la cunoștința delegațiilor și ziariștilor prin intermediul delegației române, a fost considerată aici ca un act de deosebită semnificație. Și în acest caz poziția țării noastre a fost comentată ca fiind „de incontestabil prestigiu și obiectivitate, aducînd un deosebit serviciu edificării unor delegați asupra intențiilor și obiectivelor reale ale F.N.E." (St. Louis Post Dispatch).

Rezultatele activității Națiunilor Unite vor fi întotdeauna măsurate în funcție de realizarea unui cadru prielnic dezvoltării personalității fiecărui stat membru. În această privință, remarca tovarășul Corneliu Mănescu, este meritul acestei sesiuni de a fi oferit noi oportunități de afirmare a rolului tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, la rezolvarea sarcinilor Organizației în dezvoltarea relațiilor internaționale.

Participînd activ la dezbaterea problemelor de pe ordinea de zi, desfășurînd o contribuție larg apreciată, delegația Republicii Socialiste România a exprimat importanța pe care o acordă țara noastră folosirii O.N.U. ca o tribună și un loc de acțiune pentru conjugarea eforturilor de pace ale popoarelor.

Se poate spune cu deplină certitudine că la capătul acestei prime etape a sesiunii O.N.U., etapă cu rezultate și perspective pozitive, prestigiul României a înregistrat un nou avans pe linia ascendentă pe care se înscrie politica de pace și cooperare internațională a țării noastre. Prima sesiune din istoria O.N.U. desfășurată sub președinția reprezentantului unei țări socialiste se înscrie la activul Organizației cu dovada concretă a posibilităților tuturor statelor, mari sau mici, de a contribui împreună la rezolvarea constructivă a problemelor internaționale.

În ședința de încheiere a primei părți a lucrărilor sesiunii, numeroși delegați au avut cuvinte de apreciere la adresa activității președintelui Corneliu Mănescu și a contribuției sale la desfășurarea dezbaterilor într-o atmosferă de cooperare și eforturi constructive, apreciere ce reflectă prestigiul de care se bucură politica externă a țării noastre.

Toți vorbitorii au remarcat că desemnarea ca președinte al O.N.U. a reprezentantului unei țări socialiste reflectă noile tendințe ale evoluției relațiilor internaționale, un nou pas pe calea apropierii între toate statele, indiferent de regimul lor social-politic.

New York, 18 decembrie

reflector

CAFEAUA CU LAPTE... EXPLOZIVĂ

La sesiunea de săptămîna trecută a Consiliului ministerial atlantic, culisele au fost, pare-se, mai animate decît scena — cu deosebire la orele rezervate meselor. Au existat un „dineu în patru", un „prînz în doi", un „mic dejun în cinci". „Dineul în patru" e ritual : la fiecare sesiune a Consiliului atlantic are loc între miniștrii Statelor Unite, Marii Britanii, Franței și Republicii Federale a Germaniei o asemenea întîlnire, consacrată problemei germane și care nu aduce îndeobște elemente noi. „Prînzul în doi" (Couve de Murville—Brandt) era prevăzut și se știa că ministrul vest-german va pleda pe lîngă omologul său francez cauza primirii Marii Britanii în Piața comună. Explozivă a fost însă știrea despre „micul dejun în cinci" (miniștrii Italiei, Belgiei, Olandei, Luxemburgului și R.F.G.) : dorind să se consulte înainte de convorbirea Brandt—Couve de Murville, partenerii Franței în Piața comună au căutat să evite „impresia unei acțiuni concertate" împotriva celui de-al șaselea membru al comunității. O masă de dimineață luată în comun li s-a părut formula cea mai neoficială, cea mai anodină. Acest „frühstück" anodin (folosim termenul german pentru că gazdă a fost Willy Brandt) a devenit senzația zilei, cu atît mai mult cu cît sesiunea atlantică se și afla în faza definitivării comunicatului.

LESTER PEARSON PĂRĂSEȘTE VIAȚA POLITICĂ

Primul ministru al Canadei, Lester Pearson, a hotărît să se retragă din viața politică. El a anunțat că demisionează din funcția de președinte al partidului liberal, ceea ce înseamnă că va renunța și la aceea de șef al guvernului. Singurul motiv declarat al acestei retrageri : vîrsta înaintată (Lester Pearson are 70 de ani). La o conferință de presă special organizată, el a anunțat că-și va păstra funcția de prim-ministru pînă la convocarea conferinței naționale a partidului care urmează să-i desemneze succesorul. Mandatul său de prim-ministru și de șef al partidului liberal ar fi expirat în 1970. În scrisoarea adresată senatorului John Nichol, președintele Federației liberale a Canadei, Lester Pearson arată că „a venit timpul să întreprindă — deși cu mari regrete — acest pas". „Se vor împlini în curînd — se spune de asemenea în scrisoare — 40 de ani de cînd mă aflu în serviciul public. Timp de 19 ani am fost membru al parlamentului, în ultimii 10 ani am avut marea onoare și privilegiul de a fi liderul partidului liberal și timp de aproape 5 ani am fost prim-ministru al țării".

Lester Pearson a devenit prim-ministru în 1963. Diplomat de carieră, în 1956 a fost distins cu Premiul Nobel pentru pace după acțiunile de mediere pe care le-a întreprins în timpul crizei Suezului.

BARRIOS SAU BELTRAN PRIETO ?

În Venezuela vor avea loc în 1968 alegeri prezidențiale. Luis Beltran Prieto, candidat la postul de președinte al republicii, membru al partidului Acțiunea Democratică (A.D.) — partid de guvernămînt — s-a hotărît să fondeze o nouă grupare politică. Ea se va numi „Mișcarea electorală populară" (MEP), iar Beltran Prieto va candida în alegerile din 1968 ca reprezentant al acestei grupări.

Hotărîrea lui Prieto era de așteptat, considerînd partizanii săi. Inițial el fusese susținut de partidul Acțiunea Democratică (partid fondat de fostul președinte Rómulo Betancourt) și de sindicatele controlate de acesta și spera să se poată prezenta la viitoarele alegeri prezidențiale ca unicul candidat al A.D. Se pare însă că adepții lui Rómulo Betancourt îl preferă totuși pe Gonzalo Barrios, fost ministru de interne în guvernul actual, membru al „vechii echipe" a Acțiunii Democratice.

Comentînd sciziunea intervenită în partidul guvernamental, observatorii sînt de părere că atît Barrios cît și Prieto pot conta pe forțe aproximativ egale.

O alegere complicată

Luis Suárez

Organizația Statelor Americane (O.S.A.) nu a putut ajunge pînă acum la nici un acord privind succesorul lui José A. Mora la postul de secretar general al Organizației. Deși ambasadorul nord-american la O.S.A., Sol Linowitz, afirma că această situație este o „manifestare de democrație", adevărul pare să fie altul.

Divergențele din cadrul O.S.A. în jurul desemnării noului secretar general reprezintă mai mult decît o simplă problemă de preferință față de unul din cei trei candidați propuși. Aceste divergențe constituie un reflex al crizei prin care trece O.S.A. Ea a fost determinată, în primul rînd, de încercarea S.U.A. de a impune conducerii O.S.A. decizii arbitrare, care reprezintă deseori un amestec brutal în treburile interne ale altor țări.

Acțiunea de cea mai mare amploare și violență dintre multele care au știrbit prestigiul O.S.A. — acțiune întreprinsă sub conducerea dr. Mora — este susținerea intervenției militare a Statelor Unite în Republica Dominicană (aprilie 1965). O.S.A. a împrumutat steagul său intervenției nord-americane cînd pușcașii marini erau deja la Santo Domingo Este firesc ca după asemenea evenimente să nu existe guverne, membre ale O.S.A., care să accepte scăderi de prestigiu asemănătoare, prin activitatea unui secretar general cu totul supus Statelor Unite.

Deoarece candidatura fostului președinte al Ecuadorului, Galo Plaza, a părut lansată din inițiativa S.U.A., unele țări membre ale O.S.A. și-au propus propriii lor candidați, deși nici unul nu pare să fi adoptat poziții anti-nord-americane. Statele din America Centrală înclinau să se alinieze panamezului Ritter Aislan, iar alte țări — care tind spre poziții mai nuanțate în cadrul O.S.A. — se alăturâ candidaturii venezuelanului Marcos Falcón Briceño, fost ministru de externe al acestei țări. Pînă în prezent, nici unul din candidați n-a reușit să întrunească majoritatea necesară.

În disputa pentru postul de secretar general intervin și alte probleme de fond ale activității O.S.A. Se manifestă reacții negative față de rolul de patronaj pe care conducerea O.S.A. tinde să-l exercite asupra Americii Latine. Este vorba, în primul rînd, de încercarea de a se asigura monopolurilor din S.U.A. și oligarhiei financiare latino-americane o participare mai substanțială la acțiunile întreprinse de O.S.A. Astfel, în luna mai s-a creat un consiliu, o așa-numită „Juntă Administrativă de Asistență" a secretariatului general care — așa cum s-a anunțat într-un buletin oficial al „Alianței pentru progres" — „constituie un alt pas spre o mai intensă participare a sectorului privat în programele O.S.A." Despre această juntă (care s-a reunit între 16—18 octombrie la Washington) s-a declarat în mod oficial că „reprezintă exemplul cel mai recent, dar nu unicul, al interesului crescînd pe care-l manifestă sectorul privat față de O.S.A." Totodată, în Statele Unite s-a creat un nou grup, numit „Asociația Pro-O.S.A.", a cărui conducere a obținut sprijinul unor rețele nord-americane de radio și televiziune.

Pe diverse planuri se urmărește, așadar, obținerea unor poziții și mai avantajoase de către monopolurile nord-americane și de către cercurile financiare latino-americane care conlucrează cu ele. După cum se vede, în prezent, politica intervenționistă nord-americană pune pe prim plan pîrghiile economice ale acestei politici.

Unul din participanții nord-americani la reuniunea „Juntei Administrative de Asistență" a O.S.A. a fost senatorul american Jacob K. Javits. Javits a declarat că se opune restricțiilor pe care Senatul S.U.A. le reclamă pentru importurile latino-americane dar, în același timp, a cerut țărilor din America Latină să elimine restricțiile „supărătoare" pe care ele le impun exporturilor nord-americane. E vorba de o manevră abilă care, în fond, recomandă reducerea mijloacelor, și așa destul de știrbite, cu ajutorul cărora țările latino-americane vor să-și protejeze economiile lor naționale.

Înainte de a părăsi Organizația Statelor Americane, dr. José A. Mora a lăsat o situație caracterizată prin intensa pătrundere a monopolurilor străine în acțiunile O.S.A. Organismul format din guverne devine tot mai mult un organism al oamenilor de afaceri, inclusiv în sfera „Alianței pentru progres". Astfel, în 1966, monopolurile nord-americane au investit în America Latină aproximativ 700 milioane de dolari. Pentru anul 1967 se estimă că aceste investiții externe vor crește cu încă 350 milioane de dolari.

Relațiile din O.S.A. poartă pecetea pozițiilor contradictorii determinate de influența capitalului nord-american și a politicii pe care o reprezintă, ea fiind, deseori, în opoziție cu aspirațiile naționale ale țărilor latino-americane. Disputa în legătură cu persoana noului secretar general reflectă cu ascuțime aceste contradicții. Disensiunile din O.S.A. au fost agravate și de faptul că dr. Mora l-a destituit pe directorul administrativ al O.S.A., Raul Betances (dominican), acuzîndu-l că ar fi cerut ambasadorului Republicii Dominicane, Enriquillo de Rosario, să voteze pentru panamezul Ritter Aislan. Aceasta este un element în plus al crizei O.S.A. Destituirea lui Betances nu va atenua cu nimic actualele complicații, generate de felul în care O.S.A. acționează împotriva criteriului independenței latino-americane.

Ciudad de Mexico, 18 decembrie

Clădirea ambasadei greceşti de la Roma, unde se află regele Constantin, asaltată de fotoreporteri

EVENIMENTELE DIN GRECIA

în ordine cronologică

Cînd începe, cronologic, desfăşurarea evenimentelor care au dus la situaţia actuală din Grecia ? După opinia ziarului „Le Monde", regele Constantin „a fost prins în angrenajul pus în mişcare de el însuşi în iulie 1965". Formal, totul a pornit de la un conflict între palat şi guvernul Papandreu în jurul prerogativei de a avansa în grad pe ofiţerii superiori. Primul ministru dorea să-l înlăture din guvern pe ministrul apărării, Garufalias, sprijinitor al elementelor reacţionare din armată. Întîmpinînd opoziţia suveranului, Papandreu demisionează la 15 IULIE 1965. Regele încredinţează misiunea de a forma guvernul lui Athanasidis Novas, membru al partidului lui Papandreu, reprezentînd aripa dreaptă a acestuia. La 19 IULIE, la Atena au loc manifestaţii spontane în favoarea primului ministru demisionar, ceea ce influenţează hotărîrea din 5 AUGUST a parlamentului : se refuză investirea lui Novas ca prim-ministru. Urmează o perioadă îndelungată şi confuză de criză. La 9 AUGUST, regele invită pe alt membru al Uniunii de centru, Stephanopoulos, să formeze guvernul, dar acesta se recuză. Al treilea membru al Uniunii de centru solicitat să prezideze guvernul, Tsirimokos, acceptă la 19 AUGUST însărcinarea, dar la 29 AUGUST parlamentul îi refuză şi lui încrederea. La 5 SEPTEMBRIE, Papandreu se declară de acord cu alcătuirea unui guvern condus de Kanellopoulos, şeful partidului de dreapta E.R.E., ca formulă de tranziţie pînă la organizarea alegerilor generale. Acordul de principiu realizat este compromis încă înainte de a fi tradus în viaţă de Kanellopoulos prin promisiunea făcută prietenilor săi politici că va dizolva diverse organizaţii progresiste. În sfîrşit, la 16 SEPTEMBRIE, Stephanopoulos este din nou rugat să formeze guvernul. De data aceasta acceptă şi, pentru a reuşi să treacă prin parlament guvernul său de coaliţie, se străduieşte să atragă de partea sa un grup de deputaţi ai Uniunii de centru, fideli lui Papandreu. Investitura parlamentară îi este acordată la 24 SEPTEMBRIE. La 8 OCTOMBRIE, şeful guvernului procedează la o remaniere a înaltului comandament militar : şeful statului major, generalul Genimatos, reprezentant al cercurilor de dreapta, este înlocuit de alt ofiţer de dreapta, generalul Spandidakis, care avea să joace un rol de prim ordin în lovitura de stat militară.

În 1966, formula guvernamentală existentă îşi demonstrează lipsa de viabilitate. La 26 IANUARIE au loc puternice mişcări greviste în întreaga ţară, urmate la 16 FEBRUARIE de o mare manifestaţie la Atena pentru revenirea lui Papandreu la putere. La 12 APRILIE, Tsirimokos, vicepremier şi ministru de externe, demisionează din guvern în semn de protest împotriva imputernicirilor (după părerea sa exagerate) acordate generalului Grivas în Cipru. La 8 IUNIE, partidul E.R.E. îşi retrage reprezentantul din guvern. Violentele ciocniri de la Salonic între ţărani şi poliţie marchează, la 10 IULIE, relansarea campaniei fostului prim-ministru

„Preocupat, ca întotdeauna, exclusiv de interesele Greciei, maiestatea sa regele decide să părăsească ţara împreună cu prinţul moştenitor". Şi regele Constantin a plecat în exil în Italia fără însă să abdice în mod oficial. Înlănţuirea de evenimente, care a dus la îndepărtarea sa a început cu desconsiderarea rezultatelor scrutinului popular şi încredinţarea puterii unui guvern nereprezentativ, a continuat prin instaurarea unui regim absolutist, dizolvarea parlamentului, delegarea puterii unui guvern militar, încălcarea constituţiei ţării, suprimarea ziarelor opoziţiei, anularea libertăţilor democratice... Dar astea sînt lucruri vechi. E vorba de regele Constantin I al Greciei şi de întîmplări petrecute în timpul primului război mondial şi descrise în cartea lui Auguste Gauvain, „L'Affaire Grecque". Sîntem în 1967, nu în 1917 şi istoria, după cum bine se ştie, nu se repetă niciodată. Altele sînt împrejurările internaţionale, altele condiţiile interne, alta evoluţia politică. Ghiorghios Papandreu nu e Elephterios Venizelos, iar regele Constantin al doilea are prea puţine trăsături comune cu bunicul său, Constantin I. Istoricul care, luînd exemplul lui Auguste Gauvain, va dori să scrie cronica domniei lui (sau a primei perioade a domniei lui în ipoteza că, la fel ca şi Constantin I, va reveni pe tron) va avea însă de descifrat situaţii cel puţin la fel de complexe. Pentru moment nu există informaţii certe despre motivele acţiunii care a dus la plecarea regelui din ţară.

Cronologia alăturată prezintă evenimentele în succesiunea lor. Privindu-le retrospectiv de la capătul final al firului, unii comentatori au emis ipoteza că ar fi vorba de o abilă cursă întinsă regelui de junta militară. „E curios — scrie de pildă Georges Henein în «L'Express» — că regele n-a avut nici un fel de bănuieli cînd a văzut cît de lesne i s-a permis să plece de la Atena la Kavalla şi apoi de la Kavalla la Roma... Kavalla a fost o cursă, punctul terminus al puterii regale". „Plecarea neobişnuit de facilă a regelui şi a familiei regale din Atena — nota şi un corespondent al agenţiei France Presse — lasă să se creadă mai curînd că junta era la curent şi că membrii ei au închis de bună voie ochii. E greu de conceput în aceste condiţii de ce ar accepta coloneii — chiar dacă prezenţa regelui în ţară ar constitui o cauţiune utilă, pentru că regimul ar fi mai puţin izolat pe plan internaţional — o revenire a suveranului de care s-au descotorosit atît de uşor". Într-adevăr, remarcă şi alţi corespondenţi, cine şi-ar putea închipui că regele, urmărit pas cu pas de la lovitura de stat, ar fi putut să plece cu avionul de la aeroportul de lîngă palatul Tatoi împreună cu întreaga sa familie, o numeroasă suită şi o mare cantitate de bagaje, fără ca măcar unul dintre ofiţerii de pe aeroport să anunţe junta de această deplasare neprogramată ? Şi este oare de conceput ca nici un ofi-

ter de la stațiile radar din împrejurimi să nu fi semnalat zborul unui avion militar grec nepreväzut în schema zilei de 13 decembrie ? Cu atît mai mult, la ora 15,15, cînd întreaga aviație a țării se afla în stare de alertă, cele două avioane care au dus familia și suita regală în Italia n-ar fi putut să părăsească țara dacă junta ar fi dorit să le împiedice. Din aceste fapte și din multe altele, observatorii citați trag concluzia că încercarea de contralovitură de stat, eșecul ei și părăsirea țării de către regele Constantin ar fi fost pregătite cu grijă de liderii militari. Convins că regele era dispus să se lase atras într-o mișcare pentru înlăturarea „regimului coloneilor", Papadopoulos ar fi organizat el însuși o asemenea mișcare sub controlul său. Observatorii respectivi merg pînă la a presupune că ideea contralovitурii de stat ar fi fost sugerată regelui Constantin, de ofițeri superiori care, din ordinul actualului prim-ministru, s-au prefăcut că se dezic de juntă. O serie de fapte pledează în favoarea acestei teorii. Astfel, cu cîteva zile înainte de 13 decembrie, Papadopoulos a făcut două vizite în Macedonia și a numit în posturile-cheie ale corpului 3 de armată 14 ofițeri superiori. În toată țara au fost arestați ofițerii nesiguri. Printr-o manevră abilă, Papadopoulos ar fi stabilit el însuși momentul tentativei : în cursul sesiunii N.A.T.O., cînd trei dintre principalii sprijinitori ai regelui, și anume ministrul de externe Pipinellis, ministrul apărării Spandidakis și șeful marelui stat major, Avgheris, aveau să fie la Bruxelles. Fără să-și dea seama, regele Constantin a acționat exact așa cum dorea Papadopoulos și, bineînțeles, a dat greș.

Ce avantaje ar fi putut spera junta să dobîndească prin această acțiune ? Se apreciază că pentru Papadopoulos ea ar marca un pas necesar către concentrarea deplină a puterii în mîinile sale. Cu toate că instaurase un regim absolutist, junta mai era pînă la 13 decembrie în situația de a conlucra cu oameni politici de dreapta avînd unele interese și obiective străine de ale ei. În interiorul guvernului, primul ministru, ministrul apărării și într-o anumită măsură ministrul de externe, regaliști convinși, acționau ca un grup. Exista un anumit dispreț în atitudinea celor ce reprezentau dreapta aristocratică și elita militară regalistă față de tinerii colonei exponenți ai unei drepte antimonarhice și fascizante.

Pe de altă parte, acei greci care legau de persoana regelui speranța lor într-o schimbare de regim trebuiau să fie convinși că regele nu are nici abilitatea, nici forța și nici popularitatea necesare unei acțiuni încununate de succes. Într-un articol de fond intitulat „Cu opt luni prea tîrziu", ziarul „Le Monde" scria a doua zi după eșecul contralovitурii de stat : „Așteptînd opt luni înainte de a reacționa la lovitura de stat din 21 aprilie, regele Constantin a semnat, poate, sentința de condamnare la moarte a monarhiei grecești... După toate probabilitățile, dacă ar fi reacționat imediat contra puciului de la 21 aprilie, ar fi putut să cîștige partida". Evident, ideea că regele Constantin a fost împins să facă o încercare care avea să-l ducă direct în exil nu se întemeiază pentru moment decît pe presupuneri.

Oricum, pentru junta coloneilor, monarhia avea valoare doar ca pavăză a legitimității ei. Ambasadorii străini sînt acreditați în Grecia pe lîngă rege, nu pe lîngă guvern, și, ca atare, atîta timp cît el rămînea la locul său nu se punea problema recunoașterii sau a nerecunoașterii regimului de către alte state. Lucrurile au fost aranjate acum în așa fel încît nimeni să nu poată reproșa guvernului că l-a silit pe Constantin să părăsească țara. Mai mult, la 16 decembrie, generalul Patakos a declarat : „Dacă regele se hotărăște să se înapoieze, va fi primit, căci nu noi l-am alungat. A plecat din propria lui dorință... Noi n-am luat nici o inițiativă împotriva regelui".

Agenția Associated Press afirmă că în timp ce regele a condiționat revenirea sa în țară de înlăturarea colonelului Papadopoulos din funcția de prim-ministru, renunțarea la revizuirea constituției și organizarea imediată a unor alegeri generale libere, guvernul militar a pus la rîndul său trei condiții (respingîndu-le, evident, pe cele ale lui Constantin) : regina-mamă Frederica să rămînă în exil, persoanele pe care junta le consideră corupte să fie excluse din anturajul regelui, iar acesta să nu se mai amestece de loc în politică. Dacă regele Constantin ar fi acceptat, victoria juntei ar fi fost deplină : ar fi păstrat aparențele și în același timp regele ar fi avut un statut de ostatic în propriul său palat. Oricum, guvernul coloneilor se consideră învingător în această încercare de forțe.

Tabloul mai conține totuși, din punctul de vedere al coloneilor, pete întunecate care s-ar putea dezvolta. Agenția France Presse relatează că în cercurile oficiale din Atena își face loc o atmosferă pesimistă : înapoiat de la Bruxelles, via Roma, ministrul de externe Pipinellis ar fi refuzat să depună jurămîntul de credință în fața regentului. Din ziarul italian „Il Messagero" aflăm că regele ar intenționa să constituie un guvern în exil. După toate aparențele, incertitudinile cu privire la evoluția relațiilor dintre junta și rege vor mai dura. Nu există în schimb nici un echivoc în ce privește poziția forțelor democratice și progresiste din Grecia față de recentele evenimente.

Partidul E.D.A. și Uniunea de Centru a dat publicității declarații în care cer instaurarea unui guvern cu adevărat democratic. Într-un comunicat al Biroului Politic al Partidului Comunist din Grecia se arată că obiectivul trebuie să fie „redobîndirea tuturor libertăților democratice și constituirea unui guvern al tuturor partidelor politice care să conducă Grecia spre alegeri libere".

Felicia ANTIP

Papandreu împotriva guvernului. La 14 NOIEMBRIE începe procesul organizației Aspida, montat de cercurile de dreapta cu dublul scop de a-l compromite pe Andreas Papandreu, fiul fostului prim-ministru, și de a epura elementele democratice din armată. Lipsit de sprijinul partidului E.R.E., primul ministru Stephanopoulos este pus, la 20 DECEMBRIE, în situația de a demisiona. Paraskevopoulos primește misiunea de a forma un guvern care să organizeze în mai 1967 alegeri anticipate.

În 1967, evenimentele se precipită. Guvernul Paraskevopoulos este investit de parlament la 15 ianuarie. După ce, la 24 FEBRUARIE, procurorul general cere ridicarea imunității parlamentare a lui Andreas Papandreu, la 16 MARTIE se dă verdictul în procesul Aspida. 12 dintre acuzați sînt condamnați la pedepse mergînd de la 4 la 18 ani închisoare. La 30 MARTIE, guvernul demisionează. Regele încredințează mandatul de a forma guvernul șefului partidului E.R.E., Kanellopoulos. Neexistînd nici o șansă ca parlamentul să-i acorde investitura, Kanellopoulos îl dizolvă și anunță organizarea de alegeri anticipate la 28 MAI. Perspectiva electorală este clară : forțele de stînga și de centru vor obține o majoritate categorică și Papandreu va redeveni prim-ministru.

Pentru a împiedica evoluția previzibilă, armata preia puterea la 21 APRILIE. Lovitura de stat este condusă nu de generalii comandanți ai armatei, ci de un grup de colonei cu ambiții politice. Ei s-au prezentat în cursul nopții precedente la palat și i-au făcut regelui Constantin declarația de rigoare în asemenea împrejurări : „am salvat țara în numele regelui". Intenția inițială a coloneilor : să instaleze un guvern exclusiv militar, condus de Spandidakis, șeful statului major. În dimineața zilei de 21 aprilie, regele s-a dus la locuința consilierului politic regal Bitsios, pe care nu l-a găsit pentru că junta îl arestase între timp și s-a întîlnit apoi cu generalul Spandidakis care s-a arătat dispus să cedeze funcția de prim-ministru unui civil. Ulterior regele a plecat la Ministerul Apărării, unde domnea o atmosferă de confuzie : generali superiori (neînarmați) păreau a nu ști despre ce e vorba, în timp ce maiori și colonei, foarte bine înarmați, emiteau ordine fără să le acorde nici o atenție celor dintîi. La a doua întîlnire dintre rege și conducătorii loviturii de stat s-a ajuns la un compromis : ei vor accepta un prim-ministru civil, iar regele va primi jurămîntul noului guvern, ceea ce îi va conferi acestuia o aparență de legalitate. Ca prim-ministru a fost desemnat procurorul general Kollias, cel care în 1964 a contrafăcut piesele din dosarul asasinării deputatului de stînga, Lambrakis. Ministru al informațiilor avea să fie Farniakis, fost șef al organizației fasciste de tineret EKOF din care fuseseră recrutați asasinii lui Lambrakis. Generalul Grigorios a devenit vice-prim-ministru, iar generalul Patakos, ministru de interne.

Alte posturi ministeriale, precum și posturile de secretari generali ai tuturor ministerelor, au fost preluate de colonei. Regele a primit jurămîntul noului guvern. Un decret regal proclama suspendarea unor articole ale Constituției, „ținînd seama de pericolele care amenință ordinea publică și securitatea țării". S-au creat curți marțiale. În urma suspendării libertăților civile, au fost arestate mii de persoane (6 700 după cifrele oficiale) între care Gheorghi și Andreas Papandreu, Manolis Glezos, Theodorakis. În zilele următoare, teroarea antidemocratică se intensifică. La 27 APRILIE, regele prezidează prima reuniune a noului consiliu de miniștri și declară că lovitura de stat a fost îndreptățită, pentru că „națiunea, monarhia, forțele armate și justiția erau în pericol". Cu toate acestea, la 28 APRILIE, colonelul Papadopoulos, care se manifesta încă de pe atunci ca „omul forte" al regimului, a declarat că lovitura de stat a avut loc „fără asentimentul regelui". La aceeași dată s-a anunțat dizolvarea partidului democratic E.D.A. și a numeroase organizații sindicale, culturale și sportive. La 9 MAI, generalul Patakos recunoștea deschis : „Am făcut totul pentru a evita alegerile". Tot el avea să anunțe la 10 MAI că pe insula Yaros au fost internate peste 600 de persoane. La 11 MAI, fostul prim-ministru Papandreu este inculpat de ...„complot de înaltă trădare". La 22 MAI, regele Constantin anunță că în termen de șase

→

luni va fi elaborată o nouă constituție. La Atena se constituie un „Front patriotic" clandestin. Persecuțiile nu se mai limitează la oamenii politici și forțele de stînga. La 31 MAI se face cunoscută arestarea a 27 de deputați reprezentînd partidele de centru și de dreapta. Colonelul Papadopoulos iese din umbră : la 10 AUGUST este numit ministru pe lîngă președinția consiliului. În aceeași zi, ambasadorul S.U.A. la Atena declară că guvernul său va continua colaborarea cu regimul militar din Grecia. După ce, la 27 SEPTEMBRIE, fostul prim-ministru Kanellopoulos se pronunță împotriva juntei militare, se iau măsuri polițienești împotriva unor oameni politici de dreapta. Gheorghios Papandreu este repus în libertate la 9 OCTOMBRIE, dar i se interzice orice activitate politică. La 16 OCTOMBRIE, ambasadorul Greciei în S.U.A., Palanas, dă publicității la Washington „calendarul revenirii la sistemul parlamentar în Grecia", cuprinzînd patru etape : 1) prezentarea la 15 decembrie a proiectului de constituție pregătit de comisia desemnată de juntă ; 2) ratificarea proiectului de către guvern înainte de 15 iunie 1968 ; 3) organizarea unui referendum la două luni după publicarea proiectului definitiv ; 4) alegeri legislative în conformitate cu noua constituție. „Sînt autorizat să declar în modul cel mai categoric — a subliniat ambasadorul — că guvernul grec consideră acest calendar ca irevocabil". Alcătuit exclusiv pentru uz extern, „calendarul" n-a fost publicat în Grecia.

Junta se debarasează treptat de miniștrii civili : la 30 OCTOMBRIE demisionează patru dintre aceștia, urmați, la 3 NOIEMBRIE, de ministrul afacerilor externe, Ekonomu-Gouras (căruia îi succede Pipinellis). Împuternicirile colonelului Papadopoulos sînt sporite.

La 16 NOIEMBRIE se pronunță sentința în procesul a 70 de membri ai Frontului patriotic. Doi dintre ei sînt condamnați la închisoare pe viață. Ziarul „Le Monde" publică, la 29 NOIEMBRIE, un interviu cu fostul prim-ministru Karamanlis care declară în esență : „Grecii nu vor permite menținerea dictaturii, indiferent de forma ei" Luînd cunoștință de textul interviului, ministrul de externe, Pipinellis, și-a prezentat demisia, dar Papadopoulos l-a convins să și-o retragă. Drept pret al renunțării la demisie, Pipinellis ar fi obținut de la șeful juntei ca aceasta să nu se amestece în politica externă.

La 30 NOIEMBRIE, Frontul patriotic denunță „pretinsa opoziție" a regelui față de dictatură. La 11 DECEMBRIE, generalul Patakos anunță că proiectul de constituție va fi prezentat guvernului la 15 decembrie. Între timp, însă, evenimentele aveau să evolueze într-o direcție neprevăzută. La 13 DECEMBRIE, ora 9,30, regele a primit, după cum aranjase dinainte, demisia premierului Kollias și apoi a trimis șefului forțelor armate terestre o scrisoare în care anunța că a hotărît „să preia personal conducerea forțelor armate și guvernarea țării". Dar la ora 10 dimineața, pe străzile Atenei au apărut tancuri care se îndreptau spre cartierul general al forțelor armate grecești, spre postul de radio Atena, spre palatul regal și spre principalele clădiri guvernamentale. Puțin mai tîrziu, comunicațiile telefonice cu nordul au fost întrerupte. În aceeași zi, la ora 10,45, pe aeroportul din Kavalla ateriza un avion în care se aflau regele Constantin cu întreaga sa familie, primul ministru Kollias, mareșalul curții, generalul Dovas, și maestrul de ceremonie Mario Yeruhanos. La coborîrea din avion, regele a fost întîmpinat de generalul Kehayas, comandantul diviziei a 11-a. De la aeroport, regele și suita sa au fost transportați cu un elicopter pînă în piața centrală a orașului, unde au fost aclamați de o mulțime numeroasă. Din balconul principalului hotel al orașului, regele a adresat celor prezenți îndemnul „Unitate, vom învinge". Apoi, escortat de două tancuri, s-a îndreptat spre sediul postului de radio local, unde a înregistrat proclamația sa către țară. Banda de magnetofon a fost expediată imediat cu avionul la Larissa, pentru a fi retransmisă de postul de radio ceva mai puternic de acolo. „Momente cruciale — se spunea în alocuțiunea suveranului — mă silesc să mă adresez poporului grec pentru a-i cere sprijinul total în actuala criză națională. Pînă astăzi mi-a fost cu neputință să iau contact cu voi pentru a vă pune la curent cu evenimentele, cu gîndurile mele, cu grijile mele și cu speranțele mele de viitor... Interesul național cere să autorizez măsurile adecvate pentru revenirea țării la normele democratice. De aceea, cer o remaniere a guvernului care să excludă toate elementele extremiste. Am fost silit să accept situația din aprilie — care a uzurpat pînă și numele meu — pentru a evita o vărsare de sînge... Circumstanțele actuale îmi permit să-mi exercit în mod liber inițiativa cu scopul de a da țării mele un nou guvern". În continuare, regele Constantin a criticat proiectul noii constituții, și-a exprimat dorința de a restabili disciplina în cadrul armatei. Alocuțiunea nu cuprindea nici o aluzie la miile de deținuți politici sau la partidele scoase în afara legii. La prînz, regele Constantin a plecat cu avionul de la Kavalla la Alexandropolis.

La Atena, Consiliul de Miniștri s-a întrunit la ora 14,30. La ora 16, postul de radio Atena transmitea un „mesaj al mișcării de la 21 aprilie" în care se spunea că „a izbucnit un complot criminal și o încercare de răsturnare a guvernului și a ordinii legale". Regele, afirma mesajul, „a fost antrenat și atras de aventurieri animați de o ambiție nebunească", dar „guvernul este stăpîn absolut al situației".

Între timp, regele s-a înapoiat la Kavalla pentru a pleca aproape imediat spre Salonic. Dar turnul de control al aeroportului din Salonic a interzis aterizarea elicopterului regal. Cu puțin timp în urmă, aeroportul fusese ocupat de forțe armate guvernamentale.

La Atena circulaseră, în cursul întregii zile, zvonuri contradictorii : armata l-a, staționată în nordul și centrul țării și avînd cartierul general la Larissa, l-ar sprijini pe rege... Trupele grecești din Cipru ar fi ostile juntei... Aviația și unitățile de tancuri ar fi credincioase regelui în proporție de 90 la sută... La ora 19,40, postul de radio Atena pune capăt tuturor acestor speculații : „Acțiunea complotistă a eșuat total, a fost zdrobită. Din întreaga Grecie sosesc rapoarte oficiale arătînd că forțele militare se află alături de guvernul de la 21 aprilie". Dar „guvernul de la 21 aprilie" nu mai exista de fapt de cînd primul ministru Kollias se alăturase regelui și părăsise Atena și apoi țara : de la Kavalla, regele Constantin, împreună cu soția sa Ana-Maria, cu mama sa Frederica, cu cei doi copii și cu sora sa, prințesa Irina, și cu întreg anturajul au plecat în grabă spre Roma. La Kavalla sosea, în fruntea unei companii de blindate, locotenent-colonelul Nicolas Patanis, unul dintre oamenii în care regele avea cea mai mare încredere, pentru a-i aresta personal pe cei trei generali fideli regelui : Peridis, Esserman și Vidalis. În seara aceleiași zile, postul de radio Atena anunța componența noului guvern. Un militar de carieră, generalul Zoitakis, a fost numit vicerege și regent. Colonelul Papadopoulos a preluat personal conducerea guvernului și a Ministerului Forțelor Armate.

În dimineața zilei de 14 DECEMBRIE, la ora 4, un turboreactor purtînd culorile albastru-alb-oranj ale casei regale grecești a aterizat pe aeroportul Ciampino din Roma. Aflînd despre sosirea regelui Constantin, ambasadorul grec a plecat de îndată la aeroport pentru a-l întîmpina. La ora 5,45 un convoi de mașini se oprește în fața clădirii cu trei etaje a ambasadei. Regele și familia sa urcă de îndată la primul etaj.

La Atena, portretele familiei regale încep să dispară de pe pereții instituțiilor de stat. La ora 10,30, noul prim-ministru ține o conferință de presă la care prezintă versiunea oficială a evenimentelor din ajun. Comunicațiile telefonice cu restul țării sînt pe cale de a se restabili. Și la Roma este anunțată o conferință de presă, pe care regele Constantin ar urma s-o țină la ora 18,30. Cei peste 300 de ziariști masați în fața vilei prințului Henri de Hessa, unde trebuia să aibă loc conferința de presă, află mai întîi că ea va fi amînată, apoi că a fost anulată. În cursul nopții de joi spre vineri, la Atena începe o nouă rundă de arestări : foști miniștri și deputați aparținînd partidelor de centru și de dreapta, ofițeri superiori, ziariști.

În dimineața zilei de 15 DECEMBRIE, tribunalele militare grecești înlocuiesc în sentințele lor formula sacramentală „În numele regelui..." cu cuvintele „În numele viceregelui regent, tribunalul...". Dar, concomitent, din ordinul guvernului, portretele regale, îndepărtate în ajun, reapar pe pereții ministerelor și ai instituțiilor de stat. Într-o scrisoare adresată tuturor episcopilor din țară, patriarhul Ieronimos le cere să menționeze în continuare, în rugăciunile oficiale, numele suveranilor. La Roma încep tratative între rege si trimiși ai guvernului de la Atena. — Pipinellis, care este tot ministru de externe, și Spandidakis, care nu mai este ministru al apărării. Reuniunea este în curînd întreruptă, pentru a fi reluată la 16 DECEMBRIE, de data aceasta și cu participarea arhiepiscopului Ieronimos. Continutul convorbirilor nu este dezvăluit. Observatorii consideră că ele se referă la condițiile unei eventuale înapoieri a lui Constantin în țară sau la problema succesiunii la tron. Dintre soluțiile de compromis enumerate de observatori reține atenția ideea : asigurarea regenței nu de către un militar ci de către un membru al familiei regale — sora regelui, prințesa Irina, sau vărul regelui, prințul Petros — fie de către o personalitate apropiată coroanei, de pildă arhiepiscopul Ieronimos. La Atena, vicepremierul Patakos ține o conferință de presă și anunță destituirea și arestarea unor demnitari și comandanți militari (fostul prim-ministru Papandreu are din nou domiciliu forțat) și răspunde ambiguu la întrebările despre viitorul monarhiei în Grecia.

La 18 DECEMBRIE s-a anunțat că proiectul de constituție va fi supus noului guvern pînă la 23 decembrie. La Roma se face cunoscut că regele Constantin nu va părăsi în viitorul imediat capitala Italiei. În aceeași zi, agenția U.P.I. relatează din „surse informate" că „guvernele britanic și american exercită presiuni asupra regelui și guvernului grec pentru a ajunge la un acord". Generalul Patakos a declarat că actualul climat „nu este propice întoarcerii imediate a regelui Constantin în Grecia".

F. A

Petrolul angolez în orbita unor interese străine

Articol scris pentru LUMEA de

Aquino RAY

redactor al revistei „Révolution Africaine"

Recent, Cartelul internațional al petrolului — care acționează ca un înalt comandament unificat — și-a definit politica în termeni foarte clari : „Capacitatea de producție a ansamblului țărilor producătoare de petrol trebuie să depășească cu mult și în permanență capacitatea de absorbție a pieței mondiale". În acest scop, cartelul, care controlează în mod direct sau indirect rezervele importante și neexploatate din aceste țări, a hotărît să sporească producția sau să mărească numărul producătorilor „siguri".

Acesta este contextul în care trebuie situat „boomul" petrolului din Angola anunțat la 19 septembrie, într-o conferință de presă care a avut loc la Lisabona, de directorii societății „Cabinda Gulf Company", filială a celebrului trust american „Gulf Oil Company" și confirmat apoi de guvernatorul general din Angola.

„Modesta" producție angoleză (aproximativ 1,5 milioane tone pe an) este departe de a atinge producția Irakului sau a Algeriei. Această producție are însă o altă importanță : ea permite de pe acum industriei portugheze să se lipsească de importurile de petrol și, în acest fel, să economisească mari cantități de devize. În același timp, ea va avea, pentru a cita formula lapidară a unui bancher sud-african W. B. Coetzer, „o importanță strategică vitală" pentru viitorul regimului Vorster. Cantitățile produse vor fi destinate în primul rînd Portugaliei, dar cele suplimentare vor fi comercializate în Brazilia, R. F. a Germaniei, Statele Unite și, desigur, Africa de sud. Nu este un secret pentru nimeni faptul că, de multă vreme, Africa de sud se pregătește în vederea unui eventual boicot antiapartheid al O.N.U., cu scopul de a provoca eșecul acestuia. Industria sa consumă 4—5 milioane tone de produse petroliere rafinate pe an, dar producția locală nu acoperă decît a zecea parte din nevoile sale. Petrolul din Angola — țară vecină „frățească" — va permite deci Africii de sud să completeze această lacună fără să facă apel în mod direct la cartelurile occidentale.

Activitatea petrolieră în Angola, „blocată" pînă în 1950 din lipsă de investiții în acest important sector economic, a făcut în mod brusc obiectul unui interes renăscut în cursul anilor 1950—1960. Dar numai după revolta armată a mișcărilor de eliberare din coloniile portugheze (1961), porțile vastului imperiu portughez din Africa s-au deschis capitalurilor străine, penetrația financiară occidentală sporind în mod considerabil în Angola.

La începutul anului 1963, două grupări dețineau monopolul prospectării și exploatării petrolului angolez : un grup portughez, „Companhia de Petroles de Angola" (Petrangol) și „Cabinda Gulf Oil Company". Concesia controlată de „Petrangol" fusese acordată inițial, în 1952, firmei „Companhia de combustivers de Lobito" (Carborand). Această societate obținuse de la guvernul portughez dreptul exclusiv de „a-și atribui toate perimetrele pe care le dorea și dreptul de a exploata aceste perimetre pe o perioadă de 50 ani, care poate fi prelungită pe alți 20 de ani".

În octombrie 1957, „Carborand" a fost însărcinată de guvernul portughez să creeze societatea „Petrangol", cu un capital de 25 milioane dolari investiți de : societatea belgiană „Petrofina" (45 la sută), guvernul portughez (1,7 milioane dolari), iar restul — de către trei bănci portugheze (Banco d'Angola, Banco Espiriti Santo și Banco Burnay — sucursala portugheză a firmei „Société générale Belge"). Concesiunea include o zonă situată în nordul Angolei, o zonă în sud, în districtul Quanza, și o zonă de coastă situată între Bengnela și Moçamedes. Societatea „Petrangol" este scutită de impozite asupra beneficiilor.

„Injecțiile" de capital, provenite de la „Compagnie financière Belge des pétroles" (Petrofina) și care se ridică la peste 44 milioane de dolari, sînt acelea care au permis, în cursul anului 1963, dezvoltarea accelerată a prospectării și a exploatării petroliere, aceasta din urmă sporind de la 105 428 tone în 1961 la 800 000 tone în 1963, pentru a atinge aproximativ 1 000 000 tone în 1964.

Belgienii nu sînt însă singurii care prospectează petrolul angolez ; americanii și-au rezervat un loc privilegiat în acest domeniu. Într-adevăr, „Cabinda Gulf Oil Company" operează în mica enclavă angoleză situată la nord de Angola și care reprezintă un intrînd în Congo-Brazzaville. Pentru explorarea zăcămintelor petroliere, au fost acordate acestei societăți conditii exceptionale. Ea are dreptul să exploateze zăcămintele respective timp de 50 de ani, perioadă care poate fi prelungită cu încă 20 de ani. Societatea se bucură de „întreaga libertate de a produce, a stoca, a vinde și a exporta orice produs extras în zona concesionată". În schimbul redevențelor de aproximativ 12,5 la sută din valoarea vînzărilor sale, pe care trebuie să le verse administrației din Angola, societatea americană este scutită de orice „impozite sau taxe, indiferent de natura lor, prezente sau viitoare".

Timp de 20 de ani „Cabinda Oil" a prospectat fără să producă absolut nimic ; dar producția sa se va ridica în 1968 la 30 000 barile de petrol brut pe zi, adică 1 500 tone metrice pe an. La sfîrșitul anului 1969, producția va atinge 100 000 barile pe zi și există speranțe să se ajungă la 150 000 barile zilnic în 1970, adică o producție anuală de 7 500 000 tone metrice. Acest petrol provine din zăcămintele submarine aflate pe coasta Cabinda și, după părerea experților americani, este de calitate superioară, aproape complet lipsit de sulf. Începînd din 1968, se prevăd investiții de 104 milioane dolari. „Cabinda Gulf Oil Company" a și investit în cercetări suma de 21 milioane de dolari.

Instalațiile de la Cabinda vor include rezervoare cu o capacitate de 200 000 de tone precum și conducte care vor putea pompa petrolul spre un chei la care vor putea acosta petroliere de 100 000 de tone. Concesiunea acordată de guvernul portughez firmei „Cabinda Gulf Oil Company" are o suprafață de zece mii km pătrați, din care două treimi se află sub suprafața mării și unde se situează zăcămintele prospectate în momentul de față, situate la 25 km de orașul Cabinda, la adîncimi de numai 10 pînă la 20 metri.

După cum au subliniat conducătorii societății, există speranțe întemeiate că se vor descoperi și alte zăcăminte productive, singurul inconvenient fiind acela — așa cum arăta „Financial Times" — că această zonă a fost teatrul unor violente lupte între „forțele ordinii" și partizanii angolezi. Întrebat despre măsurile de securitate adoptate pentru a-și menține controlul asupra acestei mici enclave, un reprezentant al companiei a indicat — scrie „Financial Times" — că societatea colaborează în acest sens cu guvernul portughez. Afirmație care dovedește o dată în plus sprijinul pe care-l acordă grupurile occidentale Portugaliei lui Salazar în reprimarea mișcărilor de eliberare.

Societatea „Mimbou Beferk", care controlează bogatele mine de cărbuni din Africa de sud, dorește să dețină și ea participații la industria petrolieră din Angola. Se pare că bancherul Coetzer, președintele acestei societăți, a avut de curînd convorbiri discrete cu autoritățile portugheze spre a obține pentru grupul său financiar o concesiune importantă.

Sir Francis Chichester, celebrul „navigator solitar" care a făcut înconjurul lumii la bordul unei bărci de 16 m lungime, primește, la Paris, marele premiu acordat de „Yacht-Club de France" pentru cea mai frumoasă performanță în domeniul sporturilor nautice. În stînga, Pierre Messmer, ministrul forțelor armate franceze

Veneția. Gondole în așteptarea clienților

De la trimisul nostru, N. S. Stănescu

1.000.000.000

Mă apropiam de punctul final al călătoriei — Veneția. După ce trecusem din nou prin Veneția-Mestre, ultima stație de pe teritoriul continental al Italiei, pe fereastra vagonului a început să se vadă din ce în ce mai clar conturul clădirilor venețiene, dincolo de apele molcome ale lagunelor. Peste cîteva minute mă găseam în gara modernă a Veneției, oraș care constituie pentru Italia de astăzi nu simbolul unei măreții militare și comerciale apuse o dată cu descoperirea altor căi maritime la sfîrșitul Evului Mediu, ci întruchiparea vie a uneia din cele mai importante „industrii" contemporane — turismul.

Primul pas făcut în afara peronului înseamnă, în același timp, primul pas pe marginea celebrului „Canale Grande", ce străbate șerpuitor, ca un imens „S", întregul oraș. Acest canal leagă toate centrele vitale ale Veneției într-un tot unitar. Apa pare să fi devenit aici un vast sistem vascular, ramificat în zeci de artere pe care circulă necontenit oameni și mărfuri.

Chiar în fața gării — cîteva debarcadere : „vaporetto", șalupe, gondole. Zeci de gondole stau aici înghesuite unele lîngă altele, în vreme ce stăpînii lor, agitîndu-se pe mal, îndeamnă, în gura mare, pe turistul străin să facă o plimbare. Pentru străin, gondola a rămas un mijloc romantic de a gusta, pe îndelete, frumusețile marelui canal, arhitectura exuberantă a marilor palate înșiruite de-a lungul lui, ca și pitorescul micilor canale, cu sutele lor de poduri, cu neașteptatele lor cotituri. Dispus să guste din acest farmec al unei liniști aproape rurale, neașteptate, nesperate (Veneția este, cred, singurul oraș din lume unde nu circulă automobile), turistul străin plătește plimbarea cu gondola mai scump decît orice plimbare făcută în Veneția sau în împrejurimi, la Lido, Murano, Bursno sau Torcello.

Pentru mulți venețieni, gondola este însă un mijloc de trai. De aceea, la orele cînd de obicei turiștii dorm, gondolele cară fructe și zarzavaturi, stofe și țesături, mobile și orice altă marfă, aprovizionînd zecile de magazine ce se înșiruie de-a lungul celor mai micute canale pe care nu poate pătrunde nimic altceva decît silueta alungită a gondolei. Gondolierul plin de pitoresc, înfățișat de fotografii în tradiționalul său costum, legat la cap cu un batic sau purtînd o imensă pălărie neagră, este astăzi greu de întîlnit în Veneția. Veșmintele stînjenitoare și costisitoare au fost înlocuite cu o bluză marinărească, mult mai comodă pentru dificila meserie de vîslitor. Căci acum este o adevărată minune să te poți strecura cu gondola pe „Canale Grande", în învălmășeala de șalupe și vaporașe care circulă cu viteză încoace și încolo...

Evident, Veneția a devenit un simbol al turismului italian nu numai din pricina gondolelor, sau poate tocmai în detrimentul acestora. Zeci de vaporașe rapide duc călătorul în punctul dorit, la prețuri incomparabil mai modeste decît acelea ale vîslașului. Apoi tehnica modernă a turismului mondial este prezentă aici la fiecare pas. În gară, o placă de plastic îți prezintă, pe categorii, hotelurile existente iar un telefon te pune în legătură directă cu ele, putînd astfel să-ți alegi pe acela care îți convine ca preț și depărtare. În punctele turistice găsești „aparate vorbitoare" care-ți dau explicațiile necesare într-una din limbile cele mai curent folosite (la alegere) și, bineînțeles, în italiană ! (
portant, turismul este organizat la fel de bine pentru străin ca și pentru localnic. Poate acesta este și „secretul" că Italia nu e numai o țară cu o activitate turistică prodigioasă în ce privește atragerea străinilor, dar și cu un turism intern extrem de dezvoltat.

Piața San Marco este plină în orice moment al zilei. Aici, poți auzi vorbindu-se aproape toate limbile pămîntului și, de altfel, italienii spun că dacă un om care nu este venețian dorește să întîlnească neapărat concetățeni, să stea cîteva ceasuri în Piața San Marco, să se plimbe printre stolurile de porumbei, să stea pe lungile banchete de piatră ce o împrejmuiesc, sau să se așeze la o masă a uneia din cele cîteva restaurante și cafenele așezate în acest patrulater lung de 175 și larg de 82 metri. Este imposibil să nu auzi pe cineva vorbind limba patriei îndepărtate. Chiar dacă în cele spuse de venețieni există puțină exagerare, cert este că fluxul mulțimii e aici incomparabil de intens pentru că Piața San Marco este o concentrare de monumente remarcabile dar și de magazine, prăvălioare, chioșcuri, care își expun mărfurile în vitrinele sau pe tarabele înșirate sub arcadele porticurilor. Aici, în Piața San Marco și în magazinele elegante de pe strada care pornește din spatele Turnului Orologiului, mărfurile sînt mai scumpe decît oriunde în Veneția. Turistul obișnuit știe însă că dacă vrea să-și cumpere o „amintire" el trebuie să o caute în altă parte — pe ieftina Lista di Spagna, pe străduțele care pornesc de la Ponte Rialto.

Italia zilelor noastre, la o populație proprie de aproape 52 milioane de locuitori găzduiește anual peste 25 de milioane de turiști străini. Atracția exercitată asupra călătorului nu se explică numai prin bogăția monumentelor și tezaurelor artistice pe care Italia le pune în valoare în acest scop. Ea este și rezultatul unei preocupări sistematice care a determinat, an de an, o creștere a numărului celor veniți din străinătate pentru a-și petrece aici, după posibilități, o parte a concediilor. Cu șase ani în urmă veneau aproximativ 18 milioane de turiști față de numai 5 milioane în 1950.

Ca să găzduiești anual peste 25 de milioane de turiști, — deci un străin la doi italieni-călători care stau în medie fiecare cîte zece zile în Italia — este nevoie de o capacitate organizatorică considerabilă. De fapt, în Italia funcționează acum 40 000 de hoteluri, cărora li se adaugă 2 000 de campinguri, cîteva sute de moteluri, mai multe mii de stații de întreținere și reparații auto. Rezultatul acestei activități se concretizează, în balanța de plăți a Italiei, cu un sold pozitiv anual — la capitolul turism — de aproximativ un miliard de dolari, veniturile în devize ridicîndu-se la o mie de miliarde de lire italiene anual.

La un asemenea rezultat concură, desigur, factori multipli — de la lucrurile majore (găzduirea, rețeaua restaurantelor, bufetelor, barurilor de zi, unde poți lua imediat o cafea sau o gustare) și pînă la lucrurile minore — ilustrate, obiecte de artizanat specifice orașului și regiunii, gama largă de „amintiri" etc., etc. Poate că și lipsa ideii preconcepute că fiecare turist trebuie să cheltuiască „cît mai mult" într-un singur loc contribuie într-o măsură apreciabilă la acea senzație de repaus (a nu se uita că oamenii vin în concediu !) pe care ți-o dă orice local în care intri chiar dacă intenționezi să consumi o limonadă pentru... a te odihni după alergătura prin oraș și muzee... E sigur că o contribuție în acest sens are și organizarea de numeroase bienale și festivaluri de film, teatru, muzică în toate localitățile în care abundă turiști.

■

De la Veneția trenul face din nou o buclă pe continent pentru a atinge țărmul Adriaticii abia la Triest. Golful se deschide arcuit, scăldat în razele soarelui. Îmi iau rămas bun de la Italia. O țară frumoasă, care știe să-și păstreze tezaurul de artă și cultură, să-l sporească prin frumusețile urbanistice caracteristice civilizației industriale. Există o forță înnoitoare care se simte în aproape fiecare italian cu care stai de vorbă și care-și deschide sufletul cu expansivitatea pe care fondul latin o dă meridionalului european. Există, desigur, și forțe ostile oricăror înnoiri. Le simți prezența în opoziția lor față de orice pas înainte. Și totuși, oamenii pe care i-ai cunoscut, cu care ai stat alături în tren, în autobuze, în metrou, îți inspiră nu numai simpatie față de această țară în care fiecare din noi se duce să privească îndelung Columna lui Traian, dar și un sentiment de prietenie.

Veneția, decembrie

lumea

1967

din sumarul numerelor 1 — 52

politica externă și relațiile internaționale ale României

	numărul revistei
Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., rostită la posturile de radio și televiziune cu prilejul Anului Nou	2
Interviu acordat de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, redacției ziarului bulgar „Otecestven Front"	2
Stabilirea relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Federală a Germaniei	6
Comunicat comun cu privire la vizita în Republica Tunisiană a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România	7
Comunicat comun cu privire la vizita în Somalia a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România	8
Comunicat cu privire la vizita în Belgia a ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România	8
Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la a VI-a Conferință a U.A.S.R.	9
Comunicat cu privire la vizita în Republica Socialistă România a ministrului afacerilor externe al Finlandei, Ahti Karjalainen	9
Comunicat cu privire la plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român	14
Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu activul de partid din regiunea Ploiești	21
Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a guvernului Republicii Socialiste România cu privire la situația din Orientul Apropiat	25
Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu activul de partid din regiunea Brașov	26
Cuvîntarea tovarășului Ion Gheorghe Maurer la sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.	27
Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu activul de partid din regiunea București	29
Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., cu privire la politica externă a partidului și guvernului	31
Discursul ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, cu ocazia alegerii sale în calitate de președinte al celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.	39
Intervenția reprezentantului român în Comitetul pentru dezarmare	41
Discursul rostit de șeful delegației Republicii Socialiste România, la cea de-a XXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U.	42
Propuneri românești privind îmbunătățirea proiectului de tratat de neproliferare a armelor nucleare	44
Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința solemnă de la Moscova	46
Comunicat cu privire la vizita în Uniunea Sovietică a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România	52
Discursul președintelui Adunării Generale a O. N. U. la încheierea primei părți a celei de a XXII-a sesiuni	52

■

	numărul revistei
Politică activă de pace și cooperare internațională	1
Contribuții românești la dezbaterea problemelor economice. TITUS CRISTUREANU	1
Convorbirile româno — vest-germane. RADU PASCAL	6
În spiritul colaborării și prieteniei. NICOLAE PUICEA	7
O acțiune pozitivă în direcția destinderii europene. RADU PASCAL	7
O contribuție la cauza păcii și cooperării între popoare. CORNELIU VLAD	8
România și securitatea europeană. CORNELIU MĂNESCU	8
Se dezvoltă relațiile româno-finlandeze. PENTTI SORVALI	8
O vizită utilă. NICOLAE PUICEA	13
Filă nouă în cronica prieteniei româno-bulgare. ION CÂRJE	17
O contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor româno-bulgare	18
Vizita delegației parlamentare române la Ankara. NICOLAE IONESCU	18
1 Mai. AL. IVAN GHILIA	18
Sărbătoarea solidarității internaționale. EUGEN POP	19
9 Mai. CONSTANTIN FLOREA	20
Vizita președintelui Consiliului de Stat în Iran. VICTOR STAMATE	21
Relații culturale în folosul ambelor țări. YASAR NABI NAYIR	21
Împlinirea a 12 ani de la semnarea Tratatului de la Varșovia. RADU PASCAL	21
O contribuție la consolidarea relațiilor româno-iraniene. ION GĂLETEANU	22

Vizita ministrului afacerilor externe al României în Pakistan. C. RĂDUCANU 22
Delegația Marii Adunări Naționale în Norvegia. L. TALPĂ 22
Vizita ministrului afacerilor externe al României la Singapore. CORNEL RĂDUCANU 23
Evoluția pozitivă a relațiilor româno-japoneze. CORNEL RĂDUCANU 24
În interesul asigurării păcii în Orientul Apropiat. CONSTANTIN FLOREA 25
Imagini ale colaborării româno-austriece. PETRE STĂNCESCU 28
În interesul păcii și securității internaționale. CRISTIAN POPIȘTEANU 28
Vizita cancelarului federal al Austriei. CORNELIU VLAD 29
Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, oaspete al Olandei. GEORGE SERAFIN 30
Cooperare activă 30
În slujba intereselor vitale ale poporului român, ale cauzei socialismului și păcii. CONSTANTIN FLOREA 31
Contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor româno-olandeze. GEORGE SERAFIN 31
Marea sărbătoare. GEORGE SERAFIN 35
O politică a păcii și colaborării internaționale. CONSTANTIN FLITAN 35
Mergeți să vedeți! DOMINIQUE DE ROUX 35
În circuitul economic mondial. VASILE RĂUȚĂ..... 35
23 August în străinătate 36
Rezultatele fructuoase ale dialogului româno-danez. MIHAI MATEI 37
Semnificațiile unui consens general. ION CÂRJE 39
Un fructuos schimb de vederi. EUGEN PHOEBUS 39
Dezvoltarea schimburilor economice româno-italiene. NICOLAE PUICEA 42
O contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor româno-indiene. SERGIU VERONA 43
Un înalt oaspete al țării noastre, președintele Ayub Khan. CONSTANTIN FLOREA 44
Sărbătoarea Marelui Octombrie. CONSTANTIN FLOREA 45
O vizită dedicată înțelegerii și prieteniei. PAUL ALEXANDRU GEORGESCU 48
În slujba intereselor poporului român, ale cauzei păcii și socialismului. CONSTANTIN FLOREA 50
România în circuitul relațiilor internaționale. CRISTIAN POPIȘTEANU 50
Un program multilateral pentru progresul patriei 51

anchete internaționale

„PRIVIND SPRE 1967" 1
În sensul unei reale cooperări europene. JEAN SCHWOEBEL 1
Luptăm pentru o cauză dreaptă. LE DIEN 1
Pozițiile socialismului sînt trainice. D. KRAMINOV 1
Interese naționale și europene. ALFONS DALMA 1
Tendințele pozitive pot fi consolidate. KEMAL SAMI 1
Un antidot al politicii de forță. RANKO PETKOVICI 1
„Blancos" și „Colorados" pe scena politică. EDUARDO GALEANO 1
Dezvoltarea relațiilor interbalcanice. ALEXANDROS FILIPOPOULOS 2
Dezbateri economice în prim plan. RICHARD CLEMENTS 2
La început de an. ARTUR HAJNICZ 2
Preocupări interne și externe în Danemarca. HANS HELMUTH JESPERSEN 2
Algeria — În pregătirea reformei agrare. HADJ AYAD.. 2
Mexic — Se destramă miturile, se impun realitățile. LUIS SUAREZ 2
Realizarea unor obiective de seamă ale Iranului. KAZEM MASSOUDI 2
„RELAȚIILE ȘI COOPERAREA ÎNTRE STATELE EUROPENE"
IVAN BAȘEV, AHTI KARJALAINEN 6
TORSTEN NILSSON, IHSAN SABRI CAGLAYANGIL PAVLOS ECONOMU GOURAS, PER HAEKKERUP, DIMCE BELOVSKI 7
PIERRE HARMEL 8
„SCRIITORII ȘI SOCIETATEA ÎN AMERICA LATINĂ" MIGUEL ANGEL ASTURIAS, ALEJO CARPENTIER, MARIO VARGAS LLOSA 10
..... 22

probleme politice generale

La capitolul Probleme politice generale sînt menționate principalele articole, în ordinea apariției lor în revistă.

Context european 1966. CRISTIAN POPIȘTEANU..... 1
Consens și anti-consens. FELICIA ANTIP 2
Ziua națională a Birmaniei. ȘTEFAN CORNU 2
S.U.A.: al 90-lea Congres. FELICIA ANTIP 3
Sindicatele și unele probleme ale dezvoltării noilor state africane. JACK WODDIS 3
Umbre peste Fleet Street. LIVIU RODESCU 3
Fizionomia lui '67 în Franța. DANA GHEORGHIU 3
Centrul european pentru științe sociale. ADAM SCHAFF 4
„Operația psihologică" și agresiunea S.U.A. în Vietnam. SERGIU VERONA 4
O misiune dificilă. LUIS SUAREZ 4
Aniversarea revoluției tunisiene. CRISTIAN POPIȘTEANU 5
Relațiile franco—vest-germane. Tentative de reanimare. RADU PASCAL 5
Botswana, Lesotho și relațiile lor cu Pretoria. CORNELIU VLAD 5
Șocul unui veto. EUGEN POP 5
Contactele internaționale și cooperarea între popoare. IAN KAROL WENDE 5
Dezbateri privind denuclearizarea Americii Latine. V. BARBU 6
Sondajul european întîmpină opoziție. RICHARD CLEMENTS 6
În disputa oțelului, filibusterul conservator a eșuat. JOHN GRITTEN 6
„Spre Vietnam, prin Australia, pentru douăzeci de dolari". RUPERT LOCKWOOD 6
A început campania electorală. GEORGES DASCAL.... 7
Economia americană și alegerile prezidențiale. SILVIU BRUCAN 8
242 000 000 indieni la urne. EUGENIU OBREA 8
Reuniunea O.S.A. EUGEN POP 9
Grecia și Piața comună. ANGHEL ANGHELOPOULOS 9
Opțiuni britanice. Dificultățile Commonwealthului și anacronismul prezenței la est de Suez. MIHAI MATEI.... 10
Ultima etapă a campaniei electorale în Franța. FLORICA ȘELMARU 10
Un anunț publicitar cu urmări (C.I.A.). FELICIA ANTIP 10
Convorbiri turco-iugoslave. NINOSLAV OPACIC 11
Turcia și țările arabe. KEMAL SAMI 11
Semnificațiile primului scrutin. GEORGES DASCAL 11
Vizita lui Ivan Başev la Oslo și Copenhaga. CONSTANTIN LINTE 11
Nicaragua și dinastia Somoza. LUIS SUAREZ 11
Opțiuni britanice. Relațiile cu caracter special și „rolul european" neconturat. MIHAI MATEI 11
C.I.A. nu este un stat în stat. FELICIA ANTIP 11
Sesiunea Congresului indonezian. SERGIU VERONA 11
Laburiștii după „micile alegeri generale". JOHN GRITTEN 12
Vizita cancelarului Austriei. S. BEGLOV 12
Congresul petrolului arab. MARWAN HAMADE 12
Dosarul Chombe. RENÉ BÉNARD 12
Partidul Congresului indian după alegeri. EB. BROOK 12
Franța, bilanț electoral. FLORICA ȘELMARU 12
Coordonate politice siriene. CORNELIU VLAD 12
Ancheta Tribunalului Russell. LAWRENCE DALY 12
Situația din Indonezia. SERGIU VERONA 12
Simplă dispută preelectorală? FELICIA ANTIP 12
„Panama 2" — canal invizibil. RODICA DIPLAN și ANCA VOICAN 12
Activitate post-electorală. GEORGES DASCAL..... 13
Rezonanța unui act de pace. LUIS SUAREZ 13
Antecedentele lui „Pacific-first". SILVIU BRUCAN 13
Guam: noua conferință a escaladării. FELICIA ANTIP.... 13
După o sută de zile. RADU PASCAL 13
Reconstrucția Vonsanului. I. RADU 13
Crimele apartheidului. RADU VARIA 13
Relații de bună vecinătate. KEMAL SAMI 14
Frămîntări în universități. JOHN GRITTEN 14
Conflictele politice din Sierra Leone. CONSTANTIN BENGA 14
N.A.T.O.: ceremonii de adio. RADU PASCAL 14
Nigeria: după reuniunea de la Aburi. COLIN LEGUM 14
Noua Adunare Națională și-a început lucrările. GEORGES DASCAL 15
Filmul formării noului guvern grec. CONSTANTIN ALEXANDROAIE 15
Probleme ale relațiilor dintre S.U.A. și Europa occidentală. SILVIU BRUCAN 15
„Panama-2". De partea cui e timpul? Evoluții și tendințe în relațiile interamericane. RODICA DIPLAN și ANCA VOICAN 15
„În următoarele 72 de ore...". EUGEN POP 15
Cazul „Torrey Canyon". MIRCEA IVĂNESCU 15

De la Buenos Aires la Punta del Este. LUIS SUAREZ 16
Țările nordice și Piața comună. PENTTI SORVALI 16
Convorbiri interafricane. CONSTANTIN BENGA 16
Ce a văzut și ce a auzit Hubert Humphrey. FELICIA ANTIP 16
„Populorum progressio". E. CEDRU 16
O.N.U. Sesiune extraordinară. NICOLAE RĂZVAN 17
Al 7-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania. GRETA GRAUR 17
Guvern fără parlament. CONSTANTIN ALEXANDROAIE 17
S.E.A.T.O. — O nouă reuniune consacrată intensificării agresiunii. MIRCEA IVĂNESCU 17
400 000 de americani demonstrează împotriva războiului din Vietnam. JOHN GRITTEN 17
O.S.A. Conferința a trecut, ordinea de zi a rămas. EUGEN POP 17
Agendă politică încărcată. JOHN GRITTEN 18
De la Manila la Washington. FELICIA ANTIP 18
Situația din Grecia. EUGEN PHOEBUS 18
Paris: controversa „deplinelor puteri". FLORICA ȘELMARU 19
Mărturiile acuză. SVEN FROSTENSON 20
Obiecții la intrarea Angliei în Piața comună. IAN MIKARDO, membru al Camerei Comunelor 20
Operațiunea Westmoreland. EUGEN PREDA 20
Evenimentele din Grecia și ecoul lor internațional. EUGEN PHOEBUS 20
Dezbaterile s-au încheiat, opoziția persistă. JOHN GRITTEN 21
Atena: evoluția situației. EUGENIU OBREA 21
Aventurismul „soluției militare" a Washingtonului. FELICIA ANTIP 21
Paris: o săptămînă a confruntărilor. FLORICA ȘELMARU 21
Republica Dominicană. Un dialog necesar. ANCA VOICAN 21
După dezbaterile cu privire la „deplinele puteri". GEORGES DASCAL 22
Danemarca și C.E.E. Se prevăd negocieri dificile. HANS HELMUTH JESPERSEN 22
Problema Africii de sud-vest în dezbaterea O.N.U. NICOLAE RĂZVAN 22
Mărturii ale fermității și eroismului poporului vietnamez. CORNELIU VLAD 22
De ce sînt inevitabile eșecurile agresorilor. WILFRED BURCHETT 22
Demersul britanic în pierdere de viteză. MIHAI MATEI 22
Furtună în Capitoliu. NICOLAE MINEI 22
Secesiune în Nigeria. RODICA GEORGESCU 23
Discuțiile de fond au fost evitate. NICOLAE PUICEA ... 23
Un nou partid politic în Turcia. KEMAL SAMI 23
Riposta Vietnamului. SERGIU VERONA 23
A perpetuidad? (De la „scandalul Panama" la reconsiderarea „zonei militare"). RODICA DIPLAN 23
Turismul — mijloc de cunoaștere a istoriei și culturii popoarelor. EUGEN PHOEBUS 23
Knock-out pe ringul presei americane. EUGEN PREDA ... 23
Evenimentele din Orientul Apropiat 24
Nigeria: rădăcinile secesiunii. ILEANA NICOLAESCU 24
Commonwealthul la „ora C.E.E.". RICHARD CLEMENTS 25
Tailanda, „portavion terestru" al S.U.A. SERGIU VERONA 25
Coreea de sud: „Sezonul electoral" — o formalitate. CORNELIU VLAD 25
O pagină din istoria C.I.A.: Operația „Guyana". MIHAI MATEI 25
New York: Lucrările sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. ION CÂRJE 26
Cele cinci ore de la Marele Trianon. GEORGES DASCAL 26
Nigeria: Război civil sau reintegrare nevioleată? RENÉ BÉNARD 26
Grecia după două luni. EUGEN PHOEBUS 26
S.U.A. — tensiune endemică. FELICIA ANTIP 26
Un an pînă la Jocurile Olimpice. PEDRO RAMIREZ VÁSQUEZ 26
Lenta dispariție din scenă a lui Jim Garrison 26
Diplomația britanică se privește în oglinda „europeană". MIHAI MATEI 27
Brazilia: Reevaluări politice. RODICA DIPLAN 27
„Soluțiile de forță" nu au perspective. FELICIA ANTIP 27
Între „NIBMAR" și „misiunea Alport". JOHN GRITTEN 27
„Am încercat să-l văd pe Debray". FRANÇOIS MASPÉRO 27
Lucrările sesiunii extraordinare a O.N.U. ROMULUS CĂPLESCU 28
Definiri de poziții în rîndurile stîngii. GEORGES DASCAL 28
Urgențe pe agenda Bundestagului. RADU PASCAL 28
Cronica unei săptămîni de reflecție. ROMULUS CĂPLESCU 29
Aterizarea lui Chombe și „Planul Kerelis". MOHAMED BAHRI 29
Mișcarea de eliberare națională în coloniile portugheze. MARIO DE ANDRADE 29
Intrevederile franco—vest-germane. RADU PASCAL 29
Se caută, în continuare, soluții. ROMULUS CĂPLESCU 30
Se contestă privilegiile maharadjahilor. H.K. VYAS 30
Colaborarea bilaterală și destinderea internațională... ADRIAN COMĂNESCU 30
Zambia și regimul Smith. JACK WODDIS 30
După încheierea sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. ROMULUS CĂPLESCU 31
Succese ale luptei noastre de eliberare. Articol scris pentru „Lumea" de AMILCAR CABRAL 32
Vară toridă. MIRCEA IVĂNESCU 32
Noi dezvăluiri pe marginea „Planului Kerelis" 32
Uruguay. Cum se aplică sistemul prezidențial. ANCA VOICAN 32
Amenințări asupra Laosului. EUGENIU OBREA 32
„Cartea albă" și dilemele guvernului britanic. RICHARD CLEMENTS 32
Țările nordice în fața „micii Europe". PENTTI SORVALI 32
Drama nigeriană. RODICA GEORGESCU 33
Pentru unificarea Coreei. I. RADU 33
Succese ale strategiei F.N.E. SERGIU VERONA 33
Spania 1967. EUGEN PHOEBUS 33
Jamestown — Detroit, 350 de ani 33
Cancelarul Kiesinger la Washington. „Consultări exploratoare". RADU PASCAL 34
Solidaritate cu poporul vietnamez. TUDOR IONESCU 34
R.C.D. și proiectele sale. KEMAL SAMI 34
Codificarea dreptului internațional contemporan. DINU MĂRĂȘESCU 36
Seminarul O.N.U. în problema drepturilor omului. IOSIF DUMITRAȘCU 36
Din Commonwealth în zona Pacificului. Reorientări politice în Australia și Noua Zeelandă. MIRCEA IVĂNESCU .. 36
Vietnamul de sud. Operația „legitimării". FELICIA ANTIP 36
Congresul sindicatelor britanice. RICHARD CLEMENTS 37
Relațiile polono-franceze. HENRYK ZDANOWSKI 37
Poziții și opinii în Comitetul celor 18. MIRCEA IVĂNESCU 37
Moment politic american. SILVIU BRUCAN 37
Ce se întîmplă în Guatemala? ANCA VOICAN 37
Obiectivele de bază ale luptei și activității F.N.E. 37
Sindicatele s-au pronunțat clar. BOB LEESON 38
Federația Arabiei de sud: moment critic. CORNELIU VLAD 38
„Marea societate" este o societate bolnavă. J.W. FULBRIGHT 38
Un fenomen caracteristic al vieții internaționale. ZAMFIR BRUMARU 39
Criza boliviană. HÉCTOR SUÁREZ BASTIDAS 39
Operațiunea „NASR" 39
Reforma agrară din Chile. EUGEN POP 39
Își pot permite liberalii o sciziune? RICHARD CLEMENTS 39
Se vor standardiza denumirile geografice? HORIA LIMAN 39
Primele puncte de reper. ION CÂRJE 40
Vitalitatea ideii de colaborare interbalcanică. EUGEN PHOEBUS 40
Conferința laburistă și relațiile cu guvernul. RICHARD CLEMENTS 40
Franța: preludiu la noua stagiune politică. FLORICA ȘELMARU 40
Discursuri despre „pace" și planul Sharp. SERGIU VERONA 40
Constante ale dezbaterii generale. ION CÂRJE 41
Stînga laburistă în ofensivă. MIHAI MATEI 41
Semnificațiile scrutinului cantonal. GEORGES DASCAL 41
Aniversarea „beretelor roșii". VICTOR STAMATE 41
Schimbul de scrisori Stoph — Kiesinger. RADU PASCAL 41
Sistemul A.B.M. și cursa înarmărilor nucleare. SERGIU VERONA 41
În procesul Debray se mai caută „probe". RODICA DUMITRESCU 41
Noi argumente și idei constructive. ION CÂRJE 42
Bilanțul controverselor. MIHAI MATEI 42
Reversul politicii de escaladare. GEORGE SERAFIN 42
Împotriva represiunilor antidemocratice din Indonezia. STANCIU STOIAN 42
Moțiunea de cenzură. FLORICA ȘELMARU 42
Africa — De la trib la națiune. ILEANA NICOLAESCU 42
Cursul dezbaterii generale. ION CÂRJE 43
Preliminarii la Conferința conservatorilor. JOHN GRITTEN 43
Drumul spinos al „integrării" latino-americane. LUIS SUAREZ 43
Relații franco — vest-germane. KLAUS BERING 43
Spania. Alegerile pentru Cortesuri. EUGEN PHOEBUS 43
Relația neproliferare — dezarmare. ION CÂRJE 44
O viață închinată cauzei libertății: Ernesto Guevara. MIRCEA IVĂNESCU 44
Consultări și dezbateri. CORNEL RĂDUCANU 44
Apatie și ovații. JOHN GRITTEN 44
De ce a început campania electorală americană mai devreme ca de obicei? FELICIA ANTIP 44
Austria și relațiile de bună vecinătate în spațiul dunărean. OTTO SCHULMEISTER 44
Concluzia ce se impune. GEORGE SERAFIN 45
Dezbateri și implicații multiple. CORNEL RĂDUCANU 45
Anul noncandidaților. FELICIA ANTIP 45
Festivitățile semicentenarului 46
O săptămînă activă. CORNEL RĂDUCANU 46
Europa — noi luări de poziție. C. FLOREA 46
Fondul problemei. RADU PASCAL 47

Săptămîna Consiliului de Securitate. CORNEL RĂDUCANU 47
Abnegație și curaj. ADRIAN IONESCU 47
Din eșec în eșec. MOHAMAD BAHRI 47
Vietnam. Un imperativ al actualității. TUDOR POPESCU 47
Alianța atlantică e numai „depășită"? FLORICA ȘELMARU 47
Mercenarii din Congo. MIRCEA GRIGORESCU 47
Hollywoodul și scena politică americană. RENÉ CENTASSI 47
Sensul unui raport. EUGEN PHOEBUS 48
Jus contra bellum. GEORGE SERAFIN 48
La jumătatea mandatului. EUGEN POP 48
Dezbateri vii în organismele O.N.U. CORNEL RĂDUCANU 48
Guvernul obține încă un răgaz. JOHN GRITTEN 48
Atena: procesul „celor 31". LAURENȚIU DUȚĂ 48
Imperativul nerecurgerii la forță. EUGEN PHOEBUS 49
Eficiența unei atmosfere de lucru. CORNEL RĂDUCANU 49
Tribunalul Russell. Probele confirmă. GEORGE SERAFIN 49
Conferința de presă de la Elysée. N.S. STĂNESCU 49
Cronologie cipriotă 49
Schimbări la Pentagon. FELICIA ANTIP 49
Mai mult decît un barometru. CORNELIU VLAD 50
O.N.U. Dezbaterea a intrat în faza finală. CORNEL RĂDUCANU 50
Caruselul. EUGEN PREDA 50
Memorandumul prezentat de guvernul elvețian Comitetului celor 18 50
„Ce mi-a spus Lee Harvey Oswald după arestarea sa". ROBERT OSWALD 50
„Anul drepturilor omului". FELICIA ANTIP 51
O.N.U. Dezbateri și hotărîri de mare importanță. CORNEL RĂDUCANU 51
Iarnă atlantică. SILVIU BRUCAN 51
Planul „Astrapi". EUGEN PHOEBUS 51
Tendințe și orientări în democrația creștină italiană. RADU PASCAL 51
N.A.T.O. — prelungire sau retragere cu preaviz? FLORICA ȘELMARU 52
O.N.U.: Tur de orizont. CORNEL RĂDUCANU 52
O alegere complicată. LUIS SUAREZ 52
Evenimentele din Grecia. FELICIA ANTIP 52
În zona eliberată din Vietnamul de sud. NGUYEN VAN THIEN 52

economie și comerț internațional

Primul an al noului cincinal chinez. ION GĂLĂȚEANU 1
Un an semnificativ pentru economia R.A.U. C. OPRICĂ 1
Piața comună: divergențe politice, decepții economice. N.S. STĂNESCU 3
Realizări și perspective în economia bulgară. ANGHEL NIKOLOV 8
America Latină și dezvoltarea. JOSUÉ DE CASTRO 14
Realizări și perspective în economia ungară. ISTVAN OROSZI 14
Moscova: Energii creatoare. SILVIU PODINĂ 15
Mărirea și decăderea cărbunelui britanic. LIVIU RODESCU 15
Comisia economică O.N.U. pentru Europa. Sesiunea jubiliară. N.S. STĂNESCU 16
Perspective noi în cooperarea economică europeană. PAUL GRIGORESCU 17
Italia. La ordinea zilei, „programarea economică". EUGEN PHOEBUS 17
Probleme economice în dezbaterea Adunării Naționale franceze. GEORGES DASCAL 18
„Runda Kennedy" — Tratative în problemele comerciale. N.S. STĂNESCU 21
Danemarca și C.E.E. HANS HELMUTH JESPERSEN 22
Tîrgul internațional de la Budapesta. AUREL POP 22
Piața comună. Un jubileu cu probleme. N.S. STĂNESCU 23
Pekin: Instantanee economice. ION GĂLĂȚEANU 28
Evoluții economice latino-americane. EUGEN POP 28
Evoluții în comerțul intereuropean. N.S. STĂNESCU 29
Irak: obiectivele dezvoltării. B. VOINA 29
Invadatorii cu servietă și credite în dolari. JOHN GRITTEN 31
După Caracas și Vina del Mar. LUIS SUAREZ 32
Geneva: Sesiunea Consiliului de comerț și dezvoltare. D. MICULESCU 34
„... plus electrificarea întregii țări". PIOTR NEPOROJNÎI 34
Oțelul Indiei. I. RADU 34
Ramuri industriale în dezvoltare (R.P.D. Coreeană). I. RADU 37
Dezvoltarea și decalajele economice. N.S. STĂNESCU 38
Compromis financiar la Rio. EUGEN PHOEBUS 41
Conferința celor 77 de la Alger. AHMED GUERMOUCHE 42
Comerțul internațional și dezvoltarea. N.S. STĂNESCU 45
„Exodul de competențe" și „vînătorii de creiere". RODICA GEORGESCU 46
În „triunghiul industrial" italian. N.S. STĂNESCU 47
Africa și sursele de finanțare din Occident. RADU VASILIU 47
„Mezzogiorno", dileme și soluții. N.S. STĂNESCU 48
Preocupări actuale în dezvoltarea economiei algeriene. HOUARI BOUMEDIENNE 48
Taifunul „Lira". MIRCEA GRIGORESCU 49
Bogățiile Saharei. NICOLAS SARKIS 50

reportaje, documentare

Yorkshire Dales. J.B. PRIESTLEY 1
Uriașa „scoică marină" (Mexic). PIERRE DE BOISDEFFRE 1
Aventura marelui pod (Olanda). PIERRE FISSON 1
Kosice. JIRI HLUSICKA 1
Elada vie. MERVYN JONES 1
Cuba după opt ani. VICTOR STAMATE 1
Țara „mării defrișate". HORIA LIMAN 2
Reconstrucția unui oraș milenar (Taşkent). CONSTANTIN FLOREA 3
De la Tunis la Kairouan. RODICA GEORGESCU 4
„Union Minière": pe scenă și în culise. HORIA LIMAN 4
R.P.D. Coreeană la început de an. IUN CIANG U 4
Micronezia. E.J. KAHN 5
Tunisia, cadențe contemporane. CRISTIAN POPIȘTEANU 6
Riga. NICOLAE MINEI 9
Nord-estul brazilian, „Poligonul setei". ANTON BUZOIANU 9
Antilele Mici. Noul profil al arhipelagului. CRĂCIUN IONESCU 9
Coasta Piraților. VIORICA BABA 10
Aborigenii. FRANK HARDY 11
Veneția. Lumini și umbre. ION MĂRGINEANU 12
Corfu, Afrodita între insule. C. ALEXANDROAIE 13
Pe o melodie de „fado". HORIA LIMAN 14
Dubrovnik, intra et extra muros. SORIN MLADOVEANU 15
Bulgaria. Imagini și ritmuri contemporane. AL. IVAN GHILIA 16
Berlin. Reconstrucție și sistematizare. GRETA GRAUR 16
Canada, anul 100. FLORIN HERA 16
Moscova, momente și locuri istorice. SILVIU PODINĂ 17
Congo (Brazzaville). GHEORGHE STOIANOVICI 17
Sofia. Mărturii sugestive. CORNELIU VLAD 17
Cracovia. Monumentul de la Oswiecim. FLORICA ȘELMARU 17
R.D. Vietnam. Forță și calm. BECHIR BEN YAHMED 18
Montreal —„Expo-67". GABRIELA DOLGU 18
„Sunet și lumină" la piramide. MIRCEA MOARCĂȘ 19
Vietnamul eroic. BECHIR BEN YAHMED 19
Florența Elbei. GRETA GRAUR 19
Primăvara dincolo de Canalul Mînecii. ROMULUS CĂPLESCU și ION DRĂGAN 19
Copacabana. ANTONIO VIEIRA 20
Praga, 100 de turnuri, 100 de schele. RADU DOBRE 20
Teheran. Educație, sănătate, dezvoltare. MIHAI MATEI 20
Focuri în „selva" boliviană. LUIS SUAREZ 21
Dincolo de Cercul Polar. SILVIU PODINĂ 22
Mezzogiorno. ION MĂRGINEANU 23
Cuba. Ofensiva școlilor și a științei. TOMA NICOLAESCU 23
Imagini iugoslave. MIRCEA IVĂNESCU 24
Hanoi. Scutul orașului. ADRIAN IONESCU 24
Geografia setei. MIRCEA MALIȚA 24
Lidice. DIC. BABOIAN 24
„Cheia Saharei". RODICA GEORGESCU 25
Geografia setei. MIRCEA MALIȚA 25
Geneva, 1967. SILVIU BRUCAN 25
Mexic. Tradiție și actualitate. ANCA VOICAN 25
Din Pampa în Avenida „18 de Julio". DEZIDERIU SZILÁGY 26
Addis Abeba. CORNELIU VLAD 27
Vestul algerian. RODICA GEORGESCU 28
Cuernavaca ante Roma. LUIS SUAREZ 28
Cui îi bate ceasul? HORIA LIMAN 28
Languedoc în orbita marilor proiecte. CONSTANTIN FLOREA 29
Arhitectura, omul și mediu său de viață. EUGEN IONESCU 29
De la „Grand Place" la reactorul „Vulcain". DANA ALEXANDRU 30
Triplul oraș Gdansk-Sopot-Gdynia. FLORICA ȘELMARU 30
Două ore la Westminster. MIHAI MATEI 30
De ce am făcut ocolul lumii. SIR FRANCIS CHICHESTER 30
„A patra mare piramidă". CORNELIU VLAD 30

1 000 kilometri prin Vietnamul eroic. ADRIAN IONESCU 31
Escalinata. MARIUS SALA 31
O vizită la „morga" ziarului New York Times. EUGEN PREDA 32
Redeschiderea „dosarului TAPLINE". NICOLAS SARKIS 32
Bună dimineața, Sicilia! ION MĂRGINEANU 32
În Valais, la răscrucea secolelor. SANDA CRISTIAN 32
Ciclismul chimic. M. RÎMNICEANU 32
Între Anzi și Pacific. NESTOR AURELIAN 33
Moment italian. GEORGE SERAFIN 33
Însemnări din Lahore. CORNEL RĂDUCANU 34
Sfîrșitul „dinastiei Krupp". MIRCEA GRIGORESCU 34
„Linia verde". EUGENIU OBREA 34
Țara dintre mări. ION MĂRGINEANU 35
„Monte vide eu!". ANCA VOICAN 35
Irlanda. LIVIU RODESCU 36
Suedia, ziua H., VICTOR BĂNCIULESCU 36
Călătoria cea mai lungă 36
Volta Redonda. IOAN DRAGOTĂ 37
Orașul celor șase coline. CORNELIU VLAD 37
Om și natură în stepa uzbecă. GHEORGHE OPROIU 38
Ankara. PAUL ALEXANDRU GEORGESCU 38
De la Ford I la greva din Detroit. MIRCEA GRIGORESCU 38
Mali, tradiție și contemporaneitate. RODICA GEORGESCU 39
Epoca de piatră în secolul XX: boșimanii. JACQUES MANDUIT 39
De la Tzinan la Tzindao. SPIRIDON STĂNEL 40
Secolele Famagustei. EUGENIU OBREA 40
Istoria unui oraș plutitor. MAXTONE GRAHAM 40
Navele Rostockului. CONSTANTIN FLOREA 41
Cine a fost „regele chibriturilor". MIRCEA GRIGORESCU 41
„Poarta Indiei". CONSTANTIN DINCU 42
Toamnă norvegiană. ROMULUS CĂPLESCU 42
În orașul Revoluției. CRISTIAN POPIȘTEANU 43
Rio — panoramic. EUGEN POP 44
Zambia. GHEORGHE SECARIN 44
Întîlniri leningrădene. CRISTIAN POPIȘTEANU 45
Dincolo de cercul polar. SILVIU PODINĂ 45
Montreal. ALEXANDRU ȘIPERCO 45,46
Brazilia la Sao Paolo. EUGEN POP 45
„Castelul de apă african". CORNELIU VLAD 45
Academia literelor braziliene. EUGEN POP 46
Un capitol al istoriei îndepărtate. SORIN MLADOVEANU 46
Andorra, magazinul feudal al Europei. PAUL EVAN RESS 46
Poarta maritimă a Poloniei. SORIN MLADOVEANU 48
Suedia. Consensuri și controverse. ANDREI VELA 48
Ouagadougou. SILVIAN PETRESCU 48
R.P. Chineză. Etapele măiestriei. FELICIA ANTIP 48
Orașe dalmate. MIRCEA IVĂNESCU 49
Guineea-Bissau. BASIL DAVIDSON 49
Pe unde au trecut mercenarii. THAIBU NASSIBU 49
Peisaje albaneze. ION-OCTAVIAN ȚURCANU 49
În țara Kalevalei. HORIA LIMAN 50
La Santos cu Pelé. EUGEN POP 50
Noul „Arbat". RADU DOBRE 50
Ceylon — Insula de smarald. CONSTANTIN DINCU 51
Maracaibo. EUGEN POP 52
„Sputnikul" de lîngă Baku. RADU DOBRE 52

extrase din cărți publicate în suită

DALLAS: NOIEMBRIE 1963
— Moartea unui președinte, de WILLIAM MANCHESTER 4,5, 6,7,8, 9,10,11 12,13,14
— Bătălia cărții. WILLIAM MANCHESTER 15,16
— Procurorul din New Orleans și sursele dovezilor sale. MERRIMAN SMITH 15
— PIERRE SALLINGER despre cartea lui William Manchester 17,18
— WALTER LIPPMANN despre „Moartea unui președinte" 19
„CAPTURA CEA MARE", de CHRISTOPHER MORRIS 13,14, 15,16, 17,18, 19
PE URMELE LUI BORMANN ET COMP. „Asasinii printre noi" de SIMON WIESENTHAL 20,21, 22,23, 24,25
„MEMORII" Bătălia Angliei de WINSTON CHURCHILL: 28,29, 30,31, 32,33, 34,36, 37
„ARDE PARISUL?", de DOMINIQUE LAPIERRE și LARRY COLLINS 35,38, 39,40, 41 42,43, 44,45, 46,47
„ANTIMEMORII" de ANDRÉ MALRAUX 48,49, 50
„CAMERA 3603" de MONTGOMERY HYDE 51,52

pe teme culturale

Scrisoare din New York: Însemnări despre plastica românească. SAINT EVREMOND 2
5 miliarde de cărți pe an. DUMITRU TRANCĂ 6
Moment Picasso—Menuhin la Paris. CRISTIAN POPIȘTEANU 7
Expoziția de carte românească la Frankfurt pe Main. Dr. CLEMENS KÖTTELWESCH 8
Oamenii maya și arta lor. MIGUEL ANGEL ASTURIAS 13
Fenomenul „comic-strips". NICOLAE MINEI 17
Teatrul „faptului real contemporan". IOANA GEORGESCU 18
Contacte universitare. EUGEN STĂNESCU 21
Renașterea teatrului englez. NIGEL J. ABERCROMBIE 24
Omagiu lui Brâncuși. RADU VARIA 26
ANDRÉ MALRAUX și MIRON NICOLESCU despre: Valori ale latinității 26
Festivalul Marais. RADU VARIA 30
Arta în „marea conjunctură". H. DONA 31
Edinburgh, orașul festivalului. ROBERT KEMP 34
Congresul internațional al lingviștilor. ALEXANDRU GRAUR 35
Ilya Ehrenburg. CRISTIAN POPIȘTEANU 37
Un eveniment artistic de prestigiu (Festivalul George Enescu). RADU VARIA 37
Lingvistica și lumea de azi. CARMEN ZAMFIR 37
Stagiunea de toamnă la Budapesta. LASZLO GOMBOS 39
Arta în societatea contemporană. VALENTIN LIPATTI 39
Arta scrierii. RADU VARIA 40
Reuniunea U.N.E.S.C.O. de la Istanbul. CLAUDIU IONESCU-BUJOR 40
Confluențe culturale. VALENTIN SILVESTRU 42
Scriitorii români, prietenii mei. MIGUEL ANGEL ASTURIAS 44
Contacte cu intelectualitatea Americii Latine. IORGU IORDAN 44
„Ingineria socială" în acțiune. SORIN MLADOVEANU 51
Expoziția Arcumeggia. N.S. STĂNESCU 51
Omagiu lui Brâncuși la New York. 51

în lumea științei

Ecuația viitor: anticipație și realitate. SERGIU FĂRCĂȘAN 1
Boeing-Concorde, competiție în stratosferă. MIHAI MATEI 3
„Anul 2000 spune 33..." 3
Ființe extraterestre? W.T. WILLIAMS 4
Catastrofa de la Cape Kennedy. FELICIA ANTIP 6
Programul „Apollo" și riscurile explorării spațiale. BERNARD LOVELL 7
Kilowatul nuclear. J.C.C. STEWART 9
„Smog" deasupra marilor orașe 19
Navele viitorului. ROGER GÉRAUD 24
Chimia și cosmonautica. VASILI NIKIFOROV 25
0237—23: quasarul enigmatic. ROBERT COWAN 26
Programul spațial al Canadei. BRODIE SNYDER 27
Arhitectura, omul și mediul său de viață. EUGEN IONESCU 29
O clipă de neatenție. GABOR NYÁRÁDY 29
Există vulcani stinși? HAROUN TAZIEFF 33
Un ochi privește lumea. EUGEN PREDA 35
Și totuși, ce sînt „farfuriile zburătoare"? 37
Omul de știință și problemele lumii de azi. VLADIMIR HANGA 40
Primul deceniu al erei cosmice. ANATOLI BLAGONRAVOV 41
Prezentul și viitorul astronauticii. NICOLAE PLOPEANU 41

Ultimele ore au hotărît totul. IURI MARININ 44
Terra-Venus, o nouă rută cosmică. SERGIU VERONA 44
Trei premii Nobel pentru explicarea vederii culorilor. PETRE VANCEA 45
„Continentul creier". ANDREA BARBATO 48
A doua inimă. MIRCEA GRIGORESCU 51

convorbiri, interviuri

ARTHUR HAULOT: 1967, anul turistic internațional 2
G.G.PONNAMBALAM: Relațiile româno-ceyloneze ... 2
JOSEPH LUNS: Relațiile româno-olandeze 4
ANTON BOLE: Colaborarea româno-iugoslavă 5
HABIB BOURGHIBA: Relațiile româno-tunisiene 6
NICOLAE SÎRBU: Vizita delegației C.N.C.S. în Uniunea Sovietică 7
GHEORGHE CIOARĂ: Cooperarea economică româno-franceză 8
JACQUES RUEFF: Probleme economice mondiale 9
CHRISTIANE DESROCHES-NOBECOURT: Tutankamon după 33 de veacuri 9
GRATIEN POGNON: Activitatea O.U.A. 10
FERNANDO VALDERRAMA: Învățămîntul și problemele dezvoltării în America Latină 10
ABDELAZIZ AHMED MOKBLI: Situația din Arabia de Sud 11
JACQUES FAUVET: Cooperarea intereuropeană 11
JACQUES LASSAIGNE: Valori ale plasticii românești 11
LEOPOLD INFELD: Probleme majore ale epocii noastre 12
TOR GJEZDAL — U.N.E.S.C.O. și informația 13
TUDOR D. IONESCU: Solidaritatea cu lupta eroică a poporului vietnamez 13
COSTIN MURGESCU: Preocupări actuale ale E.C.O.S.O.C. 14
ITALO NERI: Radioteleviziunea și educația 14
PROF. TUDOR DRĂGANU: Reuniunea interparlamentară de la Palma de Mallorca 16
PAUL GRAY HOFFMAN: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare 18
NGUYEN VAN THIEN: Frontul de eliberare din Vietnamul de sud 18
ADNAN AL PACHACHI: Convorbiri româno-irakiene 19
TORSTEN NILSSON: Probleme actuale ale vieții internaționale 20
ROBERT HIRSCH, EDMOND GEFFROY: „Zilele nucleare româno-franceze" 21
KEISHI NAKAMURA, YOSHIDO YANO: Expoziția industrială japoneză 21
IHSAN SABRI CAGLAYANGIL: Evoluția pozitivă a relațiilor româno-turce 22
EWALD KATJIVENA: Namibia luptă pentru independență 22
MOKTAR OULD DADDAH: Mauritania în concertul națiunilor 23
SYED SHARIFUDDIN PIRZADA: Relațiile pakistano-române 23
DUMITRU USTUROI: Legături comerciale ale României cu țări africane 23
ALEXEI MATVEEV: Cooperarea științifică internațională 23
LUIGI PRETI: Perspective favorabile schimbului de valori economice și culturale 24
JOSEPH DÉSIRÉ MOBUTU: Probleme congoleze 24
MARTIN LUTHER KING: Ce gîndesc despre războiul din Vietnam 24
TAKEO MIKI: Comprehensiune și respect reciproc 25
JULES MOCH: Valoarea dialogului 25
CECIL H. KING: „Bunăvoința nu se creează în sine" 25
ADAM KRUCZKOWSKI: Cercetări în domeniul problemelor internaționale 25
HAMANI DIORI: Eforturi spre propășirea Nigerului 26
ALEXANDER ROSS: Comerțul britanic cu Europa răsăriteană 26
SIDNEY VAN DEN BERGH: Prilej de apropiere româno-olandeză 26
JUAN MARINELLO: Dialogul cultural între Cuba și România 26
ANTIGONO DONATI: Colaborare economică amplă 27
ION PAS: Intens schimb de valori spirituale 27
HENRI COANDĂ: Știința românească în circuitul internațional 28
JEAN-LOUIS PONS: „De la destindere la înțelegere, de la înțelegere la cooperare" 29
HURT: Valorificarea resurselor naturale ale Mongoliei 29
DR. JOSEF KLAUS: Evoluția favorabilă a relațiilor dintre Austria și România 30
EUGEN IONESCU: „Poezia simplă, adîncă și umană a lui Tudor Arghezi" 30
ARTHUR HAULOT: Coordonatele turismului internațional 31
WILLY BRANDT: Schimb larg de idei și opinii 33
AMINTORE FANFANI: Noi perspective pozitive 34
ARDESHIR ZAHEDI: Colaborare fructuoasă 35
ABDUL RAHMAN PAZHWAK: Probleme actuale ale O.N.U. 35
RENÉ MAHEU: Urare poporului român 35
JENS OTTO KRAG: Stadiul și perspectivele relațiilor româno-daneze 36
MOLAOA MOSHE NOKO: Problema rhodesiană și lupta poporului Zimbabwe 36
C.V. NARASIMHAN: Atribuțiile Adunării Generale a O.N.U. 37
ACHILLE PERETTI: Rolul contactelor interparlamentare în relațiile dintre state 37
JULIEN BOUKAMBOU: Jaloane în dezvoltarea republicii Congo-Brazzaville 38
TITUS CRISTUREANU: În interesul cooperării economice (U.N.C.T.A.D.) 39
SULEYMAN DEMIREL: Colaborarea turco-română 39
PAUL STRUYE: Relațiile internaționale trebuie să se sprijine pe realități vii 39
HELENA LEFLEROVA: Relații parlamentare româno-cehoslovace 40
GIOVANNI PIERACCINI: Orientări actuale în economia italiană 40
WATARO KANNO: Aspecte actuale în orientarea economică a Japoniei 41
AHMED AL SAYED HAMMAD: „Dorim să utilizăm în economia sudaneză experiența României" 41
VLADEN MIHAILOVICI LEPIOȘKIN: Expoziția Economiei U.R.S.S. 42
PHILIP GUNNAWARDENE: „Bogata experiență economică a României ne este foarte utilă" 42
FRANK ALLAUN: Perspectivele mișcării laburiste 43
GEORGE E. BROWN JR.: „O greșeală istorică de mari proporții" 43
GIUSEPPE MARIA SIBILLE: Preocupări actuale ale parlamentarilor italieni 43
JAIME NEBOT (Ecuador): „Dorim să dezvoltăm relațiile noastre cu România" 43
INDIRA GANDHI: Probleme ale cooperării internaționale 44
AUGUST DE WINTER (Belgia): Contacte utile pentru dezvoltarea schimburilor 44
V.A. KIRILIN: Economia și știința în plin avînt 44
A.V. BASOV: Cinci decenii de realizări 45
RAGNAR GRANIT: „Fiecare dintre noi are ceva de învățat de la altul și aceasta nu numai în știință" 45
TUDOR IONESCU: Solidari cu lupta eroică a poporului vietnamez 46
PAVEL POPOVICI: 2 000 000 de km în Cosmos 46
MAGALHAES PINTO: Opțiuni externe braziliene 47
ȘTEFAN BĂLAN: O importantă conferință europeană ... 47
HOANG TU: Condiția primordială 47
MIKA SPILIAK: Dezvoltarea relațiilor iugoslavo-române 48
MAURICE SCHUMAN: Cercetarea științifică, teren al cooperării 48
LORDUL CARADON: Rezoluția în problema Orientului Apropiat, rezultatul unui consens general 49
JOSE LUIS CECENA: O privire asupra economiei mexicane 49
A.H. BOERMA: „Food and Agriculture Organization" și proiectele sale 49
GHEORGHE RĂDULESCU: Dezvoltarea relațiilor româno-cubaneze 50
GIUSTO TOLLOY: Relațiile economice și climatul internațional 50
JEAN-PAUL SARTRE: Adevărul despre Vietnam 50
EDMUNDO DE MACEDO SOARES E SILVA: Actualitate și perspectivă în economia Braziliei 51

pe urmele istoriei

Scriitori diplomați, de VICTOR TORYNOPOL: Hugo Grotius (2), Voltaire (5), Chateaubriand (15), Niccolo Machiavelli (19), Jean-Jacques Rousseau (25), François Rabelais (43).
Miron Costin, istoric diplomat. DAN ZAMFIRESCU 3
Diplomații Unirii și opera lor. MIRCEA MALIȚA 5
Școala sociologică românească și problema instituțiilor internaționale pentru apărarea păcii. OVIDIU BĂDINA 6
Elena Văcărescu — diplomat. CONSTANTIN I. TURCU 7

Ecoul internațional al luptelor din februarie 1933. AUGUSTIN DEAC, GH. MATEI ... 8
Ecoul internațional al răscoalei din 1907. DAMIAN HUREZEANU ... 13
Diplomația lui Petru Rareș. VIRGIL CÂNDEA ... 16
Acțiuni ale diplomației românești în sprijinul cuceririi independenței. VASILE MACIU ... 20
Berlin, mai 1945. KONSTANTIN SIMONOV ... 20
Relații româno-iraniene de-a lungul veacurilor. A. VASIU 27
Titu Maiorescu—diplomat. I. CALAFETEANU, ION SUCIU 28
Conferința de la Geneva din 1954 în problema Indochinei SERGIU VERONA ... 30—31
Momente ale afirmării naționale în America Latină. C. COMOROVSKI ... 31
Mărășești-Mărăști-Oituz 1917—1967. COL. ION CUPȘA. 31
Amintiri de la Mărășești. LOUIS BONNET ... 31
Ecoul internațional al epopeii de la Mărășești. DAN BERINDEI ... 34
Amintiri din România anului 1917. COLONEL DARU 34
La comandamentul aviației. GENERAL COCHET ... 34
Nicolae Dunică, un voluntar al cauzelor generoase. MIRCEA MALIȚA ... 37
Mihail Kogălniceanu, personalitate proeminentă a istoriei noastre. VIRGIL CÂNDEA ... 38

lumea în cărți și reviste

O lucrare românească despre principiile relațiilor interstatale (ALEXANDRU C. AURELIU: Principii ale relațiilor dintre state). AL. BOLINTINEANU ... 2
O carte controversată (W. MANCHESTER: Moartea unui președinte). FLORIN HERA ... 4
ARTHUR SCHLESINGER JR.: Moștenirea amară și CHRISTOPHER MAYHEW: Rolul de mîine al Marii Britanii. FRANK ALLAUN ... 10
Mărturii despre Vietnam (O anchetă de HÉLÈNE TOURNAIRE și ROBERT BOUTEAUD). N. BURGHELEA 11
Bertrand Russell: „Apelul către conștiința americană". JOHN GRITTEN ... 11
Fulbright contra Taylor (J. WILLIAM FULBRIGHT: The Arrogance of Power. MAXWELL D. TAYLOR: Responsability and Response). ALEX. CAMPBELL ... 14
Revista „Présence Africaine". RODICA GEORGESCU 19
Evenimentele de la Dallas și fenomenul editorial Kennedy. SILVIU BRUCAN ... 20
Falsele rețete ale d-lui Morgenthau. GAVRILĂ RUS, GHEORGHE TOMESCU ... 23
Relațiile internaționale și „politica puterii" (Cîteva lucrări ale juristului englez GEORG SCHWARZENBERGER). GHEORGHE MOCA ... 24
Un roman-cosmar (OTTO BASIL: Wenn das der Führer wüste). OV. S. CROHMĂLNICEANU ... 26
Hochhuth îl acuză pe Churchill (ROLF HOCHHUTH: Soldații). GABRIELA DOLGU ... 26
Aspecte ale sociologiei franceze contemporane. MIHAIL CERNEA ... 27
Casa Albă văzută din loja presei (Pierre Salinger: Avec Kennedy). EUGEN PREDA ... 29
O inițiativă valoroasă: Micul dicționar diplomatic. FLORICA ȘELMARU ... 31
Super-romane sau sub-romane? ROMULUS CĂPLESCU 36
J.P. Warburg: „Statele Unite în lumea postbelică". FRANK ALLAUN ... 40
Discursurile lui Nicolae Titulescu. CRISTIAN POPIȘTEANU ... 42
Pakistanul și lumea de azi (MOHAMAD AYUB KHAN: Friends Not Masters). MIRCEA IVĂNESCU ... 43
Psihologia popoarelor și imagologia (Revue de Psychologie des peuples). PETRU PÎNZARU ... 43
Ironia lui Art Buchwald (Art Buchwald nous câble de Washington). FELICIA ANTIP ... 43
„Mercenar în Congo" (MIKE HOARE: „Congo Mercenary"). FRANK ALLAUN ... 44
Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi despre coordonatele dezvoltării Iranului. CORNELIU VLAD ... 44
JEAN-JACQUES SERVAN-SCHREIBER: „Sfidarea americană". SERGIU VERONA ... 48—49
O valoroasă lucrare de drept internațional (PROF. DR. DOCENT GRIGORE GEAMĂNU: Principiile fundamentale ale dreptului internațional contemporan). GHEORGHE MOCA ... 50
Reprezentanțele diplomatice ale României. (vol. I: 1859—1917). IOAN LĂZĂROIU ... 50
Industria calomniei (LOUIS NIZER: „The Jury Returns"). NICOLAE MINEI ... 51
„Nepoții șarpelui cu pene" (FRANCISC PĂCURARIU) ANCA VOICAN ... 51

profil

IOANNIS PARASKEVOPOULOS (Grecia) ... 2
JOSEPH LUNS (Olanda) ... 3
ERROL W. BARROW (Barbados) ... 4
JOSEPH-DÉSIRÉ MOBUTU (Congo-Kinshasa) ... 5
LON NOL (Cambodgia) ... 6
ADEN ABDULAH OSMAN (Somalia) ... 7
AHTI KARJALAINEN (Finlanda) ... 8
CARLOS LLERAS RESTREPO (Columbia) ... 9
MICHEL MICOMBERO (Burundi) ... 10
SARVEPALLI RADHAKRISHNAN (India) ... 11
OSCAR GESTIDO (Uruguay) ... 12
EDUARD MONDLANE (președintele FRELIMO) ... 13
JEAN BEDEL BOKASSA (Republica Africa Centrală) ... 14
HOUARI BOUMEDIENNE (Algeria) ... 15
PIET DE JONG (Olanda) ... 16
PAL LOSONCZI, JENÖ FOCK (Ungaria) ... 17
ADNAN AL PACHACHI (Irak) ... 18
TORSTEN NILSSON (Suedia) ... 19
ZAKIR HUSAIN (India) ... 20
IHSAN SABRI CAGLAYANGIL (Turcia) ... 21
IOSIP BROZ TITO (Iugoslavia) ... 22
TAKEO MIKI (Japonia) ... 23
MIKA SPILIAK (Iugoslavia) ... 24
AMINTORE FANFANI (Italia) ... 25
SON SANN (Cambodgia) ... 26
ABDIRASHID ALI SHERMARKE (Somalia) ... 27
PAUL MARTIN (Canada) ... 28
JOSEF KLAUS (Austria) ... 29
YAKUBU GOWON (Nigeria) ... 30
MOHAMED BENHIMA (Maroc) ... 31
WILLY BRANDT (R.F.G.) ... 32
INCHE YUSOF BIN ISHAK (Singapore) ... 33
ARDESHIR ZAHEDI (Iran) ... 34
N.T. FEDORENKO (U.R.S.S.) ... 36
LEON MBA (Gabon) ... 37
TAHER YAHIA (Irak) ... 38
HANS TABOR (Danemarca) ... 39
AHMADOU AHIDJO (Camerun) ... 40
ANTONIO CARILLO FLORES (Mexic) ... 41
EL HADJI HAMANI DIORI (Niger) ... 42
GABRIEL VALDÉS (Chile) ... 43
GEORGE BROWN (Anglia) ... 44
ETIENNE EYADÉMA (Togo) ... 45
NORODOM PHURISSARA (Cambodgia) ... 46
GERMÁN ZEA HERNÁNDES (Columbia) ... 47
SYED SHARIFUDDIN PIRZADA (Pakistan) ... 48
GUNNAR JARRING (O.N.U.) ... 49
NUR AHMED ETEMADI (Afganistan) ... 50
JORGE PACHECO ARECO (Uruguay) ... 51
KIM IR SEN (R.P.D. Coreeană) ... 52

fișier

Marea liberă. Platoul continental ... 2
Tribunalele administrative internaționale ... 3
Însărcinații cu afaceri ... 4
„Clubul celor zece" ... 5
Tratatul privind explorarea și folosirea spațiului cosmic 6
Relațiile internaționale în cercetarea sociologică ... 7
Delicta juris gentium ... 8
Biroul internațional de educație (B.I.E.) ... 9
Termeni diplomatici uzuali ... 11
Din activitatea A.D.I.R.I. ... 12
Ziua Timbrului O.N.U. ... 13
Al V-lea Congres al Organizației Meteorologice Mondiale 14
Fenomenul „Brain Drain". MIHAI MATEI ... 15
Comerțul invizibil. M. CONSTANTIN ... 15
Ziua Mondială a Sănătății ... 15
Ce este sistemul „leasing". N.S. STĂNESCU ... 19
O.M.S. Sesiunea XX. MIHAI ALDEA ... 20
Forme de cooperare economică. GH. P. APOSTOL ... 22
Schimbări în structura balanței energetice mondiale. ELENA CETINĂ ... 36

31
DECEMBRIE
LUNA
CADOU
RILOR

Despre răsăritul soarelui pe lacul Maracaibo s-au scris poeme, s-au compus cîntece care au făcut ocolul lumii. „Merită să faci drumul pînă la Maracaibo — îmi spunea cineva în avion — numai pentru acele cîteva minute dinainte de aterizare, cînd poți surprinde, de la înălțime, revărsarea torentului de culoare peste apele lacului...“

MARACAIBO

de la trimisul nostru, Eugen Pop

Cerul — tot cerul pe care-l cuprinzi cu ochii — era de un stacojiu violent, de parcă o uriașă torță nevăzută și-ar fi plimbat flăcările pe boltă. Nu știu precis cum se explică fenomenul, topirea întregului orizont în văpaia răsăritului ; poate e un efect combinat de reflexie și de refracție a luminii, în aerul jilav al zonei subtropicale, o reproiectare a soarelui de către oglinda lacului Maracaibo. Și deodată, din acest incendiu general, cazi parcă în verdele pal al lacului ; și, o clipă, ai impresia că avionul, atins de dogoare, caută un refugiu în apă. Se spune că, timp de două săptămîni, un pictor a făcut drumul acesta cu avionul zi de zi, pentru a studia șocul vizual provocat de cufundarea bruscă din stacojiul cerului în opalul rece al apei.

Dar fantezia e fantezie, și noi aterizăm normal, pe uscat. Iar predispoziția la meditație poetică dispare în momentul în care ieși din avion. Căldura umedă te pălește, pur și simplu. Datorită umezelii, temperatura de 35 de grade de aici mi s-a părut mai insuportabilă decît cea de aproape 60 de grade care m-a chinuit, într-o călătorie de cîteva zile, prin sudul Saharei.

Primul nostru drum — la barul aeroportului. Bem *jugo* (zeamă) de portocale, de lămîie și cafea neagră. Fără efect. Buna dispoziție revine, însă, în mașina cu aer condiționat, cu care ne îndreptăm spre vestitul lac Maracaibo ; el și-a împrumutat numele și orașului durat pe terenul din extremitatea nordică a lacului.

MIRAJUL DE PE FAȚA APEI

„Dacă cineva afirmă că este lipsit total de orice pornire romantică ; dacă susține, cu un cinism înnăscut sau afectat, că visarea nu ocupă nici cel mai mic loc în viața lui — aduceți-l pe țărmul lacului Maracaibo și puneți-i vorbele la încercare. Nu le va putea rosti“.

Cam în felul acesta sună una din reclamele turistice care îndeamnă la vizitarea vestitului oraș-port de pe țărmul sudic al Caraibilor. Nu știu dacă reclama exagerează prea mult. Fapt e că de aici, de pe mal, orașul încolăcit pe

→

Platformă de forare petrolieră pe apele lacului

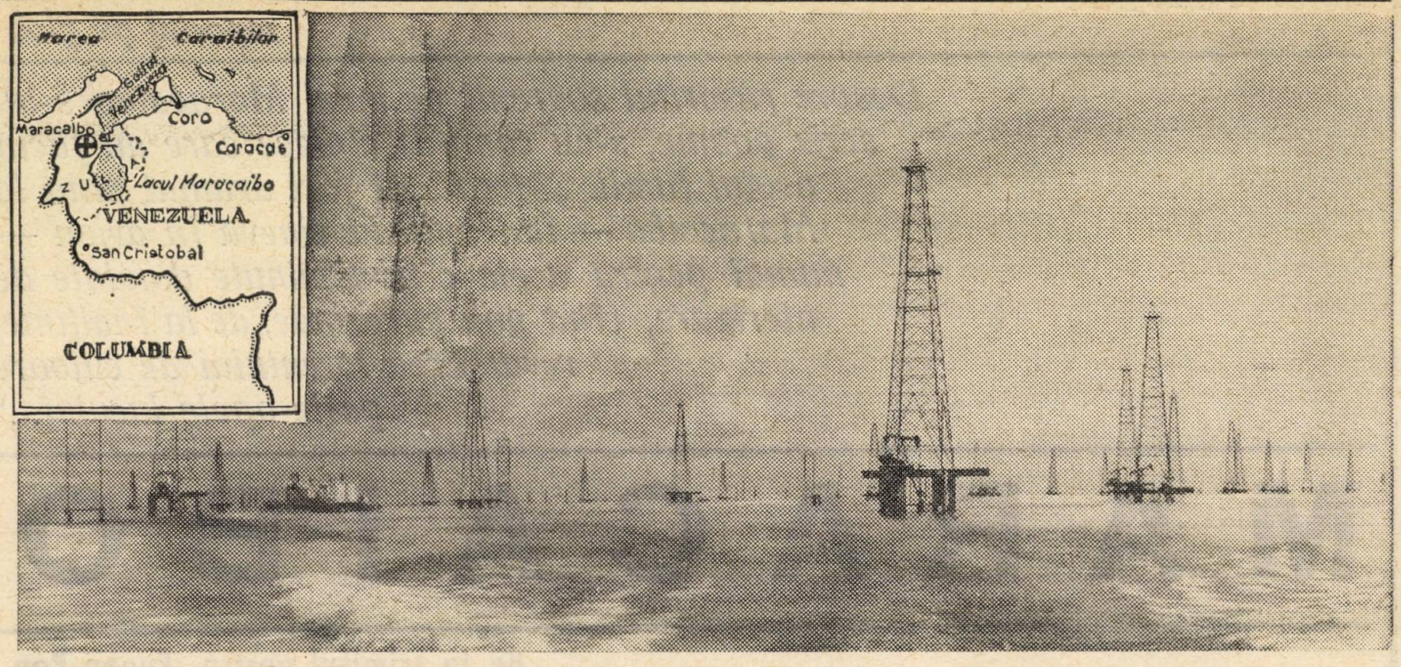

Sonde în larg, pe Maracaibo

țărmul lacului Maracaibo oferă o priveliște care, preț de cîteva minute, te face să uiți și de căldură, și de sete, de tot. Nicăieri, în America Latină, n-am văzut palmieri atît de frumoși ca aceia de aici, de pe marginea acestui așa-zis lac, în realitate o prelungire — în formă de butelie — a unui golf. E o armonie naturală încîntătoare în acest peisaj marin. Zvelți și, totuși, cu legănări molatice, miile de palmieri înșiruiți pe țărm au adus pe uscat tonul verzui al apei, care, în frunzișul cărnos și bogat, dobîndește chiar luciri de unde. Și toată această revărsare de verde — pe plaja cu nisip alb-gălbui, pe un fundal de construcții în care domină albul orbitor. Dar, cu spatele la construcțiile orașului, ai putea avea impresia că apa, soarele și palmierii sînt aceiași care s-au înfățișat privirii lui Amerigo Vespucci, cînd navele lui au ancorat aici, pe țărmul lagunei pe care indienii o numeau, și o numesc și astăzi, Coquivacoa, și nu Maracaibo. Și Amerigo Vespucci va fi fost impresionat de frumusețea ieșită din comun a lagunei, deasupra căreia indienii au durat, pe piloni, locuințele lor lacustre. Așezarea i-o fi adus aminte lui Vespucci de Veneția, căci a și botezat-o „mica Veneție". (De aici și numele țării — Venezuela).

Și azi poți zări piloni împlîntați în fundul lacului. Dar sînt din fier și beton. Pilonii unui pod lung de 8 km, aruncat deasupra apei pentru a lega între ele două țărmuri opuse. Înaintînd pe pod, la un moment dat, printre siluetele palmierilor se zăresc profilurile sondelor petroliere. În locul pirogilor de pescari — pe care te-ai fi așteptat să le vezi cu încă 10—15 minute în urmă — apar tancuri petroliere și șlepuri. Pe reprezentanții trusturilor Shell-Oil și Standard Oil nu i-au atras aici nici palmierii care străjuiesc laguna, nici șocul culorilor răsăritului, ci mirajul petelor de noroi uleios, pe care, la începutul secolului, pescarii din Maracaibo le observaseră cu groază, pe fața apei.

Cercetarea zăcămintelor de petrol din deșerturile acestei zone a început în jurul anului 1910. Pe atunci nici nu se bănuia măcar oceanul de țiței care a răbufnit, la 22 octombrie 1922, de sub fundul lacului Maracaibo.

Imensa trombă de petrol a fost începutul erupției acelui fluviu de aur negru care a dat noi contururi reliefului politic și economic al țării. Petrolul a schimbat geografia țării, apropiindu-i teritoriul de piața internațională, i-a impus economiei o albie largă (dar, totuși, unică, ceea ce se va răzbuna, mai tîrziu, dată fiind vulnerabilitatea unei economii dominate de monoproducție), a creat noi relații între oraș și sat (mai ales în nordul țării), golind așezările de țărani și de pescari, în ameținătorul exod spre Maracaibo, admirabil surprins de romancierul Miguel Otero Silva. Și Venezuela a devenit cel mai mare producător de petrol din lume.

În același ritm vertiginos au crescut profiturile trusturilor nord-americane. Petrolul din Venezuela, comoara din lacul Maracaibo, a devenit una din „marile afaceri" ale secolului. De pe urma căreia veniturile Venezuelei ajunseseră mai mici decît cele la care ar fi avut dreptul. În 1961 a luat ființă „Corporația venezueleză a petrolului" (C.V.P.). Este o întreprindere de stat, căreia i s-a încredințat revizuirea politicii în domeniul exploatării și prelucrării petrolului, sarcina ei principală fiind aceea de a contribui la consolidarea pozițiilor naționale în valorificarea acestei uriașe bogății a țării. Oprirea sistemului concesionărilor și înlocuirea lui cu cel al contractelor reprezintă una din pîrghiile prin care se tinde spre obținerea unor drepturi mai consistente de pe urma petrolului. O altă pîrghie prin care acționează C.V.P. este extinderea ariei explorărilor pe cîmpurile petrolifere, proprietate de stat, amplificarea posibilităților de prelucrare a țițeiului în rafinării naționale. În confruntarea dintre monopolurile nord-americane și C.V.P., partea venezueleză are deocamdată poziții economice mult mai puțin puternice, dar ofensiva este susținută de pe o platformă care, în zilele noastre, dobîndește o tărie tot mai mare : afirmarea drepturilor suverane ale națiunii asupra resurselor sale și asupra valorificării lor, corespunzător intereselor țării. Într-o lucrare cuprinzînd o anchetă asupra petrolului, dr. Moza Zavala, director al Institutului de Investigații Economice a Universității centrale din Caracas, scrie că „existența activă a C.V.P. este un factor de mare importanță pentru independența economică a țării ; și este absolut necesar ca el să dobîndească în tot mai mare măsură conștiința obiectivelor sale și să le imprime un impuls susținut și viguros".

FERIAS ȘI PETROCHIMIE

Dacă petrolul a determinat schimbări în fizionomia întregii țări, este explicabil iureșul modificărilor suferite de orașul care a dat semnalul acestor transformări. Petrolul a inundat orașul ; fluviul de țiței a tăiat de-a curmezișul străzile înguste, cu case de tip colonial, lăsînd în urma lui bulevarde străjuite de edificii din beton și sticlă ; a măturat cărucioarele vînzătorilor de pește, înghesuindu-le pe drumuri periferice și le-a înlocuit cu Cadillac-uri și Chevrolet-uri ; a trasat perimetrul centrului comercial și bancar, o dată cu cel al vilelor de pe colinele Bela Vista, unde s-au mutat „conchistadorii" moderni, care și-au încercat norocul în marea aventură a descoperirii filoanelor de aur, anunțate lumii de erupția din lacul Maracaibo.

Mii de pescari și țărani au îmbrăcat salopetele de muncitori, și o dată cu aceasta au intervenit modificări structurale în viața lor, în mentalitatea lor. Cu tot ce înseamnă dezrădăcinarea și implantarea într-un nou mediu ; cu oscilări între satisfacția unui salariu relativ mare și nesiguranța din perioadele de zig-zag ale producției, cînd apare spectrul concedierilor ; cu reacția, inițială, de supunenie în fața oamenilor boss-ului din nord și metamorfozarea ei într-un protest la început surd, dar mai apoi exprimat direct fie prin greve cu caracter economic, fie prin manifestații fățiș antiimperialiste.

Maracaibo n-are o populație muncitorească ridicată. Așezările petroliștilor — răzlețele *campanientos* — apar și dispar în zona toridă, după necesitățile extracției.

La Maracaibo, lucrătorii vin mai ales în zilele de sărbătoare. Cînd am sosit noi în oraș, străzile erau împodobite cu fel de fel de ghirlande colorate, cu sute de mii de steguțe înșiruite pe mii de corzi, întinse de-a latul străzilor. O săptămînă întreagă, de la 13 pînă la 20 noiembrie, s-au desfășurat aici festivitățile cunoscute sub denumirea de „Ferias".

Într-una din acele zile a avut loc procesiunea în onoarea patroanei orașului, „Senora del Rosario de la Chiquinquira", alintată cu diminutivul „Chinita". Procesiunea, cu statuia sfintei, a parcurs aceeași rută ca în urmă cu 25 de ani, cînd „Chinita" a fost încoronată cu o diademă de pietre prețioase. La „Ferias" din anul acesta, guvernul regiunii Zulia — al cărei centru este Maracaibo — a donat Chinitei o centură de aur și noi pietre prețioase... Zilele festivităților au cunoscut sute de spectacole, întreceri sportive, coride. Televiziunea a transmis în toată țara coridele la care au luat parte toreadorii cei mai răsfățați din Venezuela. Iar noaptea, după coride, în piețele orașului, mulțimile dansau, pînă la epuizare, *joropo* — dans național, în ritmuri fierbinți, redate de *zapatedo*, un fel de castaniete prinse de călcîiele dansatorilor.

Zilele de „Ferias" au îmbinat frenezia serbărilor cu luciditatea unor preocupări economice importante. Autoritățile locale au desfășurat o largă publicitate în jurul unui nou complex petrochimic care va impulsiona creșterea randamentului producției agrare din regiune. În perioada festivităților, care s-au bucurat de un mare flux de vizitatori din țară și din străinătate, s-au discutat noi acorduri economice, s-au invederat noi perspective ale dezvoltării orașului Maracaibo ca centru industrial și comercial.

...Formidabil de pitorești sînt piețele orașului. Aici se desfac mai ales fructe și pescărie : dealuri de portocale, de ananas și de papaya, stive de pește de toate culorile, de la albul imaculat al zăpezii, pînă la violetul cel mai straniu, languste, raci, scoici și alte zeci de soiuri de „marisca", pe care indienii *guajiros* ți le oferă fără nici o recomandare specială, fără reclamă, ca și cum, de fapt, ție, mușteriu, ți-ar face o favoare, binevoind să-ți vîndă, să zicem, o broască țestoasă, care ar fi — ce să mai vorbim — un deliciu și pentru el, dacă n-ar avea nevoie de banii pe care nevastă-sa îi leagă în colțul unei basmale fără culoare, în timp ce trage, parcă în silă, dintr-un trabuc ieftin. Face o figură cu totul aparte un asemenea indian, alături de precupețul de meserie, cu care te și poți tocmi, care se jură că ananasul ce l-ai luat în mînă are un parfum cu totul particular (e dintr-un transport care fusese adus special pentru „Ferias"), care te întreabă ce-ți mai face copilul (firește, își aduce aminte că ai fost cu băiatul sau cu fata la tîrg și ai luat ananas tot de la el), și nu dă greș, pentru că în fiecare familie sînt cel puțin 3—4 copii și este imposibil ca un părinte să nu-și aducă odraslele, măcar o dată pe săptămînă, la marele spectacol al tîrgului.

După vizitarea tîrgului, dăm un ocol în centrul orașului și intrăm în biserica în care *Chinita* primește în continuare omagiul celor care o venerează. O filmăm, cu florile și coroana ei de nestemate. Oare știe Chinita că aurul și diamantele ei au fost găsite în petrolul din fundul lacului ?

Apoi, brusc, ne pomenim din nou în imperiul de frumusețe al lacului. Acum, spre sfîrșitul zilei, stacojiul apusului nu mai poate încinge întregul orizont. Peste spuza de jăratic a soarelui se plimbă reflectorul mov al înserării, care se prelinge, însă fără prea mare efect, pe verdele-negricios al apelor lacului. Reflectorul scoate totuși străluciri multicolore din insulele de ulei de pe fața apei. Par niște oglinzi uriașe, aruncate pe lac, în care Maracaibo își poate vedea cel mai bine chipul...

ÎN ZONA ELIBERATĂ

Articol scris pentru „Lumea" de

NGUYEN VAN THIEN

șeful reprezentanței permanente a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud la Hanoi

Elevi în curtea unei școli dintr-o zonă a Vietnamului de sud eliberată de F.N.E.

Apariția și întărirea continuă a zonei eliberate din Vietnamul de sud reprezintă o victorie deosebită a revoluției sud-vietnameze și, în același timp, o grea înfrîngere pentru imperialismul american și lacheii săi. Poporul sud-vietnamez a reușit să elibereze patru cincimi din teritoriul Vietnamului de sud, cu o populație de peste 10 milioane de oameni. Dezvoltîndu-se tot mai mult, mișcarea revoluționară din Vietnamul de sud s-a transformat într-o luptă ale cărei forme sînt bogate și originale.

Formată la început numai din baze de gherilă, reduse ca suprafață și izolate, zona eliberată se întinde astăzi de la rîul Ben Hai pînă la imensele Platouri înalte din Vest și pînă la cîmpiile bogate din Nam Bo, unind zonele muntoase, ale deltei și ale regiunilor de coastă, încercuind și amenințînd pretutindeni inamicul, inclusiv în regiunile care au mai rămas sub controlul său temporar.

Încă din ianuarie 1966, John T. Wheeler, șeful comitetului mixt al șefilor de stat major din S.U.A., era nevoit să declare : „Trei sferturi din Vietnamul de sud se află sub controlul elementelor Vietcong. Chiar și în zonele controlate de guvernul de la Saigon, Vietcongul își continuă nestingherit activitățile clandestine. Soldații guvernului de la Saigon și soldații americani sînt veșnic amenințați de ambuscade. În ciuda atacurilor aeriene și a operațiunilor lansate împotriva regiunilor în care își are bazele, Vietcongul continuă să atace cu tărie".

Deși într-un punct sau altul, inamicul și-a concentrat trupele pentru a păstra terenul sau a putea controla populația respectivă, se poate spune că, în ansamblu, zona eliberată din Vietnamul de sud a fost nu numai menținută dar chiar extinsă.

Formarea și dezvoltarea zonei libere au constituit un proces de asimilare și dezvoltare creatoare a experiențelor revoluției vietnameze. În Vietnamul de sud, a cărui suprafață nu este întinsă și a cărui populație nu este prea mare, trebuie să se ducă lupta împotriva unui inamic mai puternic din punct de vedere material și tehnic și, în același timp, deosebit de crud. Acesta este motivul pentru care lupta poporului vietnamez pentru independență și libertate este lungă, grea și cere un anumit timp pentru zdrobirea unor forțe puternice de către forțe reduse, pentru a-l obliga pe inamic să dea înapoi pas cu pas, pentru a obține victoria, sector după sector, pentru a face ca balanța raportului de forțe să încline mereu în favoarea forțelor revoluției, pentru a obține inițiativa operațiunilor și poziții tot mai avantajoase, creîndu-se astfel condițiile unei victorii totale asupra inamicului.

→

Deoarece în Vietnamul de sud imperialiștii americani dispun de trupe numeroase și de mari cantități de arme moderne, ei au impresia că vor putea lichida cu ușurință zona eliberată. Aceasta este însă o pură utopie. În numeroase rînduri, ei au atacat regiunile eliberate, au hărțuit spatele frontului, au încercat să cîștige teren și să-i atragă pe locuitori de partea lor. Ei s-au dovedit însă incapabili să tulbure viața populației din zonele eliberate, care luptă și muncește, care duce o viață în plin progres.

În iarna anului 1966 și primăvara lui 1967, inamicul nutrea speranța să atace și să distrugă zona eliberată. A avut loc atunci o repartizare a sarcinilor : trupele americane trebuiau să „repereze și să distrugă" unitățile regulate ale forțelor armate de eliberare, în timp ce trupele marionetă urmau să se ocupe de „pacificare". În realitate, însă, trupele americane și cele ale țărilor satelite au fost angajate în operațiuni de luptă împotriva elementelor de guerilă. Pentru această acțiune de așa-zisă „pacificare", agresorii americani au cheltuit sute de milioane de dolari și au folosit zeci de mii de tone de bombe și de muniții. Dar cleștele „pacificării", ca de altfel și cleștele operațiunii „de reperare și distrugere", a eșuat. Poporul sud-vietnamez stăpînește mai departe vaste regiuni rurale.

În regiunile eliberate sînt create sate de luptă, sînt ridicate fortificații, se sapă șanțuri de comunicații la mare adîncime, care formează o rețea cu multiple ramificații, întinsă pe întreaga suprafață a unei comune și legînd satele între ele. Satele de luptă reprezintă poziții în permanență pregătite în vederea luptei. Se poate înțelege, astfel, de ce există comune care au suferit 60 de operațiuni de „curățire" și care totuși continuă să existe și să se dezvolte ; inamicul a aruncat peste 60 000 tone bombe și proiectile asupra comunelor și cătunelor situate de-a lungul șoselei strategice nr. 13, dar ea rămîne pentru agresorii americani și pentru valeții lor „calea inundată de sînge și lacrimi". Pentru a se opune operațiunilor de curățire și a apăra zonele eliberate, unitățile regionale și elementele de guerilă realizează, în afară de colaborarea lor cu unitățile regulate, pătrunderi adînci și lansează atacuri violente împotriva bazelor logistice inamice, a bazelor aeriene și a depozitelor sale, împotriva centrelor urbane, astfel încît cea mai mare parte a spatelui frontului inamic se află într-o stare de insecuritate permanentă.

Toate acestea dovedesc că forțele armate și poporul sud-vietnamez știu nu numai să se apere cu eficacitate, dar știu și să treacă la atac cu multă îndemînare. Poporul sud-vietnamez știe de asemenea să aplice în toate împrejurările, cu suplețe și în mod oportun, directivele de luptă, recurgînd la nenumărate și variate forme de luptă : gropi pline cu bețe de bambus ascuțite, cîmpuri de mine, atacuri din mers, bombardamente cu piese grele de artilerie etc.

Populația dă dovadă nu numai de eroism și inițiativă în acțiunile de distrugere a inamicului și de apărare a bazelor sale ; ea dovedește de asemenea îndrăzneală și spirit creator în consolidarea și dezvoltarea zonei eliberate. Distrugerile barbare provocate de inamic nu au putut nimici viața deosebit de clocotitoare din zona eliberată. Pe aceste pămînturi răscolite, arse de bombele și proiectilele inamice, de produsele chimice toxice, orezul și alte plante nutritive continuă să crească. Localitatea Ap Bac, care a respins în numeroase rînduri un adversar de 10 și chiar de 20 de ori superior ca număr, este una dintre comunele fruntașe în acțiunea de defrișare a pămînturilor, pentru obținerea mai multor recolte de orez pe an și pentru creșterea randamentului la hectar. La Chu Fei, în timp ce au ținut piept unui număr de zeci de mii de soldați ai corpului expediționar american, forțele armate și populația au continuat să-și îmbunătățească metodele de producție, să sporească numărul recoltelor de orez și de plante nutritive. Populația Platourilor înalte din Vest întărește solidaritatea dintre diferitele naționalități în lupta împotriva agresiunii americane, consolidează organizațiile revoluționare, dă avînt producției și promovează spiritul de economie, dezvoltă cultura bumbacului, țesăturile, confecționarea de articole din fibre vegetale etc. Grație acestor măsuri, foametea endemică din regiune a dispărut, iar populația este astăzi în măsură să livreze importante cantități de orez pentru întreținerea unităților combatante de eliberare.

În zona eliberată, poporul acordă o mare atenție activităților culturale. Învățămîntul popular, învățămîntul complementar și cel general progresează într-un ritm susținut. Însetați de cunoștințe, partizanii au creat grupe de studiu în imediata apropiere a adăposturilor lor fortificate. Serviciile sanitare, care și-au extins rețeaua pînă în sate și cătune, duc și o activitate de cercetări, creînd produse farmaceutice profilactice și terapeutice pe baza unor substanțe obținute la fața locului.

Paralel cu modificările menționate mai sus, s-au schimbat, în zona eliberată, și relațiile sociale și de clasă. În general, puterea rurală inamică s-a prăbușit. Clasa opresorilor nu se mai bucură, ca în trecut, de vechile sale prerogative. Țăranii au fost eliberați și dețin întîietatea politică în zona eliberată. Se creează un regim nou, care garantează toate libertățile democratice. Puterea populară, sub forma comitetelor de autogestiune puse sub conducerea F.N.E. din Vietnamul de sud, este pe cale să se constituie la toate eșaloanele ; aceste comitete efectuează în momentul de față reforme democratice menite să dea un nou aspect vieții poporului din zona eliberată. Reforma cea mai importantă a fost recuperarea de către țăranii din Vietnamul de sud a unei suprafețe de două milioane de hectare, terenuri agricole și orezării.

Zona eliberată, pe zi ce trece mai întinsă și mai puternică, reprezintă unul din factorii care determină victoria poporului sud-vietnamez și înfrîngerea imperialiștilor americani. Ea deține rolul unui spate al frontului, solid și stabil, pentru războiul popular. În zona eliberată, staționează unitățile combatante, tot aici sînt înlocuite efectivele și sînt instruiți combatanții. În cele din urmă, teritoriul sud-vietnamez va fi eliberat în întregime iar poporul vietnamez va fi reunificat în cadrul aceleiași țări.

Hanoi, 18 decembrie

După ce am străbătut cu trenul, pornind din Moscova, peste 2 000 de kilometri — de-a lungul cărora iarna, cu toate atributele sale, ne-a însoțit permanent — și după ce am depășit Munții Caucaz, în dimineața celei de a doua zi a călătoriei ne-am trezit într-un peisaj cu totul schimbat. Parcă o magică baghetă, ca în 1001 de nopți, transformase cîmpiile albe de zăpadă în grădini înfloritoare, pline de soare și de lumină.

În Azerbaidjan, pe teritoriul căruia ne aflăm, deși la mijloc de decembrie, e toamnă. Pomii păstrează încă veșmîntul de frunze, colinele și cîmpia sînt încă verzi. Întreaga natură îți dă o senzație de prospețime, de tinerețe. Au rămas în urmă piscurile înalte ale Caucazului acoperite de zăpadă. Pe dreapta, din loc în loc, se ridică sonde din ale căror adîncuri se scoate aurul negru, marea bogăție a locuitorilor acestei republici. Pe stînga, Marea Caspică, de o culoare care se confundă cu verdele cîmpiei. Pe malul ei, pînă departe, se întinde un mare oraș îmbrăcat în verdeață și o pădure de coșuri ce-și răspîndesc fumul spre înălțimi. Este Sumgait, cel mai tînăr oraș al Azerbaidjanului și, totodată, unul dintre cele mai tinere așezări din Uniunea Sovietică : are numai 18 ani.

LEGENDA LUI SUM

În mașina care ne purta a doua zi înapoi, de la Baku spre Sumgait, am aflat că aceste locuri au două istorii. Prima începe cu multe veacuri în urmă și este învăluită în legendă. Se spune că un grup de familii, coborît din munți, a hotărît să se așeze pe cîmpia liberă din apropierea mării, cu speranța că aici va găsi un trai mai ușor. Dar, de la început, oamenii s-au lovit de greutăți nebănuite : lipsea apa potabilă iar pămîntul era nisipos și neroditor. Sum, un tînăr îndrăzneț și plin de inițiativă, a strîns în jurul său pe toți copiii și tinerii și, împreună, au construit un apeduct prin care apa unui izvor de munte a pătruns în mica lor așezare. Dar le lipseau atîtea altele. Sum se frămînta să găsească o soluție. Și deoarece în jur nu găsise nimic care să-i dea speranțe, privind peste întinderea de apă a mării s-a gîndit că, poate, dincolo de zare, va putea găsi o natură mai darnică. Și-a întocmit o barcă și a pornit peste întinsuri. Dar chiar în ziua plecării, o furtună năpraznică s-a abătut asupra mării și micuța ambarcațiune, purtată pe creste de valuri ca o coajă de nucă, se pierdea în depărtare. Pe mal, iubita lui Sum, plină de durere, îi striga într-una : „Sum gait", „Sum, întoarce-te !" Tînărul a pierit în valuri iar locuitorii au dat locurilor numele de Sumgait, în amintirea eroului legendar. Aici se încheie prima istorie a acestor locuri, istoria înfrîngerii unui tînăr care s-a sacrificat pentru fericirea micii sale așezări.

Cea de-a doua istorie ține de zilele noastre. În 1949, pe cîmpia aridă din jurul micilor căsuțe ale satului Sumgait, pătrundeau primele autobasculante grele

De la trimisul nostru, Radu Dobre

„SPUTNIKUL" DE LÎNGĂ BAKU

Piața V. I. Lenin din Sumgait

încărcate cu materiale de construcție. Se punea temelia marelui oraș de azi și a marilor uzine. Această temelie era așezată de tineri veniți din toate colțurile Uniunii Sovietice.

Întreaga țară a venit în sprijinul tinerilor entuziaști ; Iaroslavul, Harkovul, Moscova, Novorosiiskul și multe alte orașe le-au trimis utilaje puternice și materiale de construcție. Astăzi, pe acest teren, cu o întindere de aproximativ 200 de kilometri pătrați, se întinde un tînăr și puternic oraș industrial, centru important al industriei metalurgice și chimice. După numai 18 ani, Sumgaitul numără aproape 120 000 de locuitori, fiind al treilea oraș ca mărime din Azerbaidjan. Orașul a păstrat numele eroului legendar, ca simbol al luptei tineretului, dar în același timp i s-a adăugat o nouă denumire : „Orașul tinereții". I s-a conferit această nouă denumire nu numai pentru că numără puțini ani de existență dar și pentru că vîrsta medie a locuitorilor nu depășește 30 de ani.

Tînărul oraș a fost proiectat și construit pe două coordonate bine definite : orașul-uzină și orașul-locuință. Deși strîns legate între ele, cele două părți își au viața lor aparte.

Fără îndoială, Sumgait este, înainte de toate, un oraș al metalurgiei și al industriei chimice. Orașul-uzină este o pădure de coșuri, de furnale, de sfere argintii. În marile furnale și puternicele turnătorii se produc oțeluri de înaltă calitate, care sînt căutate nu numai pe piața internă ci și în străinătate. Gigantul industrial, care a început să producă cu 11 ani în urmă, este astăzi una din cele mai mari întreprinderi siderurgice ale Uniunii Sovietice.

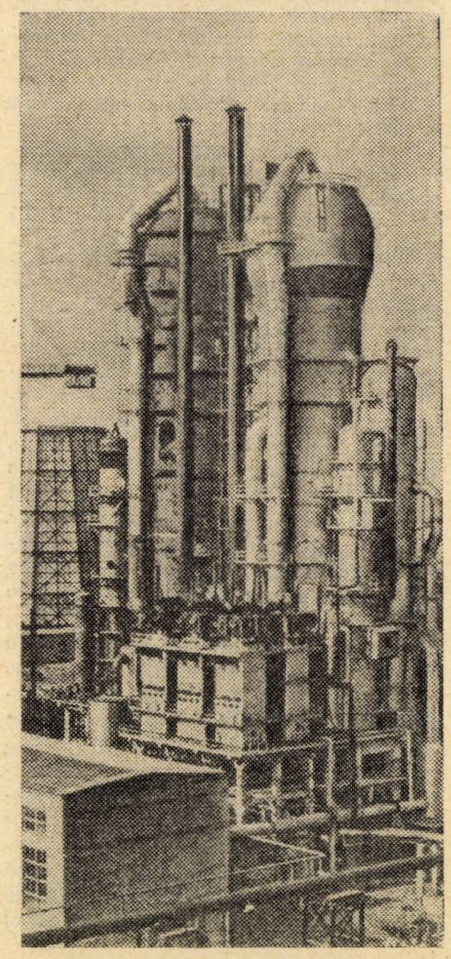

Uzina de aluminiu

Sumgaitul a devenit celebru însă nu numai prin industria siderurgică, ci și prin uzina de aluminiu, primul născut al industriei neferoase din Azerbaidjan. Produsele sale se răspîndesc în întreaga Uniune Sovietică.

Industria chimică este reprezentată, în primul rînd, de o mare uzină de cauciuc sintetic care folosește gazele de sondă. Aici, pentru prima dată — nu numai în U.R.S.S. dar și în Europa — s-a produs cauciuc direct din gazul de sondă, eliminîndu-se procedeul tratării lui în alcool.

Profilul industrial al orașului se întregește cu uzina de superfosfați — care utilizează, printre altele, deșeurile uzinei de cauciuc sintetic —, cu fabrica de sticlă, unde se produc sorturi deosebit de rezistente la presiune, cu centrala termoelectrică, cea mai mare din Transcaucazia.

VÎRSTA STRĂZILOR

Cel mai ușor lucru la Sumgait este să stabilești vîrsta străzilor, ba chiar a fiecărei clădiri. Astăzi, pe diferitele artere ale orașului întîlnești pomi care au împlinit abia 18 ani și tineri lujeri ce își numără vîrsta în zile. Astfel, casele nu-și pot ascunde vîrsta și poți stabili cu o precizie aproape matematică anul în care au fost construite. Nici una însă nu depășește 18 ani.

Orașul are o schemă foarte simplă și foarte ordonată. Străzile largi, cu o aliniere perfectă, sînt așezate fie paralel, fie perpendicular pe malul mării. Blocurile de locuințe, ca și celelalte clădiri ale orașului, nu diferă prea mult ca înălțime — au în general trei sau patru etaje — dar aproape fiecare posedă ceva aparte în ce privește arhitectura, ornamentațiile sau culoarea. Dominant este stilul arhitectural oriental, cu arabescuri sculptate și portaluri curbate, cu o mulțime de balcoane, logii, verande și nișe.

Cred că cea mai bună și mai succintă caracterizare a orașului-locuință ar fi aceea de oraș al verdeții și al balcoanelor. Fiecare stradă e o alee umbroasă, în care plopii, platanii, tufele de arbuști plantați pe marginea trotuarelor ca și în curți îți dau senzația unei atmosfere de intimitate și confort.

Peste tot se vede grija ce s-a acordat instituțiilor de utilitate publică. La Sumgait te întîmpină numeroase școli de toate gradele, case de cultură, cinematografe, magazine, baze sportive, creșe, policlinici, spitale. Orașul are trei școli secundare, o școală de învățămînt general cu profil muzical, un institut tehnologic, o școală tehnică de siderurgie și de metalurgie neferoasă, 25 de creșe și cămine frecventate de aproape 2 500 de copii, un complex de spitale cu 1200 de paturi și policlinici în care peste 500 de medici asigură asistența medicală a locuitorilor orașului.

■

Pînă nu de mult, despre Sumgait se vorbea ca despre un „sputnik" al Bakuului. Acum, „sputnikul" s-a transformat într-un mare oraș în care, alături de cei ce cu 18 ani în urmă îi puneau temeliile, lucrează o nouă generație, hotărîtă să ducă mai departe realizările de pînă acum.

Baku, decembrie

„EL MAR PACIFICO" și insulele sale

„Oceanul cel mai adînc și cel mai întins din lume". Aceasta este caracterizarea cea mai succintă, asociată numelui său, dat de Magellan în 1521, care spunea că Pacificul „nu era niciodată furios ca marea de pe malul nostru al Antilelor". Într-adevăr, dimensiunile pot impresiona : suprafața — 179 700 000 km², diametrele — 12 000 km, pe axa nord-sud și 17 000 km pe axa est-vest, adîncimea maximă (după ultimele cercetări cu nava „Viteaz" — 11 034 m).

Oceanului i s-au dat diferite nume. „Marea Sudului" i-au zis navigatorii atunci cînd exploraseră doar zona tropicală și emisfera australă. „Marele ocean" — l-au numit Guillaume Delisle și Buache. În sfîrșit, „El Mar Pacifico" — i-a spus Magellan.

Pacificul scaldă trei din cele cinci continente — America, Asia și Australia. În largul oceanului sînt răspîndite aproximativ 10 000 de insule cu dimensiuni, mergînd de la micul atol de corali pînă la giganți tereștri (cum este Australia cu o suprafață de 8 000 000 km²). Zona terestră se întinde din Australia spre Insula Paștelui și, în sud, din Noua Zeelandă, spre arhipelagul Hawai.

Iată teritoriile mai importante care se încadrează în marile grupări insulare din Pacific : *Insulele Polineziene* : insulele Hawai, Samoa, Ellice, Marchise, Paștelui, Cook, Noua Zeelandă, Tonga. *Insulele Melaneziene* : Noua Guinee, Insulele Salomon, Arhipelagul Bismark, Insulele Hebride, Noua Caledonie, Insulele Fidji. *Insulele Micronezience* : Insulele Caroline, Insulele Marshall, Insulele Mariane.

Pînă în secolul al XVI-lea izvoarele europene nu menționează Pacificul. În 1513, — se afirma — spaniolul Vasco Nunez de Balboa ar fi fost *primul* care l-a văzut (și care l-a și „anexat" în numele regelui său). Dar în prezent se știe că exploratorii chinezi cunoșteau numeroase date despre Oceanul Pacific încă la începutul secolului al XV-lea (Cijen He în anii 1405—1431 a călătorit în Pacific și Oceanul Indian).

În 1522, Magellan acostează în Insula Guam, iar peste zece zile în Filipine. O a doua tentativă de a parcurge aceleași rute are loc în 1525 (Frey Jofre de Loaysa). Dar ea s-a terminat printr-un dezastru. Nu este totuși exclus ca alți navigatori portughezi să fi reușit în această perioadă să facă noi descoperiri în Pacific.

Americanii au ajuns mai tîrziu în Ocean — aproximativ în secolul al XVIII-lea. Încă înainte ca San Francisco să fi fost înglobat în teritoriul S.U.A. negustorii americani aduceau doamnelor din Boston, New York și Philadelphia mătase, ceai și porțelan din China. Ulterior, San Francisco a devenit un important port pentru traficul mărfurilor spre China și spre insulele din Pacific.

Sea Power

Teritoriile insulare din Pacific au fost obiectul unor planuri expansioniste din partea Statelor Unite, Angliei, Germaniei, Japoniei. Ele treceau literalmente dintr-o mînă într-alta.

Începînd de la sfîrșitul secolului al XIX-lea S.U.A. au început să acorde o mare atenție imixtiunii în „Marele Ocean". La 2 martie 1895, în timpul dezbaterii care avea loc în Congres, senatorul republican de Massachussets, Henry Cabot Lodge (tatăl actualului senator), aduce la tribună o hartă a lumii pe care figurau punctele de sprijin ale navelor engleze. „Pentru a scăpa de acest imperiu englez și pentru asigurarea controlului căilor comerțului maritim — a declarat el — S.U.A. trebuie să stabilească singure un canal transoceanic și să dispună de puncte de sprijin în Ocean". Argumentele urmau de obicei următoarea linie : 1) S.U.A. sînt o „țară oceanică" ; 2) S.U.A. „nu se pot lipsi" de posesiuni în Oceanul Pacific ; 3) În numele „misiunii lor civilizatorii", Statele Unite „trebuie" să-și extindă dominația asupra acestui imperiu al apei. Încă în 1863 într-o scrisoare adresată secretarului de stat Seeward, Mac Bride, ambasadorul american la Honolulu, recomanda insistent anexarea arhipelagului insulelor Hawai care, după părerea lui, „sînt mai valoroase decît Cuba și insulele Bahamas".

În 1870, președintele Grant cerea baze în Pacific, iar secretarul de stat James C. Blaine (1881) considera că, mai devreme sau mai tîrziu, debușee în exteriorul frontierelor S.U.A. vor fi indispensabile industriei americane. De aceea, el recomanda cucerirea pieței Extremului Orient. În 1880, presa americană preconiza insistent „obținerea" teritoriului Alaska și a insulelor Aleutine, Hawai și Samoa. Același H. Cabot Lodge declara în 1899 : „În numele prezenței noastre în Pacific, trebuie să avem Hawaiul sub controlul nostru și să ne mentinem influența în Samoa", iar președintele Th. Roosevelt arăta că : „Extinderea domeniilor noastre este nesfîrșită, extinderea influenței noastre este din ce în ce mai mare, situația geografică a Americii în Pacific este de așa natură încît ea poate asigura dominația pașnică a apelor sale în viitor..."

După cum se vede, toate acestea surveneau în perioada de sfîrșit a secolului al XIX-lea și de început a secolului al XX-lea în momentele în care S.U.A. își asigurau *în fapt* o prezență în Pacific. În conformitate cu aceasta au fost elaborate noi concepții politico-militare subordonate orientării expansioniste, pregătirilor de perspectivă în vederea promovării unui asemenea curs. Acest rol i-a revenit amiralului Alfred Mahan, un adevărat doctrinar al politicii imperialiste. Mahan susținea necesitatea ca S.U.A. să devină o putere navală de prim ordin, pledînd pentru acea „Sea Power" (putere navală) care avea să devină o politică oficială sub Theodore Roosevelt și ulterior. Lucrarea sa „The Influence of Sea Power upon History", apărută în 1890, la patru ani după numirea sa ca președinte al Colegiului naval de război, precum și cele peste 150 de articole pe care le-a publicat asupra aceluiași subiect au avut un larg ecou în cercurile politice guvernante. Statele Unite — afirma Mahan — au nevoie de debușeuri pentru activitatea lor economică. Dezvoltarea comerțului lor exterior presupune însă securitatea căilor maritime. Forța navală este esențială. Dar această forță implică necesitatea de a poseda colonii, care să furnizeze marinei de război bazele de care ea are nevoie, precum și un canal interoceanic, care să permită flotei americane să treacă repede din Atlantic în Pacific. În ziua în care S.U.A. se vor hotărî să ducă o politică de expansiune — conchidea Mahan — ele vor trebui să-și asigure în Marea Antilelor și în Pacific poziții strategice. „Trebuie văzut mai departe — sublinia el — dar nu numai în sensul unei expansiuni continentale. Ea trebuie să se facă pe apă, prin achiziționarea de baze și acapararea de colonii. Acesta este interesul primordial al Statelor Unite".

Acțiunea lui Mahan și a discipolilor săi, Theodore Roosevelt și Henry Cabot Lodge, au fost etapele inițiale ale luptei pentru crearea unei mari forțe navale americane.

La începutul deceniului al VIII-lea, flota americană se afla pe locul 12 în lume ; în 1893 — trecea pe locul 7 ; în 1900 — ocupa locul 4 (după Anglia, Franta si Rusia) ; șase ani mai tîrziu — locul 3, iar în 1907 — locul 2. Expansionismul american dispunea acum nu numai de o bază teoretică-diplomatică, dar și de mijloacele practice pentru realizarea scopurilor propuse.

Inelul de baze

Încercările americane de creare a unor baze în Pacific au avut loc și înainte de ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. N-au fost rare cazurile cînd asemenea lui Balboa, care declarase „Marele Ocean" parte a regatului spaniol, diverși comandanți de nave americane au declarat diferite insule din Pacific „posesiune americană". Flota a devenit principalul „diplomat" în apele nesfîrșite ale Pacificului. În 1812, căpitanul fregatei „Essex" ridica drapelul american pe o insulă din grupul Marchizelor. Un alt comandant de navă impunea Hawaiului, în 1826, primul tratat inegal.

După 1880, S.U.A. și-au stabilit în Samoa o bază navală. Rolul insulelor Samoa pentru Statele Unite a crescut și mai mult în urma creării liniei de navigație San Francisco — Australia. A urmat instaurarea controlului american asupra arhipelagului Hawai despre care McKinley declara că este „la fel de necesar Statelor Unite ca și California". (Arhipelagul Hawai este cel mai mare

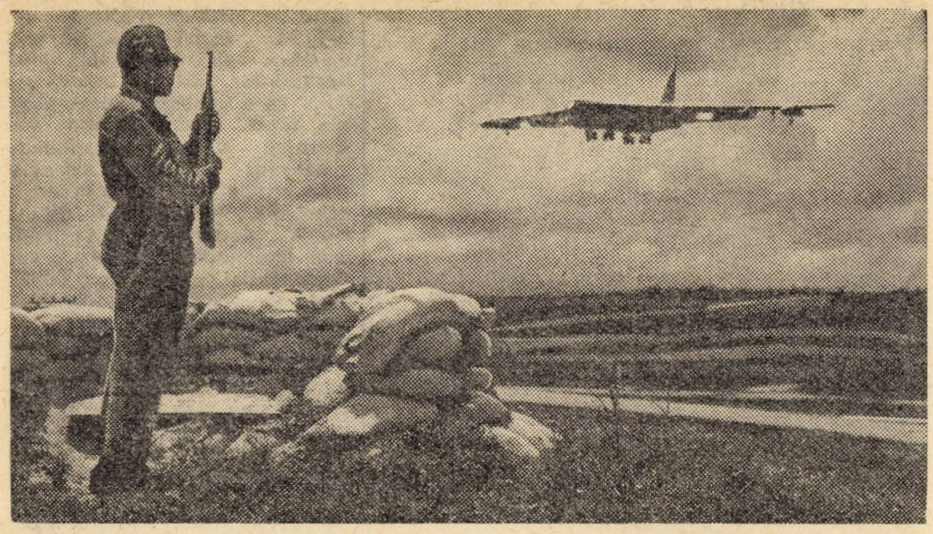

Un bombardier american B-52 aterizează pe insula Guam, după ce a efectuat un raid de bombardament asupra R. D. Vietnam.

dintre arhipelagurile Oceaniei. El este format din opt insule mari și numeroase insule mici, care se întind sub forma unui arc pe o distanță de 2 500 km în partea centrală a Oceanului Pacific. Hawaiul formează un fel de centru geometric al Pacificului, fapt care a subliniat dintotdeauna importanța sa strategică).

Problema insulelor din Pacific a revenit în stringentă actualitate după cel de-al doilea război mondial. În acel moment, raportul de forțe în Pacific între principalele puteri imperialiste era considerabil modificat. Japonia fusese înfrîntă. Puternicul concurent al S.U.A., țara capabilă să zdrobească flota americană la Pearl Harbor și care deținuse în primii doi ani ai războiului inițiativa în Pacific, era sub ocupația militară a S.U.A. Fostele baze militare japoneze răspîndite în ocean fie că împărtășeau aceeași soartă, fie că erau distruse ; trupele americane se aflau în Ryukyu, Caroline, Marshall, Mariane, Bonin, Marcos, Salomon, Fidji, Aleutine, Hawai, Noua Caledonie, Borneo...

Toate acestea au creat „un nou echilibru al puterii" în Extremul Orient. Observatorii americani sînt unanimi în a considera că instaurarea unei supremații absolute în Pacific devenise un obiectiv primordial al politicii postbelice a S.U.A.

Documentele americane susțin că problema viitorului teritoriilor japoneze din Pacific a constituit o preocupare permanentă pentru oficialități. Astfel a luat naștere propunerea de a se institui un așa-zis *trusteeship* (tutelă). „Problema trusteeship-ului era veche — scrie în memoriile sale fostul președinte Truman — dar a devenit din ce în ce mai presantă pe măsură ce războiul se apropia de sfîrșit". La Washington se „reamintea" în acele zile că insulele Pacificului sînt „vitale" pentru legăturile Americii cu Filipine și Guam și au o mare importanță pentru liniile de comunicații cu Noua Zeelandă și Australia. „Devenite baze de operațiuni nipone — scrie Truman — ele ne-au provocat numeroase dificultăți și noi eram interesați în ele nu numai ca teritorii plasate sub mandat, dar în anumite cazuri ca zone strategice speciale în cadrul unui sistem de trusteeship. O dată victoria în Pacific asigurată... controlul asupra acestor insule în timp de pace capătă o importanță tot mai mare în elaborarea politicii americane". Mai mult, fostul președinte declara că recomandări în sensul instaurării controlului american asupra acestor insule au fost făcute de către departamentele de război și marină. „I-am susținut pe șefii militari" — sublinia Truman.

Despre ce insule era vorba ? Sub denumirea de „baze în regiunile aflate înainte sub dominația adversarului", S.U.A. aveau în vedere fostele insule aflate între cele două războaie sub mandat japonez. Deci circa 600 de insule cu o suprafață totală redusă — 2 147 km² și cu o populație puțin numeroasă — 95 000 de locuitori. Dar aceste insule erau răspîndite în Pacific într-o zonă de 8 000 000 km². Acestea erau insulele Marshall, insulele Caroline și insulele Mariane. Experții subliniau că aceste grupuri insulare domină o suprafață acvatică de 65 000 000 km². Înainte de a se cunoaște viitorul internațional al acestor grupuri insulare, la Washington, Pentagonul cerea (Struve Hensell, subsecretar de stat la Ministerul Marinei) un „inel de baze" militare în Pacific. James Reston scria pe atunci în „New York Times" că politica americană nu tinde spre internaționalizarea problemei insulelor aflate sub mandat japonez ci spre „obținerea unor drepturi maritime militare și aeriene militare" pentru Statele Unite. În cele din urmă, aceste insule au fost trecute sub tutela O.N.U., dar se află, de fapt, sub controlul american.

Același Struve Hensell, citat mai înainte, preciza cadrul „inelului de baze", specificînd că este vorba de includerea în el și a unor insule aparținînd Angliei, care ar trebui predate S.U.A. În felul acesta, Statele Unite — arăta el — ar dispune de o rețea de baze care s-ar întinde din Aleutine pînă în insulele Amiralității. În 1946, la Washington au început totodată tratative cu privire la viitorul a 25 de insule din Pacific aflate sub controlul Australiei și Noii Zeelande.

Cu alte cuvinte, și față de fostul adversar, și față de aliați au fost folosite același tratament, aceleași procedee.

În numele „strategiei înaintate"...

În prezent, insulele din Pacific aflate sub stăpînire americană sînt incluse în vastul sistem al așa-numitei „strategii înaintate". Iată cum definește această strategie Russel H. Fifield, profesor de științe politice la Universitatea Michigan, autor al mai multor cărți consacrate politicii americane în Extremul Orient și Asia de sud-est, într-o perioadă consultant al Departamentului de Stat : „În evident contrast cu noțiunea «Fortăreața America», această concepție strategică presupune menținerea unor substanțiale forțe americane în partea vestică a oceanului sau în zonele adiacente ale continentului asiatic". „Strategia înaintată", spunea el, este îndreptată spre afirmarea „determinării" și a „evidenței fizice" a S.U.A. în regiunea amintită.

În ce mod se concretizează actualmente implantarea americană militară în Pacific ? Comandamentul militar american al Pacificului este cel mai mare dintre cele de care dispun S.U.A. în străinătate. El este extins de la litoralul american pînă la cel asiatic și pînă spre apele Oceanului Indian, de la Oceanul Arctic pînă la Polul Sud. Centrul comandamentului (CINCPAC) aflat la Pearl Harbor are răspunderea operațiunilor marinei, infanteriei marine, armatei și forțelor aeriene în această uriașă zonă. Flota a 7-a, care operează în acest spațiu, dispune de baze în Japonia, Taiwan, Filipine, Coreea de sud, Guam, Okinawa. Cele din Japonia și Filipine sînt deosebit de importante din punctul de vedere al „strategiei înaintate".

Dislocarea elementelor majore ale armatei americane reflectă aceeași concepție a „strategiei înaintate". Astfel, în Coreea de sud staționează armata a 8-a, în Okinawa și insulele Ryukyu — corpul 15 cu escadrile aeriene corespunzătoare, în Hawai — divizia a 25-a de infanterie etc.

Comentatorii străini dau următoarele cifre privitoare la prezența militară americană în această zonă : Alaska — 13 000 soldați ; Hawai — 100 000 soldați ; Guam — 20 000 soldați ; Okinawa — 25 000 soldați ; Japonia — 40 000 soldați ; Coreea de sud — 55 000 soldați ; Filipine — 25 000 soldați ; Taiwan — 10 000 soldați ; Tailanda — 30 000 soldați. A fost pus la punct un sistem complex de legături pentru uriașele distanțe pe care trebuie să le acopere trupele americane.

Exemplificarea „strategiei înaintate" s-a făcut și se face în războiul agresiv dus de S.U.A. în Vietnam. Trupele plasate în insulele din Pacific constituie o rezervă potențială *luată în considerare* de către comandamentul american de la Saigon. Unele din unitățile tradițional dislocate în Pacific au fost înlocuite, fiind trimise pe teatrul de război vietnamez. Acesta este cazul de pildă al diviziei 25-a de infanterie, care face parte din rezervele strategice americane în Extremul Orient și Pacific, al diverselor unități ale infanteriei marine etc. Insula Guam este cunoscută ca un centru important al aviației militare a Statelor Unite, aci fiind amplasate superbombardierele strategice.

De aici își iau zborul avioanele care bombardează R. D. Vietnam. Pacific — Vietnam a devenit o ecuație politico-strategică primordială în politica S.U.A. Întregul arsenal militar american amplasat în această zonă imensă este legat direct de războiul dus împotriva poporului vietnamez. Politica cercurilor agresive din S.U.A. în această regiune încalcă interesele păcii, libertatea și independența popoarelor, normele dreptului internațional și ale conviețuirii între state.

Sergiu VERONA

H. MONTGOMERY HYDE

camera 3603 (2)

Lothian i-a răspuns că nu se poate aștepta ca Anglia să-și transfere flota peste mări și să o asocieze cu vreo țară care nu ar folosi această flotă și propriile sale resurse la maximum în scopul de a salva Anglia de înfrîngere.

Președintele Roosevelt i-a răspuns ambasadorului că dacă Anglia n-ar mai putea să fie folosită ca bază navală, flota ei ar trebui retrasă la Capetown, Singapore, Aden și Sidney, în timp ce flota militară americană ar păzi Atlanticul și ar prelua sarcina apărării Canadei și a celorlalte posesiuni britanice. El a adăugat că dacă criza ar atinge un asemenea punct, Statele Unite ar permite, desigur, vaselor britanice să folosească posibilitățile americane de aprovizionare și reparații și că, deși s-ar putea să nu declare în mod formal război Germaniei, S.U.A. vor fi în realitate o țară beligerantă, „ajutînd imperiul în toate felurile și întărind blocada împotriva Germaniei".

„LA WASHINGTON TOATĂ LUMEA ÎȘI PIERDUSE CAPUL"

Această hotărîre de a sprijini cauza Angliei, aparent deznădăjduită, îi aparținea integral lui Roosevelt. Ea fusese adoptată împotriva sfaturilor majorității cercurilor oficiale de la Casa Albă și într-un moment cînd poziția sa în țară, într-un an electoral, era departe de a fi sigură. Roosevelt l-a demis pe ministrul izolaționist al marinei și pe colegul său de la Ministerul de Război, înlocuindu-i cu republicani de frunte, care pledau cu tărie pentru intervenția Americii în lupta din Europa. Frank Knox, născut la Boston, proprietarul lui „Chicago Daily News", devenise ministru al marinei militare, în timp ce avocatul Henry L. Stimson, care cu aproape 30 de ani în urmă deținuse postul de ministru de război sub președintele Taft, a revenit în acest post la invitația urgentă a lui Roosevelt, deoarece, după propriile cuvinte ale lui Stimson, „toată lumea își pierduse capul la Washington și el (Roosevelt) considera că eu voi reprezenta un factor stabilizator în care atît armata cît și publicul vor avea încredere". La început, președintele s-a gîndit în mod serios să numească în acest post important un alt republican, pe „Sălbaticul Bill" Donovan, în vîrstă de 57 de ani, dar după o matură gîndire s-a hotărît să-l păstreze pentru alte însărcinări. Avea să se dovedească o hotărîre dintre cele mai fericite pentru colaborarea anglo-americană.

William Joseph Donovan, pe care Stephenson îl întîlnise în cursul unei vizite în Anglia și cu care nu pierduse acum timpul să reînnoiască cunoștința, era un american de origine irlandeză. Deși aparțineau unor partide politice opuse, Donovan și Roosevelt erau vechi prieteni de la Facultatea juridică Columbia, unde fuseseră colegi. „M-aș bucura într-adevăr să-l am în cabinet", i-a spus președintele lui Frank Knox la sfîrșitul anului 1939. De fapt, Donovan avea să devină ambasadorul itinerant al lui Roosevelt în Europa și mai tîrziu șeful spionajului american și al „operațiunilor speciale" în străinătate.

ÎN CONFLICT CU „IZOLAȚIONIȘTII"

Vorbind, mulți ani mai tîrziu, în apartamentul său de la New York, Stephenson avea să-și reamintească semnificația vitală a contactului inițial cu Donovan în acea perioadă. „Procurarea anumitor mărfuri era pentru Anglia o necesitate urgentă. În mod instinctiv mi-am concentrat atenția asupra unei singure persoane care putea să realizeze mai mult decît oricine altcineva. Presupunerea mea s-a dovedit corectă în toate privințele".

„Pe atunci, guvernul Statelor Unite dezbătea două posibilități de acțiune alternative — a spus mai departe Stephenson ; una era de a sprijini Anglia în război, aprovizionînd această țară cu tot materialul de care avea o nevoie disperată ; cealaltă era de a considera Anglia pierdută și de a se concentra în mod exclusiv asupra reînarmării americane pentru a combate amenințarea germană. Faptul că a fost adoptată pînă la urmă prima cale se datorește și pledoariei neobosite a lui William J. Donovan. Imediat după căderea Franței, nici chiar președintele însuși nu mai era convins că ajutorarea Angliei în împrejurările existente nu însemna o risipă inutilă. Nu este nevoie să vă reamintesc de telegramele ambasadorilor de la Londra și Paris care subliniau că Anglia era într-o situație lipsită de speranță și că majoritatea membrilor guvernului de aici erau înclinați să adopte aceeași concluzie, toți găsind argumente viguroase în sprijinul unui izolaționism organizat, cu oameni ca și senatorul Wheeler și colonelul Lindbergh. Donovan însă era convins că dacă Statele Unite vor acorda Angliei un ajutor îndestulător, această țară putea supraviețui. Era sarcina mea să-l informez în primul rînd despre necesitățile esențiale ale Angliei, astfel încît să le poată face cunoscute în cercurile competente și, în al doilea rînd, să-i furnizez dovezi evidente în sprijinul afirmației sale că asistența materială americană nu va fi o simplă acțiune caritabilă, ci o investiție sănătoasă".

Reacția imediată a lui Donovan a fost de a aranja o întîlnire cu Knox și Stimson. La această întrunire, principalul subiect de discuție a fost nevoia urgentă de distrugătoare a Angliei și s-au căutat diferite căi și mijloace pentru transferarea a 40 sau 50 dintre vechile distrugătoare, fără să se încalce legea neutralității americane și fără a contraria opinia publică americană pentru care navele militare au o valoare sentimentală specială.

În afară de distrugătoare, Churchill ceruse de urgență ambarcațiuni militare ușoare, aviație de linie, avioane de transport precum și echipament și utilaj militar. În consecință, Stephenson a sugerat ca Donovan să facă o vizită în Anglia pentru ca să-i poată prezenta președintelui un raport bazat pe experiența sa directă, după ce va fi văzut singur care erau șansele de succes ale țării împotriva lui Hitler.

Donovan a salutat această idee și, cu sprijinul lui Knox, ea a fost comunicată președintelui care s-a declarat imediat de acord ca Donovan să facă această călătorie și anume în calitate de reprezentant personal și neoficial al său.

Vizita lui Donovan în Anglia, încurajată de Stephenson, a avut loc între mijlocul lunii iulie și începutul lunii august 1940 și s-a dovedit a fi deosebit de rodnică.

CHURCHILL LANSEAZĂ UN APEL PATETIC

La sfîrșitul lunii iulie, în ajunul plecării lui Donovan de la Londra, Churchill i-a adresat un ultim apel lui Roosevelt pentru furnizarea distrugătoarelor : „Domnule președinte, cu deosebit respect trebuie să vă spun că, în îndelungata istorie a lumii, acesta este un lucru

Vezi „Lumea" nr. 51.

care trebuie făcut *acum*. ...Odată furnizate distrugătoarele, le vor urma cu siguranță vasele de patrulare și celelalte nave, care ar fi de neprețuit. Încep să nutresc serioase speranțe în privința acestui război dacă vom reuși să ieșim cu bine din următoarele trei sau patru luni. Aviația rezistă bine. Dăm lovituri serioase în ce privește atît respingerea atacurilor cît și bombardarea Germaniei. Dar pierderile de distrugătoare ca urmare a atacurilor aeriene ar putea fi atît de serioase, încît ar face să se prăbușească apărarea noastră pe căile de transportare a alimentelor și pe căile comerciale din Atlantic".

După primirea acestei scrisori, cabinetul american s-a întrunit la 12 august și, pentru a cita propriile cuvinte ale președintelui, „părerea generală, fără nici un fel de dezacord, a fost că supraviețuirea Insulelor Britanice aflate sub focul atacurilor germane ar putea depinde de obținerea acestor distrugătoare de către Anglia".

„Donovan deosebit de impresionat de vizită", a telegrafiat Stephenson la Londra, la 8 august. „A susținut cu tărie cauza noastră și a distrugătoarelor și face mult pentru combaterea atitudinii defetiste de la Washington, afirmînd în mod categoric și convingător că vom cîștiga". Ca avocat, Donovan a argumentat că nu era nevoie ca președintele să supună acest plan Congresului. El a fost sprijinit energic în această privință în cabinet de Stimson și de Robert Jackson, iar în afara cabinetului de Dean Acheson, viitorul secretar de stat, și de un grup de avocați influenți din New York. Curînd, președintele a fost convertit la acest punct de vedere și, la 13 august, la o întrunire cu Knox, Stimson, Welles și Morgenthau, a pus la punct principiile tranzacției privitoare la distrugătoare. „Cred că lucrurile s-au aranjat", a declarat Lothian la 16 august. „Președintele mi-a telefonat azi dimineață că, după părerea sa, situația s-a aranjat".

SUPORTERI PE FLANCURI

Din cauza a ceea ce Stephenson caracteriza în acea vreme ca fiind „puternică opoziție de jos și tărăgănare de sus", au trebuit să treacă trei săptămîni înainte ca acordul să poată fi încheiat în mod formal. În această perioadă, scena a fost ocupată în principal de discuțiile dintre Lothian, Welles și Knox, în timp ce Stephenson și Donovan jucau rolul de suporteri pe flancuri. La 21 august, Stephenson a informat telegrafic Londra : „Donovan i-a cerut președintelui să se ocupe personal de rezolvarea problemelor promise, cu rezultate definitive. Donovan speră că veți avea în cîteva zile știri foarte favorabile și crede că a restabilit încrederea în ce privește hotărîrea și capacitatea Angliei de a rezista". De fapt, a doua zi la miezul nopții, Stephenson a fost în măsură să anunțe că președintele acceptase cifra de 50 de distrugătoare și că 44 sînt gata de livrare. La 3 septembrie, acest angajament a căpătat un caracter legal printr-un schimb de note între Lothian și secretarul de stat, Cordell Hull. „Schimbul constituie un eveniment, a declarat Lothian. El leagă laolaltă S.U.A. și Imperiul Britanic în vederea apărării. Prevede închirierea pe timp de 99 de ani a bazelor britanice din regiunea Caraibilor în schimbul celor 50 de distrugătoare, închirierea similară a unor baze în Bermude și Terra Nova și o repetare pentru președinte a declarației pe care primul ministru britanic o și făcuse în Parlament în sensul că marina regală nu va fi în nici o împrejurare predată germanilor sau scufundată". „În felul acesta, noi am obținut cele 50 de distrugătoare americane... și ambele țări au fost satisfăcute", a spus mai tîrziu Churchill.

Stephenson a caracterizat colaborarea sa cu Donovan din acea perioadă ca „fiind de domeniul diplomației și în același timp avînd un caracter de pregătire a negocierilor conduse de ambasadorul Maiestății Sale". La prima vedere s-ar putea crede că această activitate nu avea nici o legătură cu activitatea de spionaj și cu operațiunile speciale. Adevărul este însă că tot ce a realizat el în domeniul obținerii furniturilor esențiale în timpul verii hotărîtoare din 1940 a depins în mare măsură de legătura sa cu activitățile de spionaj și de război politic.

La 14 septembrie 1940, Stephenson a trimis serviciului de spionaj din Londra următoarea telegramă : „Prietenii noștri americani doresc să știe ce alte necesități ar mai putea ei acoperi în afară de fortărețele zburătoare". În următoarele cîteva săptămîni, președintele Roosevelt nu a putut acorda prea multă atenție acestui subiect deoarece era angajat în campania electorală care a avut drept rezultat revenirea sa triumfală la Casa Albă, pentru un al treilea mandat, la începutul lunii noiembrie. Dar, odată alegerile terminate, și după ce a făcut o scurtă croazieră, președintele și-a închinat întreaga energie sarcinii de a-și ajuta prietenii britanici. Churchill îi spusese că Anglia a ajuns la capătul rezervelor de dolari cu care putea să cumpere mărfuri din America, ceea ce l-a determinat pe președinte ca, la prima sa conferință de presă, imediat după întoarcerea din croazieră, să prezinte ideea sistemului de împrumut-închiriere, folosind în acest scop analogia simplă și familiară a necesității de a împrumuta unui vecin un furtun cu care acesta să poată combate un incendiu.

CELE PATRU AVANTAJE

Sarcina de a crea o organizație secretă în America trebuia să înceapă practic de la zero, dar Stephenson a dispus de patru avantaje precise. Primul era legătura sa cu Hoover și cu F.B.I.-ul. Al doilea consta în relațiile sale cu un număr de interviniști convinși, îndeosebi colonelul Donovan, care erau în situația de a influența atît opinia publică din Statele Unite, cît și politica guvernului. Al treilea era bunăvoința autorităților canadiene, care îi puteau acorda un ajutor considerabil. Al patrulea era sprijinul, pe care și l-a cîștigat imediat ce a sosit în Statele Unite, al ambasadorului britanic, lordul Lothian. În împrejurările din acel moment, cînd Anglia depindea în mod acut de ajutorul american, dar nu putea face nici o mișcare pentru a-l solicita în mod fățiș, fără a da apă la moară izolaționiștilor, lordul Lothian a sprijinit întru totul crearea unei organizații care, deși independentă de ambasadă, reprezenta de fapt o dublură mascată a acesteia.

Philip Kerr, al unsprezecelea marchiz de Lothian, era un bărbat cu o personalitate deosebit de atrăgătoare, înzestrat cu un mod de exprimare fluent și convingător, dar cu stranii convingeri religioase. Se crede că insistența sa de a-l chema la patul său de suferință pe un „tămăduitor prin credință" de la Boston, în loc de a apela la medicul ambasadei, a fost aceea care i-a provocat moartea în urma unei maladii relativ benigne. Decesul lui, survenit la Washington în decembrie 1940, a reprezentat o grea lovitură pentru toți cei care, întocmai ca și Stephenson, au lucrat îndeaproape cu el. Lui Lothian i-a urmat ca ambasador, după o perioadă de timp, lordul Halifax, cu care Stephenson a colaborat în mod prietenesc, dar nu atît de intim și fără de rezerve cum fusese cazul cu Lothian.

În afară de faptul că a contribuit, așa cum s-a arătat, la obținerea unor mărfuri esențiale, principalele trei preocupări ale lui Stephenson erau cercetarea activităților inamice, instituirea unor măsuri de securitate adecvate împotriva pericolului de sabotare a transporturilor și a altor proprietăți britanice și mobilizarea opiniei publice americane în favoarea ajutorului pentru Anglia. Sediul organizației sale de la New York a fost instalat inițial la etajele 35 și 36 ale lui International Building în Centrul Rockefeller (Fifth Avenue nr. 630, vis-à-vis de catedrala St. Patrick). La început, ea a activat sub acoperirea Biroului britanic de control al pașapoartelor și, în mod inevitabil, a fost de proporții reduse, deși avea să se dezvolte cu rapiditate pe măsură ce o cereau necesitățile și pe măsură ce apăreau posibilități în această privință. În afară de un asistent al șefului controlului pașapoartelor și de un funcționar superior al serviciului secret trimis de la Londra, personalul său era format exclusiv din bărbați și femei recrutați de Stephenson după numirea sa în acest post. Cu una sau două excepții, nici unul dintre ei nu avea experiență în munca secretă. Ei au fost aleși ținîndu-se seama de faptul că ocupaseră posturi de răspundere în viața civilă sau pe plan profesional sau pentru că posedau cunoștințe speciale care îi făceau apți să-și asume diferitele sarcini implicate de această activitate. Un număr de funcționari și aproape întregul personal de secretariat au fost recrutați din Canada.

Totodată, au fost recrutați agenți de teren avînd sarcina de a pătrunde în concernele comerciale inamice sau controlate de inamic, în grupurile de propagandă și în misiunile diplomatice și consulare. Stephenson și-a trimis reprezentanții în puncte-cheie ca Washington, Los-Angeles, San Francisco și Seattle. El și-a dat însă repede seama că raza investigațiilor sale nu se poate rezuma la Statele Unite deoarece, în urmărirea obiectivului general de a împiedica Anglia să primească ajutor material american, inamicul putea atît să atace cît și să fie atacat și în alte puncte ale emisferei occidentale. În consecință, Stephenson a stabilit cea mai strînsă legătură posibilă cu Oficiul imperial britanic de cenzură, care trimisese tocmai atunci o echipă din Anglia în Bermude. Avioanele poștale și vasele care îndeplineau aceeași funcție își reluau acum călătoriile înspre și din Europa și examinarea corespondenței avea să furnizeze informații dintre cele mai valoroase în privința activității inamicului în întreaga Americă de Nord și de Sud.

Energicul avocat Edwin Herbert fusese numit de curînd director general al cenzurii poștale și telegrafice din Londra. El l-a vizitat pe Stephenson la New York și între cei doi s-a stabilit o înțelegere perfectă. Aranjamente și legături asemănătoare au fost stabilite cu autoritățile de securitate canadiene. În sfîrșit, Stephenson a fost pus în legătură directă cu rețeaua existentă de spionaj britanic din America Latină. Curînd însă el și-a dat seama că majoritatea agenților nu erau cu nimic mai bine înzestrați pentru munca lor decît fusese Biroul de control al pașapoartelor de la New York în momentul sosirii sale. În consecință, Stephenson s-a ocupat de întărirea organizației latino-americane, trimițînd reprezentanți proprii în toate centrele importante din Mexic și din America Centrală.

→

Organizația tot mai puternică a lui Stephenson reprezenta o amenințare vădită la adresa neutralității S.U.A. și nu ar fi putut funcționa fără aprobarea tacită a F.B.I.-ului. Directorul F.B.I.-ului, Hoover, a sugerat numele de camuflaj al organizației — British Security Coordination (B.S.C.). În plus, el a pus la dispoziția lui Stephenson rețeaua de radio a F.B.I., care avea să constituie multă vreme pentru B.S.C. singurul mijloc sigur de comunicare cu Londra. Iată un exemplu din perioada inițială a colaborării Hoover-Stephenson :

FONDURI ITALIENE SECRETE PENTRU AMERICA DE SUD

În octombrie 1940, Hoover a aflat prin agenții săi că fonduri italiene în valoare de 3 850 000 de dolari retrase de la Băncile din Statele Unite de către Ambasada Italiană de la Washington urmau să fie trimise în America Latină în valize diplomatice italiene. A discutat această informație cu Stephenson și au căzut de acord că, deși această acțiune putea să reprezinte doar o măsură de precauție a guvernului italian împotriva unui posibil „ordin de blocare" din partea Trezoreriei S.U.A., exista și posibilitatea ca acest transfer să aibă drept scop finanțarea activităților subversive, cu atît mai mult cu cît sumele respective fuseseră plătite, la cerere, în monedă cu valoare nominală redusă.

În consecință, ei au pus la cale o contraacțiune comună. Hoover a aranjat ca personalul ambasadei italiene să fie ținut sub supraveghere și, cînd curierii vor pleca cu avionul, să-i însoțească agenți ai F.B.I-ului. Erau cu totul trei curieri și anume doi consuli și un secretar de ambasadă. Au călătorit împreună pînă la Brownsville (Texas), unde s-au despărțit. Consulii, care aveau asupra lor 2 450 000 de dolari, s-au îndreptat spre New Orleans, în timp ce secretarul, care avea restul sumei, s-a urcat într-un tren cu destinația Mexico-City.

Stephenson a telegrafiat informațiile de care dispunea reprezentantului său la Mexico-City, cerîndu-i să treacă imediat la acțiune. Reprezentantul a fost în măsură să aranjeze ca valiza secretarului să fie deschisă din ordinul șefului secției de spionaj a poliției mexicane și ca banii găsiți să fie confiscați. Această acțiune reprezenta, neîndoielnic, o încălcare a imunității diplomatice. Cînd ministrul italian a protestat, lucru pe care l-a făcut cu o vigoare deosebită, guvernul mexican și-a cerut în mod politicos scuze pentru această acțiune stupidă și nefericită a unui „funcționar nou și neexperimentat". Totuși, banii au fost plasați într-un fond blocat, devenind astfel indisponibili pentru activitățile subversive.

Din nefericire însă, banii transportați de consuli nu au putut fi găsiți. Agenții secreți britanici făcuseră aranjamente pentru a pune mîna pe ei la Pernambucco, dar aceste aranjamente au dat greș. Vasul pe care curierii se urcaseră de la New Orleans s-a îndreptat spre Rio de Janeiro. Aici, ministrul de externe brazilian, avertizat de sosirea banilor, a acceptat să le acorde protecția sa specială. Deși ulterior a dat asigurări unei personalități britanice influente din Rio în sensul că banii vor fi controlați, ministrul de externe și-a respectat promisiunea față de italieni și a făcut ca suma respectivă să ajungă la ambasada italiană. În consecință, operațiunea a avut numai un succes parțial. Ea a fost însă suficient de eficace pentru a-i descuraja pe italieni să mai încerce să transfere fonduri, pe căi ocolite, în America de Sud.

FEMEI „CU GLEZNE FINE"

Cam în perioada în care Stephenson l-a întîlnit prima oară pe Hoover, președintele Roosevelt însărcinase F.B.I.-ul să strîngă informații secrete cu privire la activitățile subversive desfășurate în întreaga emisferă occidentală ; de asemenea, această organizație urma să pregătească măsurile preventive adecvate împotriva unor spioni și sabotori potențiali.

Hoover nu dispunea de dreptul legal de a folosi agenți în afara teritoriului S.U.A. În consecință, el s-a văzut obligat să acționeze pe ascuns, fără știrea Departamentului de Stat și a misiunilor oficiale ale Statelor Unite din țările latino-americane. Autoritatea sa legală era limitată la acțiunile de contraspionaj din Statele Unite și chiar și în această privință i se interzicea accesul la surse de informații vitale pentru munca sa.

Stephenson l-a ajutat pe Hoover, punîndu-i la dispoziție toate resursele variate ale spionajului britanic, dezvoltat sub impulsul războiului. El a aranjat ca două oficialități de frunte de la F.B.I. să viziteze sediul de la Londra, unde li s-a făcut un instructaj detaliat cu privire la metodele de spionaj naziste. Tot Stephenson a aranjat ulterior ca unul dintre directorii adjuncți ai lui Hoover să viziteze diferite centre ale spionajului britanic din America Latină și să discute cu responsabilii acestora crearea unor organizații de teren ale F.B.I. Datorită relațiilor strînse dintre Stephenson și autoritățile cenzurii imperiale britanice, a fost posibil ca un agent experimentat al F.B.I. să fie trimis la stația din Bermude unde a fost instruit în tehnica examinării corespondenței. De asemenea, tehnicienii laboratorului F.B.I. au fost învățați de unul dintre experții din Bermude, o femeie care făcea parte din personalul de la New York al lui Stephenson, diferite metode de examinare secretă a scrisorilor, în așa fel încît destinatarii lor să nu-'și dea seama că acestea fuseseră deschise. Acest procedeu deosebit de secret includea desigilarea și resigilarea corespondenței diplomatice și a celeilalte corespondențe care se bucura de un regim privilegiat. Sigiliile apăreau absolut intacte, neputîndu-se constata că au fost violate nici măcar dacă erau examinate cu ajutorul razelor ultraviolete sau prin metode chimice.

Recrutarea personalului F.B.I. pentru această activitate confidențială și delicată a dus la un incident amuzant. Experiența britanică dovedise că această muncă, ce necesita o mare dexteritate, era efectuată mai bine de femei. Numeroase femei au fost primite la Washington de un director adjunct al F.B.I. pentru a fi recrutate dar, firește, nu li se putea explica anticipat natura muncii respective. Expertul din Bermude al lui Stephenson îi indicase directorului adjunct o regulă cu caracter foarte general : femeile cu glezne fine aveau mai multe șanse să posede dexteritatea manuală necesară acestei munci. La început, celor interogate li se spunea doar că activitatea avea un caracter confidențial și că li s-ar putea cere s-o efectueze în America de Sud. În consecință, multe dintre ele au fost deosebit de surprinse cînd și-au dat seama că „examinarea" preliminară consta într-o cercetare minuțioasă a gleznelor lor de către un agent mai în vîrstă și au început să reflecteze cu oarecare stinghereală, la natura precisă a serviciilor pe care vor fi obligate să le presteze în orașe ca Buenos Aires sau Rio. Cele care s-au arătat deosebit de neliniștite au fost asigurate că nu era vorba de ceea ce se temeau.

VASELE „AXEI" ÎNCEARCĂ FORȚAREA BLOCADEI

Reprezentantul lui Stephenson de la Mexico City a anunțat că avea toate motivele să creadă că patru nave germane și douăsprezece nave italiene, care se aflau atunci în porturile Tampico și Vera Cruz, intenționează să forțeze blocada britanică. După toate aparențele, vasele „axei" aveau șanse să reușească în această încercare, deoarece marina regală nu putea patrula în apele teritoriale mexicane. Stephenson a transmis această informație lui Hoover pentru ca acesta să o comunice mai departe. În același timp, i-a informat pe șefii săi din Londra. Ei l-au autorizat să folosească orice măsură pe care ar considera-o nimerită în acele împrejurări, cu condiția ca Ambasada britanică de la Washington să fie ținută la curent. Stephenson a trimis atunci reprezentantului său din Mexic o cantitate de bombe adezive — mici încărcături explozive urmînd a fi fixate pe o ramă magnetizată care adera la orice placă de oțel de pe corpul unui vas. Deși această metodă putea furniza mijlocul posibil de a se provoca daune suficient de mari pentru a întîrzia plecarea vaselor, ea constituia doar un paliativ. Era clar că nu puteau fi luate nici un fel de măsuri cu adevărat eficace fără sprijinul Ministerului Marinei Militare a S.U.A. În consecință, după ce a discutat această problemă cu lordul Lothian, Stephenson l-a vizitat pe Hoover și, după ce i-a explicat situația, l-a rugat să aranjeze trimiterea unei patrule navale în regiunea porturilor din Golful Mexicului. Departamentul de Stat s-a declarat de acord cu planul respectiv, cu condiția strictă de a nu se comite nici un act de natură să fie considerat ca o încălcare a neutralității americane. Patru distrugătoare au fost trimise deci în Golful Mexicului cu ordinul de a rămîne în afara coastelor portului Tampico și de a raporta prin radio, „în clar" — adică fără să se folosească vreun cod sau cifru — orice mișcări ale vaselor „axei".

În noaptea de 15 noiembrie 1940, cele patru vase germane au ieșit din port și au intrat în Golful Mexic. Distrugătoarele americane s-au apropiat și au îndreptat asupra lor luminile tuturor bateriilor de reflectoare. Faptul în sine — care nu constituia un act de beligeranță — i-a făcut pe căpitanii germani să creadă că e vorba de preludiul unui atac general. S-a produs panică și, în această împrejurare, unul din vasele germane, „Phrygia", a luat foc în mod accidental sau a fost incendiat intenționat. În orice caz, echipajul său a părăsit vasul în bărcile de salvare, „Phrygia" fiind abandonată unui naufragiu total. Celelalte nave au făcut cale întoarsă și s-au înapoiat cu toată viteza în port. Din rapoartele de spionaj ulterioare a rezultat că germanii fuseseră convinși că au întîlnit unele dintre distrugătoarele transferate de curînd Angliei ; a doua zi, ei au declarat unor cunoștințe din Tampico că „fuseseră somați de nave de război britanice să se predea".

Două săptămîni mai tîrziu, două dintre cele trei nave germane rămase au ieșit în larg în plină zi. Distrugătoarele americane le-au urmărit îndeaproape și, semnalizînd pozițiile lor, au dat navelor marinei regale posibilitatea de a le intercepta înainte ca ele să se fi îndepărtat prea mult, și de a le captura. Ultima navă germană și cele 12 nave italiene care se mai aflau în port nu au îndrăznit să mai facă vreo încercare de a forța blocada. Ele au rămas imobilizate în port pînă în aprilie 1941, cînd au fost preluate de guvernul mexican.

(va urma)

KOMUNIST

BELGRAD

TIMPUL ŞI RĂSPUNDEREA

Revista iugoslavă Komunist publică următorul articol în legătură cu convocarea unei consfătuiri a partidelor comuniste şi muncitoreşti.

ÎN EFORTURILE pentru convocarea unei noi consfătuiri a partidelor comuniste şi muncitoreşti s-a făcut încă un pas. S-a comunicat că un anumit număr de partide au adoptat poziţia că ar fi indicată ţinerea unei întîlniri consultative în luna februarie, anul viitor, la Budapesta, „în scopul unui schimb colectiv de păreri cu privire la convocarea conferinţei internaţionale a partidelor". După cum reiese din comunicat, această propunere este prezentată de partidele comuniste şi muncitoreşti din : Argentina, Australia, Brazilia, Bulgaria, Cehoslovacia, Finlanda, Franţa, Anglia, R.D.G., R.F.G., Ungaria, India, Italia, Mongolia, Polonia, S.U.A., U.R.S.S. şi Siria. În general, acestea sînt partidele ai căror reprezentanţi s-au întîlnit în scop similar în luna martie 1965 la Moscova.

Ca sens al actualelor examinări se menţionează „întărirea unităţii mişcării comuniste, gruparea tuturor forţelor socialiste şi democratice în lupta împotriva imperialismului, pentru eliberarea naţională şi socială a popoarelor, pentru menţinerea păcii în lume". Se poate considera că prin aceasta s-a schiţat cadrul unei platforme, pe baza propunerilor anterioare, ca pe ordinea de zi a conferinţei să fie incluse teme cum sînt pericolul reprezentat de imperialism şi agresiune în lume, intervenţia americană în Vietnam, relaţiile în mişcarea comunistă şi altele asemănătoare.

Între timp, sub forma discuţiilor politice, a declaraţiilor şi în coloanele presei de partid se desfăşoară o activitate intensă scontînd, evident, pe lărgirea din ce în ce mai mult a cercului de participanţi la întîlnirea consultativă de la Budapesta şi, mai tîrziu, la însăşi consfătuirea reprezentanţilor partidelor. Aceste texte oferă posibilitatea unei mai bune examinări a motivelor şi scopurilor care îi determină pe unii autori să se pronunţe în favoarea convocării conferinţei. Se amintesc multe teme, în general toate fiind mai mult sau mai puţin legate de problemele unităţii mişcării comuniste, sînt scoase în evidenţă probleme impuse de situaţia serioasă existentă astăzi în lume. Problemele apărute în relaţiile dintre partide în cursul dezvoltării mişcării comuniste — cum sînt : necesitatea existenţei sau caracterul depăşit al unui centru, raportul dintre „majoritate" şi „minoritate" în mişcare, răspunderea partidului faţă de clasa muncitoare din propria ţară — evident că nu pot să nu apară cu acest prilej.

În unele articole se insistă în mod deosebit asupra principiilor care s-au cristalizat în eforturile partidelor de a-şi contura relaţiile lor reciproce într-un mod care corespunde cel mai mult condiţiilor actuale, creşterii forţei şi răspunderii lor, principii stabilite în cursul împotrivirii cu succes faţă de practica de odinioară şi faţă de tendinţele conservatoare, dogmatice, din mişcare. Se scrie despre deosebirile din concepţiile unor partide ca despre un rezultat firesc al dezvoltării ; se subliniază dreptul şi obligaţia partidelor de a-şi stabili în mod independent poziţiile lor ; se subliniază principiul neamestecului în treburile interne ale altor partide şi altele. În acelaşi timp, însă, ies în evidenţă şi unele concepţii depăşite din punct de vedere istoric sau sînt neglijate altele, pozitive, dobîndite în practica acţiunii comune ori a colaborării politice sau, chiar şi în mod formal, stabilite în unele documente. Surprind şi fenomenele ignorării unor experienţe negative dintr-un trecut nu atît de îndepărtat al relaţiilor dintre partide, precum şi încercările de a fi discriminate, sau chiar descalificate, partide care nu sînt gata să identifice internaţionalismul şi solidaritatea în acţiune cu participarea sau neparticiparea la o anumită întîlnire.

Pronunţîndu-se în favoarea unităţii, unii autori prezintă foarte incomplet şi unilateral experienţele consfătuirilor de la Moscova din 1957 şi 1960, uitînd că în practica colaborării ca şi în declaraţiile multor partide sînt dezvăluite de pe acum unele confuzii esenţiale şi lipsuri ale acestor consfătuiri. Sînt cunoscute cazuri cînd, de exemplu, Declaraţia din 1957 este proclamată drept program al tuturor forţelor care luptă împotriva politicii imperialiste a războiului, deşi acest lucru este evident inexact, deoarece lupta antiimperialistă nu este şi nici nu poate fi epuizată de activitatea partidelor-participante la o asemenea consfătuire şi invers. Toate forţele progresiste din lume, incluzînd aici şi pe participanţii la această sau la o altă consfătuire, au de altfel suficiente baze de a lupta practic împotriva imperialismului.

Pe aceeaşi linie se situează şi teza unui autor ungur potrivit căreia eventuala neparticipare la consfătuire se explică prin aceea că conducătorii unor partide caută să se menţină în afara discuţiilor... Astfel de calificări (respectiv descalificări) se află într-o opoziţie esenţială cu declaraţiile pronunţate şi respectate şi după întîlnirea unor partide comuniste europene de la Karlovy Vary în ce priveşte nediscriminarea partidelor care au puncte de vedere diferite privind oportunitatea unei asemenea forme sau a unei alte forme de a se ajunge la un acord. Asemenea calificări pot numai să întărească temerile că tocmai unele concepţii privind prezenţa sau absenţa la conferinţă pot să adîncească actualele dificultăţi din mişcarea comunistă. Pe lîngă aceasta, unitatea, care e „apărată" în acest fel, este limitată în mod rigid, în realitate, la o parte a mişcării comuniste, şi prin aceasta sînt neglijate principalele ei cerinţe şi obiective — caracterul larg, deschis, colaborarea strînsă cu alte forţe socialiste progresiste şi iubitoare de pace din lume.

Similare sînt şi consideraţiunile unui autor german care se pronunţă pentru „un mai mare grad al unităţii", al cărei sens se află în „continua dezvoltare a strategiei şi tacticii partidului", pe linia consfătuirilor din 1957 şi 1960, în „precizarea liniei generale" şi în „căutarea unor noi forme de organizare". Autorul se pronunţă pentru gruparea în jurul unui centru „ca o condiţie a unităţii şi întăririi sale" şi conchide că „centrul revoluţiei mondiale... există în mod obiectiv".

Faptul că asemenea concepţii pot fi întîlnite în perioada în care principiile relaţiilor democratice, bazate pe egalitatea în drepturi, între partide se verifică în practică drept condiţii într-adevăr necesare pentru activitatea cu succes a partidelor comuniste, constituie numai unul din indicii că moştenirea trecutului mai exercită încă presiune asupra concepţiilor actuale şi căutărilor din sfera ideologiei şi politicii. În realitate, aceste probleme se rezolvă, unele s-au şi rezolvat de pe acum. Actualelor partide comuniste, care activează într-o lume plină de contradicţii şi deosebiri, care caută soluţii pe linia răspunderii simultane faţă de clasa lor muncitoare şi forţele internaţionale ale socialismului, progresului şi păcii, nu pot să le corespundă concepţii care, aplicate în practică, nu ar face decît să îngusteze frontul luptei împotriva imperialismului, oricît s-ar insista în cadrul lor asupra unităţii. Cu atît mai mult, astfel de concepţii nu mai pot fi astăzi un criteriu pentru internaţionalism, indiferent din partea cui ar veni.

Partidele comuniste precum şi alte partide progresiste se află în faţa unor răspunderi şi dileme care nu sînt de loc uşoare. Epoca noastră de dinamică dezvoltare caută noi răspunsuri la multe întrebări noi ; a rămîne în urma acestor cerinţe nu va fi de folos pentru găsirea răspunsurilor adevărate. Aceasta se va realiza cu atît mai puţin cu cît nu vor fi respectate cuceririle dezvoltării democratice în relaţiile reciproce, ceea ce include şi dreptul ca unele partide să se hotărască pentru o formă sau alta de colaborare, neîmpiedicînd pe altele să aleagă o altă formă...

Branko ŞKRINIAR

THE NEW REPUBLIC
WASHINGTON

NICI MĂCAR MARGARINĂ

„E ABSURD să se afirme că războiul împotriva sărăciei nu poate fi dus așa cum trebuie din cauza războiului din Vietnam", a spus președintele Johnson. Dar Congresul nu este dispus să ofere pentru programele împotriva sărăciei nici măcar cu un penny mai mult decît s-a cheltuit anul trecut — 1 600 000 000 dolari, exact jumătate din banii cheltuiți în S.U.A. pentru cosmetice. Principala scuză pentru această zgîrcenie este, firește, costul extrem de mare al războiului din Vietnam — cam 30 miliarde de dolari. S-a produs deja o amînare cu cinci luni în alocarea fondurilor pentru proiecte împotriva sărăciei, amînare care a provocat haos în aplicarea celor 1 050 de programe de acțiune comunitară din S.U.A. Unele agenții, epuizîndu-și fondurile, nu au avut altceva de făcut decît să-și închidă porțile. Nu unt, dar nici măcar margarină.

Ideea războiului împotriva sărăciei a fost exprimată în forma cea mai avîntată în cuvîntarea rostită de Johnson la 4 iunie 1965, la Universitatea Harvard, în cadrul căreia a vorbit cu înflăcărare despre „revoluția americanului negru". Dar în aceeași lună de vară a început escaladarea serioasă a eforturilor noastru militar. Președintele continuă să lanseze atacuri retorice împotriva sărăciei. La New York, el a vorbit despre viitoare orașe model în care „rasele să poată trăi împreună în prietenie, în care sărăcia să nu fie soarta inevitabilă a copiilor care s-au născut săraci". El a susținut chiar că singurul obstacol pe care îl întrevede în calea acestei evoluții fericite este posibilitatea de „a ceda vreodată în fața forțelor paralizante ale disensiunii". „Disensiune" este un cuvînt cu o nuanță specială în momentul de față ; Johnson îl folosește de obicei ca un bici pe spinarea acelora care se opun politicii lui în Vietnam. Folosindu-l în legătură cu „orașele model", se părea aproape că își închipuie că criticii războiului său din Vietnam se opun și războiului împotriva sărăciei. Era poate o scăpare semnificativă căci, de multă vreme, Johnson a substituit în mintea lui războiul din Asia războiului intern.

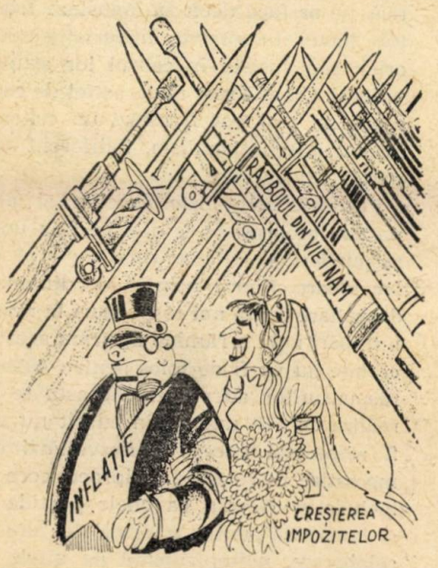

„Nuntă sub arme"
(Din **The Cleveland Plain Dealer**)

Programul împotriva sărăciei nu mai are în cel mai bun caz decît o slabă licărire de viață. Săracilor li s-a spus să-și vadă de treabă, căci altminteri va fi vai de ei. Dacă se vor încadra în rîndurile acelora care protestează, nu vor primi nici un fel de ajutor financiar sau legal. Iar pe baza unui alt amendament, activiștii care se ocupă cu programul împotriva sărăciei nu au voie să asiste sau să participe la nici o demonstrație de protest, la pichete sau „activități colective similare". Aceste amendamente ridică serioase probleme constituționale.

Cei mai îndrăzneți sprijinitori din Congres ai programului împotriva sărăciei au fost senatorii Javits, Clark, Morse și frații Kennedy. Ei au cerut să se cheltuiască sume mai mari, Oficiul pentru posibilitățile economice să se ocupe în continuare de proiectele locale împotriva sărăciei și, în plus, să se elaboreze un program excepțional pentru asigurarea de slujbe pe o durată de doi ani și cu un fond de 2 800 000 000 de dolari. Această ultimă măsură era destinată combaterii șomajului disperat din ghettouri unde, din patru sau cinci negri tineri și valizi, unul nu are de lucru și nici măcar perspectiva de a căpăta de lucru. Ar putea să se creeze asemenea slujbe permanente pentru sute de mii de oameni pur și simplu prin reconstruirea ghettourilor, dar nu există fonduri pentru un asemenea proiect. Pentru că războiul din Vietnam este atît de costisitor, banii au devenit o problemă extrem de importantă, atît pentru Administrație cît și pentru majoritatea Congresului.

Dacă atenția nu s-ar fi concentrat atît de mult asupra războiului din Vietnam, s-ar fi tras pînă acum învățăminte de pe urma răscoalelor din ghettouri. S-ar fi apreciat mai bine că o mare parte din problemă este legată de fantastica migrare la orașe, în numai zece ani, a zece milioane de americani, mulți dintre ei negri și aproape toți extrem de săraci, practic analfabeți și necalificați pentru munca la orașe. Migrația spre orașe continuă într-un ritm de aproximativ 400 000 de oameni anual.

În ciuda uriașei migrații spre orașe, 40 la sută din familiile americane sărace continuă să vegeteze la sate. Totalul săracilor în această țară bogată este nu mai mic de 32 milioane de oameni, ceea ce înseamnă o populație de două ori mai mare decît cea a Canadei și mai mare decît populația majorității țărilor în curs de dezvoltare care primesc ajutor din străinătate. Nu toți săracii americani o duc atît de prost ca țăranii bolivieni dar mulți au o viață foarte apropiată de a acestora. Anul trecut, Consiliul consultativ pentru bunăstarea publică a anunțat că 7 400 000 de americani, jumătate din ei copii, luptă ca să poată trăi din ajutoare primite din partea statului „atît de mici și inegale încît, potrivit propriilor criterii și definiții ale guvernului, aceasta constituie una din marile surse ale sărăciei căreia i-a fost declarat război necondiționat". Cînd a declarat acest război, Johnson părea într-adevăr să aibă intenții serioase, așa cum părea să aibă și Congresul în 1964, atunci cînd a adoptat cu entuziasm și aclamații legea cu privire la posibilitățile economice. Dar locul lor a fost luat de războiul din Vietnam care a distrus și aceste speranțe.

Süddeutsche Zeitung
MÜNCHEN

MEMORANDUMUL LUI SCHÜTZ

LA 12 APRILIE, Kiesinger declarase că este de datoria tuturor celor care trăiesc pe teritoriul german și acționează politic să examineze ce se poate face practic pentru a înlesni situația creată prin despărțirea poporului nostru și, prin aceasta, să se creeze premisele pentru o destindere în relațiile intergermane.

Wilhelm Wolfgang Schütz a luat în serios datoria formulată de Kiesinger. El analizează problema germană și încearcă să vadă cum se poate rezolva contradicția între cele două obiective ale politicii Bonnului : nerecunoașterea pe bază de drept internațional a Republicii Democrate Germane, pe de o parte, iar pe de alta, destinderea între cele două părți.

Deplină dreptate are Schütz cînd afirmă că Bonnul ar trebui, în sfîrșit, să renunțe la „pretenția de unic reprezentant". Dacă Bonnul are de gînd să ia în serios programul coaliției, adică să acționeze în sensul unei destinderi, atunci va trebui să renunțe la această pretenție. Nu este posibil să te declari de acord cu schimbul de scrisori între Bonn și Berlin, să oferi tratative și, în același timp, să insiști asupra pretenției de unic reprezentant.

Kiesinger însuși a subliniat, cu diferite prilejuri, că guvernul federal respectă, bineînțeles, voința germanilor din R.D.G. ; nimeni nu vrea să fie tutorele lor și să le spună ce au de făcut. Dacă unii oameni influenți din „Marea Coaliție" se distanțează de noțiunea ambiguă a unicei reprezentanțe, atunci de ce se insistă atît de mult asupra acestei formule ? De ce atîta teamă de cele „trei litere" : R.D.G. ? Fervenții critici ai ideilor lui Schütz ar trebui să-și dea seama că nu este vorba numai de o renunțare la „pozițiile de drept", ci de înlăturarea definitivă a contradicțiilor, precum și de desființarea cătușelor care împiedică o nouă și mai consecventă politică la Bonn.

Russell BAKER

CAUT UN PREȘEDINTE

Deasupra ușii era o firmă pe care scria : „Dequincey", iar dedesubt, cu litere mai mici, „furnizori ai Casei Albe din 1800".

— Vă pot fi de folos cu ceva, domnule ? M-a întrebat vînzătorul.

— Aș dori să văd un nou model de președinte.

— Splendid, mi-a răspuns vînzătorul. Dispunem de cea mai bogată colecție din ultimii ani. Aveți vreo preferință în ceea ce privește partidul ? Vă putem arăta o bogată colecție de republicani sau, dacă preferați, cîteva inovații îndrăznețe în materie de democrați.

— Nu mă interesează prea mult cărui partid ar aparține. Ceea ce aș vrea este să nu se uzeze chiar atît de repede ca acela pe care îl am acum.

— Așa e — mi-a spus vînzătorul. Și sondajele cad tot mai jos.

Vînzătorul se îndreptă spre fundul magazinului și luă din raft un nou președinte.

— Este ultimul model, mi-a spus el. A sosit de-abia sîmbăta trecută. Se numește McCarthy. Observați sinceritatea discretă și compoziția subtilă a inteligenței. Îmbrăcămintea este țesută din cele mai fine pene de porumbel.

— Dar ce e construcția asta ciudată care se ridică atît de sus deasupra gulerului ?

— Sînt principiile sale. Este președintele cu cele mai înalte principii din cîți am oferit în toți acești ani.

— Cred că e într-adevăr ceva deosebit, dar aș dori un model mai puțin alambicat.

— A, doriți poate un Kennedy ?

— Îl aveți în ultimul său stil ?

— Desigur, toată duritatea a fost eliminată la croit și, după cum vedeți, noile pene de porumbel, atît de moderne, sînt folosite în mod subtil la vătuirea umerilor.

— Nu știu ce să spun. Mi se pare că e sau prea rămas în urmă sau prea în progres față de timpul actual. Ce aveți în materie de republicani ?

— Poate vă interesează un Romney nou-nouț, mi-a spus el, scoțînd un model dintr-o cutie.

— Îmi place bărbia, dar de ce reverele și umerii sînt uzi ?

— Au fost stropiți în timpul spălării creierului.

— Ce mă poate face să cred că nu se va strînge cînd se va usca ?

— Nici o grijă, țesătura este de la cea mai bună tapițerie din Detroit.

— Nu mă refer la țesătură, mă refer la creier.

— Dacă doriți un produs garantat, permiteți-mi să vă recomand unul dintre cele mai durabile, mi-a spus el, scoțînd alt model din raft. An de an avem impresia că va trebui să-l returnăm în cele din urmă fabricii, dar clienții noștri ne cer mereu să-l vadă din nou.

— E vorba de Nixon, nu-i așa ? Nu-mi pot da seama dacă e vorba de vechiul Nixon, de noul Nixon, de vechiul Nixon nou sau de noul Nixon vechi.

— În asta constă toată frumusețea lui, domnule.

— E frumos, dar — scuzați-mi căscatul — m-am plictisit de el.

Vînzătorul îl așeză înapoi în raft.

— Nu aveți nici un model de Rockefeller ?

— Așteptăm să ne sosească anul viitor, dar deocamdată fabrica ne spune că a întrerupt confecționarea acestui model. Permiteți-mi însă să vă arăt noul nostru Chuck Percy.

— Nu pot suferi pălăria pe care o poartă. Dar ce dumnezeu face industria asta ? Nu poate confecționa un președinte pe placul oamenilor ?

— Îmi pare rău, domnule. Așteptăm mai multe modele noi în primăvară. Doriți să vă arăt între timp cîteva modele de congresmeni ?

— Aveți vreunul care să se îndure să iasă din Washington și să mai viziteze și regiunea sa de origine cel puțin trei luni pe an ?

— Nu se mai fac asemenea modele, domnule.

— Atunci mă las păgubaș.

(Din **International Herald Tribune**)

TIME
NEW YORK

SUCCESORII POTENȚIALI

ÎN CAZUL succesiunii lui Robert McNamara, ziariștii ca și oficialitățile de la Washington au încercat să ghicească intențiile președintelui. Cîțiva observatori au menționat numele lui Cyrus Roberts Vance, fostul ministru adjunct al apărării, pe care Johnson l-a indicat pentru o dificilă sarcină diplomatică în Cipru cu mult timp după ce se hotărîse plecarea lui McNamara. În ciuda rezultatului nu prea satisfăcător al ultimei misiuni a lui Vance, faptul că Johnson l-a ales nu numai pentru a supraveghea armata S.U.A. în cursul răscoalelor de la Detroit, dar și pentru a media conflictul din Mediterana, dovedea încrederea manifestată de președinte în Vance. Johnson a declarat că ar dori ca lui McNamara să-i urmeze în guvern un om experimentat — și Vance este într-adevăr experimentat.

Originar din Virginia de Vest, educat la Yale, Vance, în vîrstă de 50 de ani, a apărut pe scena Washingtonului în 1957 pentru a contribui la întocmirea Legii Spațiale. Ulterior, a fost ales în funcția de consilier special al Subcomitetului senatorial de cercetare a stării de pregătire, al cărui președinte era Johnson. După venirea la putere a democraților, în 1961, Vance a devenit consilier general al lui McNamara și, cu un an mai tîrziu, a fost numit ministru al armatei terestre. În timpul celor 18 luni cît a deținut acest post și ulterior ca ministru adjunct al apărării, a supravegheat aprovizionarea armatei terestre și o serie de alte reforme, ca un discret alter ego al lui McNamara.

Afară de Vance există o galaxie d alți succesori potențiali. Ministrul avia ției, Harold Brown, în vîrstă de 40 d ani, a condus activitatea de cercetări ș construcții a Pentagonului în cursul unor acțiuni ale lui McNamara cum au fost crearea tancului de luptă MBT ș a avionului de transport C-5A, ca și a proiectilului balistic Minuteman II. Actualul ministru adjunct, Paul Nitze, în vîrstă de 60 de ani, este un om capabil dar poate prea bătrîn. Este posibil de asemenea ca Johnson să caute un succesor mult mai departe, în sectorul particular, solicitîndu-l eventual pe Charles („Tex") Thornton, în vîrstă de 54 de ani, președintele Consiliului industriilor Litton.

Este de asemenea posibil, ținînd seama de apropierea anului electoral, ca Johnson să se simtă înclinat să-l imite pe Roosevelt, care a ales un republican, pe Henry Stimson, pentru a conduce efortul de război, înainte de campania electorală din 1940. Într-adevăr, războiul pare să fie principalul catalizator de natură să determine hotărîrea lui Johnson și el ridică problema dacă nu cumva secretarul de stat Dean Rusk, care după șapte ani de activitate într-o funcție atît de epuizantă este probabil la fel de obosit ca și McNamara, se va hotărî să demisioneze și el în curînd.

Deși președintele are cea mai desăvîrșită încredere în Rusk, plecarea acestuia ar atenua criticile la adresa Administrației în mod la fel de efectiv ca și plecarea lui McNamara — cel puțin pentru cîtva timp. Cei ce sînt împotriva războiului îi consideră pe McNamara și Rusk ca arhitecți ai acestui război. Un candidat pentru oricare din aceste funcții ar putea fi fostul consilier prezidențial McGeorge Bundy, în vîrstă de 48 de ani. Deși republican, acesta a lucrat pentru Kennedy și Johnson și a fost folosit de președinte în vara trecută, în cursul războiului arabo-izraelian, iar vocea sa energică se ridică în sprijinul politicii duse de Johnson.

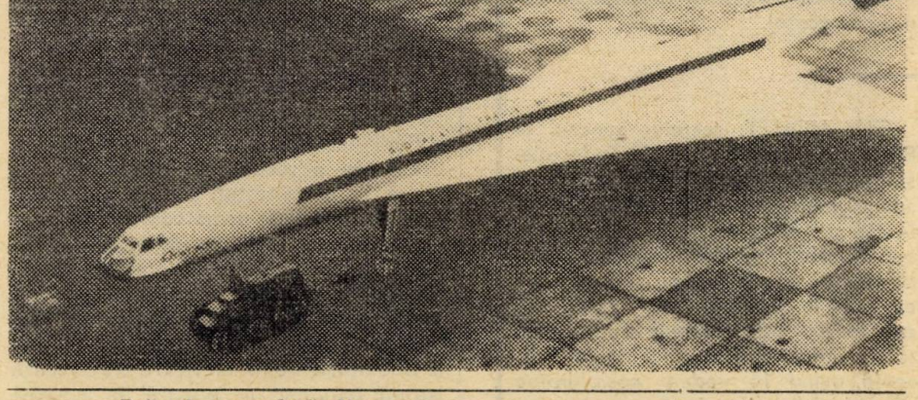

„Primul exemplar" din seria de avioane supersonice „Concorde" a părăsit hangarul în care a fost construit și se află într-altul, special amenajat pentru probele „în regim de zbor". La 28 februarie 1968, „Concorde 001" va părăsi solul pentru primul zbor de încercare.

au declarat în această săptămînă...

CHARLES DE GAULLE, președintele Republicii Franceze : *„În Orientul Mijlociu, ca pretutindeni și oricînd, pacea nu poate fi instaurată cu adevărat decît excluzînd cuceririle prin forța armelor, punînd capăt oricărei beligeranțe de principiu sau de fapt, asigurînd o soartă demnă și umană refugiaților și minorităților, acordînd tuturor statelor interesate, de exemplu în ce privește navigația, aceleași drepturi. Pentru realizarea acestor obiective — toată lumea o știe — Franța este gata să contribuie activ de îndată ce se va ivi prilejul internațional".* (Din discursul pronunțat la dineul oferit în cinstea președintelui Consiliului de miniștri sirian, Youssef Zouayen).

GEORGE BROWN, ministrul de externe al Marii Britanii : *„Candidatura britanică la Piața comună nu este o chestiune franco-engleză, ci una europeană. Noi facem parte din Europa și, ca țară europeană, ne-am depus candidatura — drept ce ne revine potrivit Tratatului de la Roma — de a deveni membru cu drepturi depline al comunității (vest)-europene. Problema care se pune azi este de a vedea dacă cei șase pot să se înțeleagă pentru a începe negocierile, prevăzute explicit de Tratat cînd un stat își depune candidatura. Dacă nu se vor pune de acord asupra acestei chestiuni foarte simple, și cît mai repede posibil, aceasta va însemna că un stat european — calificat să-și depună candidatura potrivit termenilor aceluiași tratat, gata să accepte tratatul și obligațiile lui — nu va putea nici măcar să fie ascultat. Consecințele vor fi de aceea foarte grave, deoarece nu sîntem singurii care ne-am depus candidatura."* (Declarație făcută la banchetul anual al Camerei de comerț franceze).

GUY MOLLET, secretar general al SFIO, vicepreședinte al Federației stîngii democratice și socialiste : *„Vom spune prietenilor noștri din cadrul alianței atlantice că raportul de forțe s-a transformat, că problemele sînt diferite și că va trebui să negociem cu Estul în privința unei modificări profunde a tratatelor existente, a Tratatului atlantic și a celui de la Varșovia, avînd în vedere posibilitatea dispariției lor și o nouă organizare a securității europene".* (Din declarația făcută televiziunii franceze).

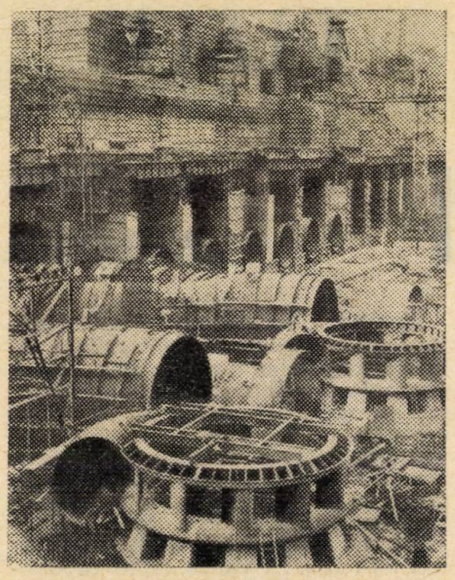

Aspect de pe șantierul hidrocentralei de la Krasnoiarsk, construită pe fluviul Enisei. Hidrocentrala va avea o putere de 5 milioane kW.

EL TIEMPO

BOGOTA

COLUMBIA ȘI CANALUL PANAMA

RECENT, la Bogota, s-a făcut cunoscută poziția guvernului columbian față de tratatul cu privire la administrația Canalului Panama — care se negociază actualmente între Statele Unite ale Americii și Republica Panama — poziție ce ar putea constitui un obstacol serios în calea realizării acordului propus. Prin acest tratat se prejudiciază drepturile consacrate ale Columbiei privind navigația liberă a vaselor sale comerciale și militare prin canalul respectiv.

Guvernul columbian a comunicat guvernului S.U.A., prin intermediul ambasadorului nord-american la Bogota, Reynold Carlson, că nu va accepta nici un fel de derogare de la Tratatul Urrutia-Thompson din 1914, pe baza căruia Columbia a recunoscut Republica Panama. În acest tratat, părții columbiene i-au fost stipulate următoarele drepturi : 1. Transportarea produselor columbiene prin Canalul Panama în aceleași condiții ca și cele nord-americane ; 2. Transportul de trupe, materiale de război este scutit de taxe de navigație ; 3. Locuitorii Columbiei care traversează istmul panamez se bucură de aceleași drepturi ca și cei nord-americani ; 4. În cazul întreruperii traficului prin Canalul Panama, Columbia are dreptul să-și transporte trupele, materialul de război și poșta pe calea ferată dintre Ancon și Cristobal, plătind aceeași taxă ca și Statele Unite ; 5. Materiile prime columbiene (cărbune, petrol și sare) provenite din ocean, care sînt transportate de la coasta Atlanticului la porturile situate la Pacific, pot fi transportate pe căile ferate din Zona Canalului, fiind scutite de taxe.

În prezent, flota comercială columbiană plătește, la trecerea prin Canal, taxe de navigație. Astfel, vasele încărcate plătesc 90 cenți per tonă, iar vasele fără încărcătură 75 cenți. Petrolul consumat de centralele industriale situate în Valle del Cauca și cele din regiunea coastei Pacificului este transportat în tancuri petroliere militare prin Canalul Panama, fiind scutit de taxe. În cazul în care și aceste transporturi vor fi supuse unor taxe de navigație, prețul acestui combustibil va crește considerabil, ridicîndu-se astfel și prețul de cost al produselor acestor întreprinderi industriale.

Recentul comunicat al Ministerului relațiilor externe al Columbiei subliniază că drepturile Columbiei în zona Canalului Panama au fost stipulate într-un tratat internațional semnat și ratificat de Columbia și Statele Unite pe baza prevederilor constituționale ale acestor țări, tratat ce nu poate fi modificat fără consimțămîntul părților contractante. Pe baza acestui acord, Columbia are convingerea că, în convențiile pe care Statele Unite și Republica Panama le preconizează cu privire la Canal, va trebui să se țină seama de drepturile Columbiei. Aceste principii, enunțate de Ministerul de Externe columbian, au fost reamintite guvernelor Statelor Unite și Republicii Panama, însă pînă în prezent nu s-a primit nici un răspuns din partea acestora.

Morning STAR

LONDRA

POZIȚIA P.C. DIN IORDANIA

IORDANIA are de făcut față unei situații critice ca urmare a evenimentelor din luna iunie, precum și problemei unui număr de aproximativ 400 000 de refugiați.

Mazin Kamel, membru al Biroului Politic al Partidului Comunist din Iordania, care a participat la lucrările celui de-al 30-lea Congres al Partidului Comunist din Marea Britanie, a furnizat unele date cu privire la imensele

probleme ce stau în fața țării sale și a partidului său.

Deși încă ilegal, Partidul Comunist din Iordania este acum „tolerat" — a spus el — și, după mulți ani de persecuții, toți membrii săi au fost eliberați din închisori. Partidul a definit ca principala sa sarcină în etapa actuală crearea celui mai larg front unit posibil în țară, capabil să formeze un guvern care să asigure libertatea politică, să anuleze legile reacționare și să desfășoare o politică externă independentă, bazată pe solidaritatea arabă și pe colaborarea cu țările socialiste. Comuniștii cer de asemenea schimbări în cadrul Înaltului Comandament al armatei, ca o parte dintr-un proces general de curățire a administrației, de înlăturare a corupției și de democratizare la toate nivelurile.

Pe lîngă apăsătoarea problemă a refugiaților și a ocupării de către Izrael a unor mari regiuni situate pe țărmul apusean al Iordanului, inclusiv a sectorului arab al Ierusalimului, Iordania are de făcut față multor altor probleme urgente. Izraelul a ocupat și mai deține și azi 32% din suprafața arabilă a țării și 48% din toate întreprinderile sale industriale, Iordania pierzînd de asemenea 65% din producția de legume a țării, 60% din cea de fructe, 80% din cea de măsline și 30% din cea de cereale.

Propunerile formulate de comuniștii iordanieni în vederea creării unui front național au fost bine primite în țară și există o înțelegere generală în sensul că, dacă Iordania este dornică să schimbe condițiile care au ținut-o într-o stare de înapoiere pînă în prezent, colaborarea cu comuniștii este un element esențial.

Insistînd asupra necesității unor mari schimbări în țara lor, comuniștii iordanieni insistă cu aceeași vigoare ca ele să fie efectuate de poporul iordanian. Ei se pronunță împotriva exportului de revoluție în Iordania și consideră că fiecare popor și fiecare țară trebuie să-și hotărască propriul viitor, fără vreun amestec din afară. Orice atitudine contrară ar adînci, după părerea lor, divergențele dintre țările arabe și ar slăbi solidaritatea între țările arabe, atît de necesară în lupta împotriva imperialismului în Orientul Apropiat, pentru înfrîngerea comploturilor urzite împotriva mișcării arabe de eliberare.

Partidul Comunist din Iordania se pronunță în favoarea unei reglementări pașnice a conflictului cu Izraelul, dar consideră că retragerea necondiționată a trupelor izraeliene de pe teritoriile pe care le-au ocupat după 5 iunie constituie o necesitate supremă și o condiție hotărîtoare pentru o reglementare pașnică și echitabilă a problemei palestiniene.

În legătură cu aceasta, Mazin Kamel a declarat că partidul comunist deplînge tactica și acțiunile așa-numitei Organizații pentru eliberarea Palestinei și ale conducătorului acesteia, Ahmed Shukeiry, precum și apelurile sale pentru exterminarea evreilor sau expulzarea lor din Izrael. La Congresul Partidului Comunist din Marea Britanie, el a spus : „Este adevărat că există o serie de elemente în rîndurile arabilor care, lipsite de orice răspundere, au o serie de vederi șovine și fac declarații în acest sens. Dar asemenea vederi nu trebuie să ascundă natura mișcării arabe de eliberare sau să ducă la interpretări false sau neînțelegeri ale tendinței sale generale progresiste. Această mișcare a realizat schimbări economice și politice radicale într-o serie de țări arabe și se îndreaptă spre o consolidare activă a independenței politice în alte părți ale lumii arabe".

Format în 1950, după împărțirea Palestinei, Partidul Comunist din Iordania are un trecut glorios în lupta împotriva reacțiunii interne și a imperialismului străin și a jucat un rol important în campania pentru retragerea trupelor britanice din țară. El a fost primul partid din Iordania care a cerut anularea tratatului anglo-iordanian, iar în 1954 a jucat un rol conducător în formarea unui front național. În prezent, el acționează pentru formarea unui larg front național care să includă pe toți aceia care se pronunță în favoarea unității celor două maluri ale Iordanului și pentru înlăturarea tuturor urmărilor războiului arabo-izraelian.

In Alpii elvețieni, pe sub muntele San Bernardino, a fost dat în exploatare un tunel rutier lung de 6,5 km, cu dublu sens de circulație, care scurtează considerabil drumul direct Hamburg-Roma.

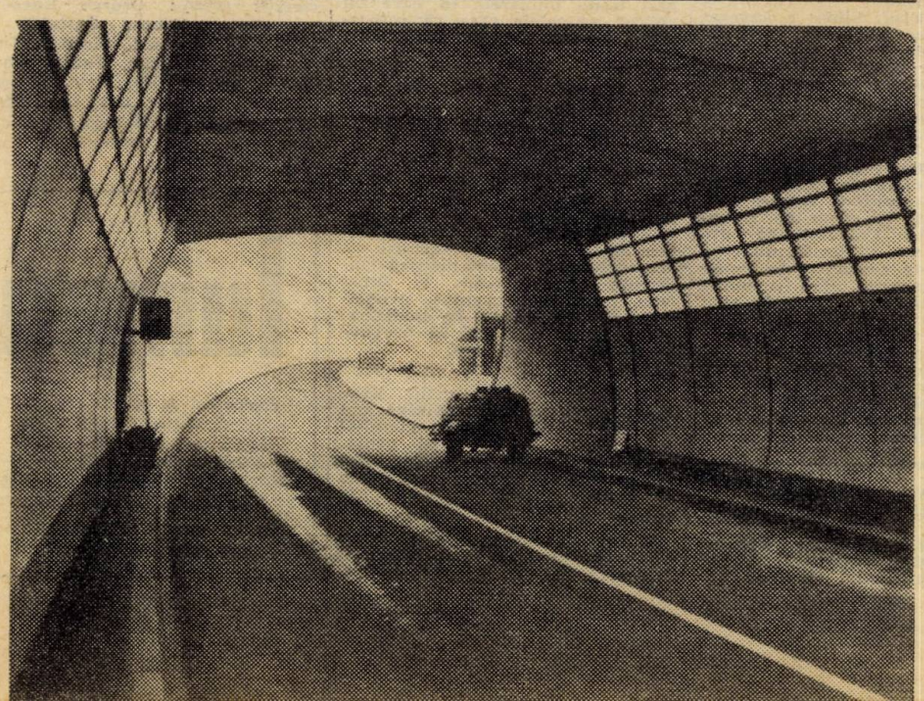

KIM IR SEN

președintele Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene

La 16 decembrie, cea de-a patra legislatură a Adunării Populare Supreme a R.P.D. Coreene a aprobat în unanimitate noul Cabinet de Miniștri, în frunte cu Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea.

Kim Ir Sen s-a născut în 1912 în satul Manionde — în apropiere de Phenian — în familia unui țăran sărac. Din cauza persecuțiilor la care a fost supus de către autoritățile japoneze, tatăl său, participant la mișcarea de eliberare națională, a fost nevoit să emigreze împreună cu întreaga familie în Manciuria.

De foarte tînăr — ca elev la școala medie din Ghirin — Kim Ir Sen s-a alăturat mișcării populare de eliberare națională. În urma activității sale revoluționare a fost arestat în 1927 și închis pînă în 1928. După ieșirea din închisoare, a continuat munca în ilegalitate. În 1931, Kim Ir Sen a devenit membru al partidului comunist. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost unul dintre conducătorii luptei armate de eliberare a poporului coreean de sub ocupația japoneză.

După eliberarea Coreei, între 1945 și 1948, Kim Ir Sen a avut diferite munci de răspundere în aparatul de partid și de stat din Coreea de nord. În septembrie 1948, Adunarea Populară Supremă l-a confirmat pe Kim Ir Sen ca președinte al Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene. În 1949 el a fost ales președinte al C.C. al Partidului Muncii, iar din octombrie 1966 este secretar general al C.C. al partidului.

Cu prilejul realegerii sale în funcția de președinte al Cabinetului de Miniștri, Kim Ir Sen a prezentat programul politic al noului guvern. Expunînd sarcinile imediate, el a relevat că „guvernul va pune în aplicare cu toată perseverența linia independenței, sprijinirii pe forțele proprii și autoapărării pentru a consolida politica independentă a țării ; va adera și în viitor la principiul rezolvării tuturor problemelor pe baza studierii realităților din Coreea ; va folosi experiența proprie în conformitate cu realitățile țării, elaborîndu-și în acest fel întreaga politică de construcție socialistă". Abordînd problema unificării țării, Kim Ir Sen a arătat că ea trebuie să fie rezolvată de poporul coreean fără nici un amestec din afară, după retragerea trupelor americane din Coreea de sud.

În ce privește politica externă, Kim Ir Sen a arătat că țara sa va continua să acționeze pentru a baza relațiile politice și economice cu alte țări pe principiile egalității și respectului reciproc ; cabinetul coreean sprijină pe deplin poziția guvernului R. D. Vietnam și programul politic al F.N.E. din Vietnamul de sud privind soluționarea problemei vietnameze ; el își exprimă deplina solidaritate cu lupta clasei muncitoare și a oamenilor muncii din țările capitaliste, cu lupta popoarelor din Asia, Africa și America Latină pentru libertatea și independența națională. Kim Ir Sen a subliniat importanța întăririi unității țărilor socialiste în lupta împotriva imperialismului și reacțiunii, arătînd că unitatea internațională a proletariatului din toate țările și alianța prietenească a țărilor socialiste constituie o garanție pentru obținerea unor noi victorii ale socialismului.

R. G.

poșta redacției

CONFERINȚA DE LA BRETTON WOODS

Pompeius D. Reuț, Suceava : **1) Conferința de la Bretton Woods, la care s-a realizat acordul privitor la crearea Fondului Monetar Internațional și a Băncii Mondiale, a avut loc în iulie 1944. Prevederile acordului au intrat în vigoare la 27 decembrie 1945. Activitatea Băncii Mondiale a început la 25 iulie 1946. 2) Urmărirea criminalilor de război care s-au sustras pînă acum justiției continuă. În ultima vreme nu a fost descoperit însă nici unul dintre ei. 3) Ziaristul despre care ne întrebați este francez.**

COMUNITATEA ECONOMICĂ A AFRICII DE VEST

D. Cristea, Galați : **Cele 14 state care au hotărît să creeze o „comunitate economică" a Africii de vest sînt Coasta de Fildeș, Dahomey, Gambia, Ghana, Guineea, Liberia, Mali, Mauritania, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone, Togo și Volta Superioară. Aceste țări au, la un loc, o populație de 103 milioane de locuitori. Hotărîrea privind înființarea noului organism economic a fost adoptată pe baza recomandării conferinței O.U.A. la nivel înalt din 1963 de a se constitui grupări regionale africane.**

POPULAȚIA LUMII

Eugen Cristescu, Craiova. **Din datele pe care le-am publicat reiese că populația Statelor Unite, estimată în prezent la 200 de milioane, s-a dublat în 53 de ani și, în ritmul actual de creștere, tinde să se dubleze din nou în următorii 50 de ani.**

KU-KLUX-KLAN

Gheorghe Itu, comuna Cobadin, raionul Negru Vodă : **Despre istoricul organizației teroriste Ku-Klux-Klan am scris în repetate rînduri. În ceea ce privește activitatea ei actuală, cele mai recente date au fost furnizate de raportul unui comitet al Congresului S.U.A., publicat la începutul lunii decembrie. În raport se arată că, în doi ani de audieri, comitetul a cercetat activitatea a 16 810 membri încadrați în 14 klanuri. Un al 15-lea klan, anchetat de comitet, și-a întrerupt între timp activitatea dar au apărut în scenă alte trei grupuri noi. „Ca și în trecut, se spune în raport, klanurile conspiră pentru a priva pe anumiți cetățeni de drepturile lor constituționale. Ele se bazează pe terorism ca instrument pentru realizarea așa-zisei «supremații albe». Implicarea Klanului în răpiri, maltratări, incendieri, explozii și asasinate în ultimii ani determină comitetul să vadă în Klan un instrument al morții, distrugerii și terorii".**

LEGIUNEA DE ONOARE

Mișu Stoian, Caransebeș : **Ordinul „Legiunea de onoare" a fost instituit de Napoleon în anul 1802, cu scopul de a recompensa serviciile militare și civile aduse Franței în timp de pace și în timp de război. Prin decretele din anii 1852, 1870 și 1920 s-au stabilit normele de acordare a distincțiilor și numărul claselor ordinului : mare cruce, mare ofițer, comandor, ofițer și cavaler. Numirile se fac de către președintele republicii, la propunerea miniștrilor sau a cancelariei Ordinului. Între alte condiții pe care trebuie să le îndeplinească cel decorat este și stagiul de 20 de ani într-o funcție civilă sau militară. În cazuri speciale nu se ține însă seama de acest stagiu. Patru sublocotenenți români — Gh. Manoilescu, Constantin Petrizopol, Jean Popa și Gh. Stîlpeanu — au primit Legiunea de onoare cînd nu împliniseră încă trei ani de activitate. Napoleon n-a admis decorarea femeilor cu Legiunea de onoare, dar ulterior s-a trecut peste această discriminare. Prima româncă decorată cu Legiunea de onoare a fost Elena Văcărescu (1921).**

METEORITUL TUNGUS

Radu Grinea, București : **Controversa științifică în jurul originii meteoritului tungus nu s-a încheiat. Acest meteorit, care a căzut în Siberia la 30 iunie 1908, a fost descris de martori oculari ca „un glob luminos alături de care lumina soarelui părea slabă". Oamenii de știință au fost foarte intrigați că nu s-a găsit nici un fel de crater în apropiere. Explicația cea mai larg răspîndită și acceptată și de acad. Vasili Fesenkov, specialistul sovietic care se ocupă de această problemă, privește meteoritul ca o rămășiță a unei comete care s-ar fi dezintegrat în atmosferă la o înălțime de 5—6 kilometri. Ipoteza este sprijinită de faptul că, în săptămînile care au urmat exploziei, un nor de praf a înconjurat Pămîntul făcînd ca, în timpul nopții, cerul să pară ceva mai luminos și slăbind intensitatea luminii solare în cursul zilei. Acum doi ani, prof. W. F. Libby, de la Universitatea din California, a emis însă teoria că meteoritul tungus n-ar fi provenit dintr-o cometă ci ar fi fost alcătuit din antimaterie. Un fragment de antimaterie cu un diametru nu mai mare decît 10 cm ar fi fost suficient pentru a produce explozia observată în momentul căderii meteoritului. Teoria părea plauzibilă, dată fiind intensitatea energiei care se degajă spontan în cazul unei interacțiuni între materie și antimaterie. La greutate egală, energia e de o mie de ori mai mare decît cea degajată într-o explozie nucleară. După profesorul Libby, un meteor format din antimaterie ar fi anihilat în atmosfera Pămîntului, iar particulele de energie nucleară răspîndite în atmosferă ar avea efecte de durată asupra atmosferei. Ar crește, în special, cantitatea de carbon-14 radioactiv. Prof. Libby a sugerat că analizarea straturilor care se depun an de an pe trunchiurile copacilor ar putea duce la rezultate concludente în această privință. În ciuda dificultăților de tot felul întîmpinate de o asemenea cercetare, Libby a considerat că a izbutit să detecteze, la un stejar din California, o cantitate mai mare de carbon-14 în cercul corespunzînd anului 1909. Recent, însă, un grup de cercetători de la Universitatea din Groningen au analizat minuțios conținutul de carbon-14 în copacii din Norvegia, fără a putea descoperi creșterea cu 7 la sută a carbonului-14, prezisă de Libby. În schimb au ajuns la concluzia că există o fluctuație periodică a carbonului-14 în funcție de ciclul petelor solare. Asadar, teoria emisă de prof. Libby despre meteoritul tungus nu are o bază materială certă.**

ÎNSĂRCINAT CU AFACERI AD-INTERIM

Ioan Brava, comuna Roznov, raionul Piatra Neamț : **1) Atunci cînd un ambasador sau un ministru plenipotențiar își părăsește temporar postul, îi ține locul funcționarul diplomatic al ambasadei sau legației de grad imediat inferior, care capătă, pentru perioada respectivă, titlul de însărcinat cu afaceri ad-interim. 2) Reținem propunerea dv. de a publica un reportaj despre Țara Galilor.**

„FARFURII ZBURĂTOARE"

Alexandru Spiridon și Ionel Toma, comuna Magirești, raionul Moinești : **Nu numai profanii, ci și specialiștii se înșeală adesea, atribuind caracteristici misterioase („farfurii zburătoare") unor aparate obișnuite de zbor sau unor fenomene meteorologice, optice, electrice etc. Citiți în acest sens articolul publicat în nr. 37/1967.**

Petre Sămăilă, Timișoara : **Articolul la care vă referiți făcea bilanțul cunoștințelor actuale despre așa-zisele „farfurii zburătoare". Avînd în vedere că, în acest domeniu, fantezia joacă în momentul de față un rol mult mai mare decît observația științifică, nu considerăm deocamdată necesar să revenim.**

BUFFALO BILL

Marian Cristache, Galați. **Buffalo Bill a existat într-adevăr, nu este un personaj inventat de autorii cărților de aventuri. El s-a numit William Frederick Cody, s-a născut în localitatea Scott Country, din statul Iowa, în anul 1846 și a murit la Paris în anul 1917. Numele de Buffalo Bill și l-a luat cînd s-a înrolat în armata americană (războiul americano-spanio!), unde a devenit cunoscut prin actele sale de vitejie. În 1889, fostul cow-boy din Iowa făcea senzație la Expoziția internațională din Paris, ca dresor. Mai tîrziu a devenit director de circ și apoi paznic al animalelor în celebrul parc american Yellowstone.**

Ilie Mureșanu, București : **Probleme ale evoluției politice și economice a Algeriei au fost tratate în mod amplu în „Lumea". Istoricul problemei kurde a fost prezentat atunci cînd problema era în actualitate. Consultînd sumarele noastre recapitulative veți găsi lesne numerele în care au apărut articolele care vă interesează despre Spania, India etc.**

Alexandru Vasile, Caracal : **Teoriile bazate pe ideea dezvoltării ciclice a omenirii au fost infirmate de știință.**

Mihai V. Cozma, comuna Cozmești, raionul Hușl : **1) Toate datele despre Piața comună solicitate de dv. au fost cuprinse în articolele din revista noastră consacrate acestei teme. 2) După cum v-am mai răspuns, problemele ridicate de dv. în continuarea scrisorii nu intră în preocupările revistei noastre.**

N. Koslinski, București : **Evocarea momentelor respective din cel de-al doilea război mondial va fi făcută, ca și pînă acum, prin intermediul extraselor din volume de memorii și reportaje de front.**

Mircea Munteanu, Timișoara : **Vă puteți abona prin intermediul întreprinderii „Cartimex" la revista „Courrier du Vietnam" (sau la versiunea ei în limba engleză „Vietnam Courier"), cu adresa 46, Tran Hung Dao Street, Hanoi.**

E. Victor, Craiova : **Consemnăm rugămintea adresată de dv. Editurii științifice să urgenteze tipărirea volumului 3 al lucrării „Etnografia continentelor" (volumul 2 a apărut în 1961).**

Mihai Cerbănic, Sighetul Marmației : **1) Nu cunoaștem adresa unei asemenea reviste. 2) Adresați-vă cititorului nostru Pompeius D. Reuț, str. Cireșarilor nr. 20, Suceava.**

Grigore T. Stan, comuna Vînători, raionul Galați : **Pleonasme de felul celui semnalat de dv. — „procentaj de 43 la sută" — revin, din păcate, destul de frecvent.**

Ioan Dan, comuna Tritenii de sus, raionul Turda : **1) Revista „Lumea" apare numai în limba română. 2) Am publicat, în nr. 49, o cronologie a crizei cipriote. Reținem dorința dv. de a cunoaște și istoria mai veche a țării. 3) Nu există obiceiul de a se tipări un număr în plus, la sfîrșit de an, peste cele 52 de numere obișnuite. Numărul de Anul Nou va avea însă un caracter festiv și un număr mai mare de pagini. 4) Propunerea dv. ca „Lumea" să organizeze concursuri pe teme internaționale, dotate cu premii, este în studiu.**

Manole Mirea, Constanța : **Societatea Compozitorilor Români a fost înființată în decembrie 1920, din inițiativa muzicienilor Alessandrescu, Borgovan, Brăiloiu, Castaldi, Cuclin, Enacovici, Gheorghiu, Jora, Kiriac, Lazăr, Nottara și Ottescu. George Enescu, Brediceanu, Dima, Domide și Vidu și-au dat adeziunea prin scrisori și telegrame. I. Nonna Ottescu, principalul animator al formării societății, i-a enunțat obiectivul în următorii termeni : „Apărarea intereselor creatorilor muzicali, în toate chipurile, dincolo și dincoace de hotare". Primul comitet de conducere al societății (1920) : George Enescu, președinte ; Alfonso Castaldi și I. Nonna Ottescu, vicepreședinți ; Dimitrie Cuclin, George Enacovici, Mihail Jora și D. Kiriac, membri. În anul 1923, societatea a fost recunoscută legal și a organizat un prim concert de muzică românească.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

U.R.C.M.
TÎRGU–MUREȘ

asigură prin unitățile sale din stațiunile balneoclimaterice SOVATA, TUȘNAD, LACUL ROȘU o deservire exemplară
— întreținere auto-moto
— închirieri de obiecte turistice
— lucrări foto — frizerie-coafură

ÎNTREPRINDEREA DE LUCRĂRI AUXILIARE

a Ministerului Petrolului
Bucureşti

str. Biserica Amzei nr. 23

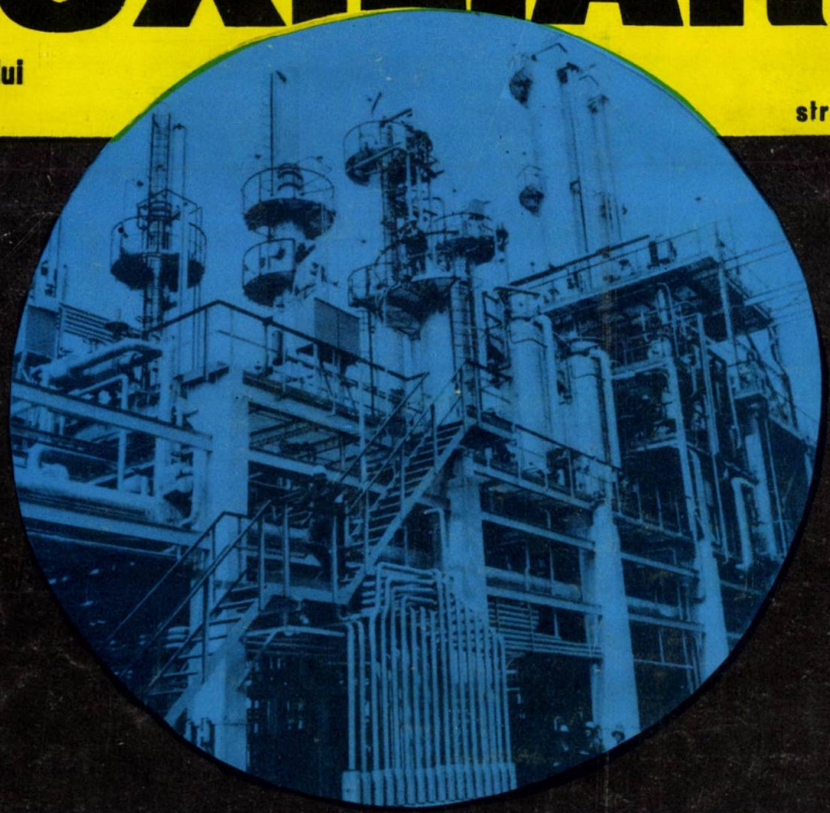

COMPLEXUL DE INSTALAŢII PENTRU FABRICAREA PARAFINEI

Parafina se fabrică din reziduri rezultate de la deparafinarea uleiurilor superioare cu vîscozitate de 4,5 grade °E/50°C. Tehnologia de fabricare comportă desuleierea gaciului cu solvenţi selectivi, urmată de rafinarea cu acid sulfuric şi pămînt decolorant. Operaţiile de răcire şi turnare a parafinei sînt mecanizate. Se obţine un sortiment variat de parafină, diferenţiat după temperaturile de topire (58—62°C) şi după conţinutul de ulei care este de cca. 0,5%.

Lei 2